

JAARBOEK

1995

uitgave :
HEEMKRING TER CUERE

sekretariaat :
SLUISVLIETLAAN 100, 8450 BREDENE

JAARBOEK

1995

Heemkring
"Ter Cuere" v.z.w.
8450 Bredene

**TER CUERE
BREDENE**

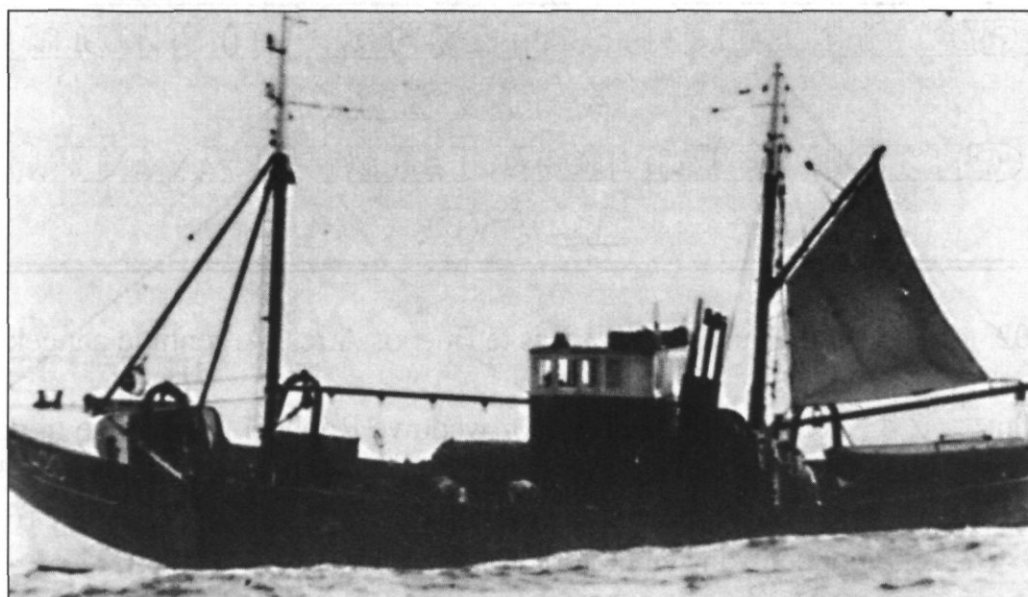
Sekretariaat :
Sluisvlietlaan 100

INHOUDSOPGAVE

1. Gebeurtenissen in de visserij gedurende het jaar 1950.
L. Vande Castelee
31. Bredense monumenten, gedenkplaten en gedenkstenen.
G. Desopper.
92. Bijdrage tot de historisch-geografische ontwikkeling van de Vlaamse kustvlakte.
M. Coornaert (Westvlaamse Archeologica 1988/2)
99. De Vuurtorenwijk 1964. De stad Oostende zet de klok gelijk.
Daniël Dewulf.
107. 20 jaar geleden te Bredene -
Het ontdekken der begraafplaats der onbekenden.
Raoul Eeckhout.
124. In de draaimolen rond Zeeland.
C. Geselle (+)
132. Werking gedurende 1995.
134. Heemkring.
135. Ledenlijst.

GEBEURTENISSEN IN DE
VISSERIJ
GEDURENDE HET JAAR
1950.

- 1950.01.02: N.739 FRANS NYVILLE is te Buenos Aires, Argentinië aangekomen.
- 1950.01.06: Z.437 RAPHAEL wordt door weduwe Raphael Huysseune in de vaart gebracht. Een kleine houten middenslagtreiler gebouwd op de scheepswerf van L. De Graeve te Zeebrugge en metende 47.97 brt en 16.42 nrt en voorzien van een motor GM van 150 pk.
- 1950.01.09: Wegens het overlijden van Pieter Vlietinck wordt de Z.251 BOBBY eigendom van weduwe Pieter Vlietinck-Blommaert, mevrouw Despiegelaere Hypoliet en René Vlietinck.
- 1950.01.10: N.742 FLORINA, een houten garnaalschuit gebouwd in 1939 bij Provoost te Nieuwpoort, wordt door Elsa Dewitte en Angèle Scholaert verkocht aan Amanda Derouf.
- 1950.01.11: N.787 ANNA III, een 20.31 brt metende kustvisser wordt door Renaud Decorte verkocht aan Pieter Meyers en wordt omgedoopt tot Z.787 HUBERT-DANIEL.
- 1950.01.12: O.205 MONTREAL is heden te Buenos Aires aangekomen.
- 1950.01.13: Z.420 BERNARDETTE-ROGER wordt door Frans Vlietinck Vandaele in dienst genomen. Deze middenslagtreiler werd gebouwd op de scheepswerf van Haerinck te Zeebrugge en meet 66.32 brt en 19.51 nrt en is voorzien van een motor BENZ van 170 pk, bouwjaar 1949.
FOTO OP BLZ. 2.
- 1950.01.14: O.159 PRESIDENT F.D.ROOSEVELT vertrokken onder bevel van schipper Michel Vermeersch naar Bremerhaven om aldaar de visserij te bedrijven met een Duitse bemanning.

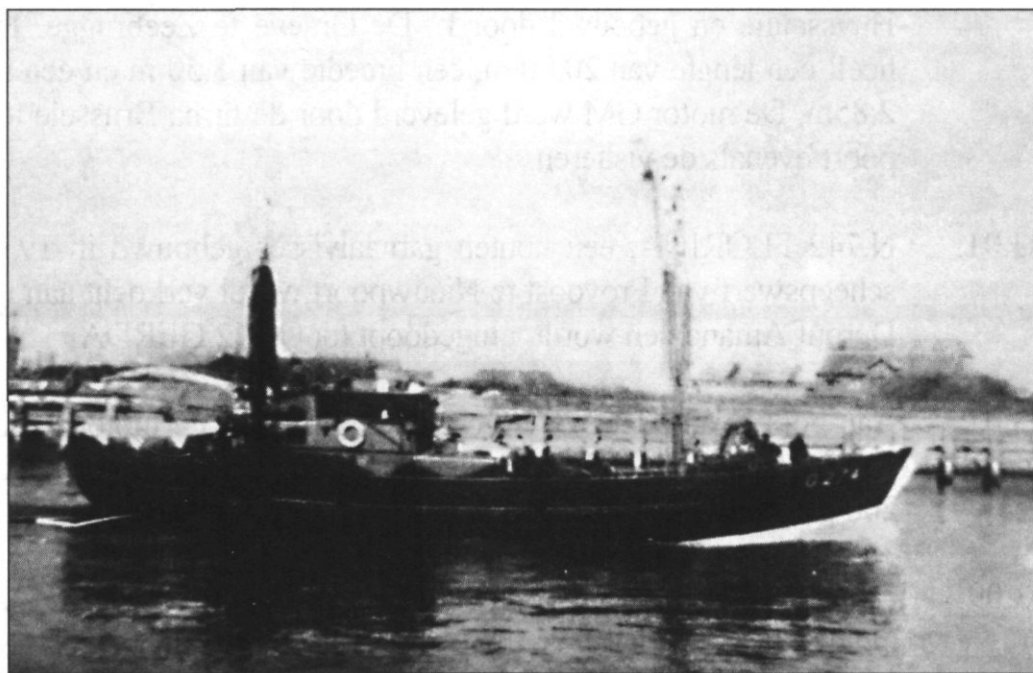
Z.420 BERNADETTE-ROGER. (tekst op blz. 3)

- 1950.01.16: Aan boord van de N.723 MADELEINE wordt de motor AWA van 140 pk naar 116 pk afgesteld.
- 1950.01.XX: Aanvaring tussen de O. 82 RAYMOND en de VLAANDEREN VII bij het uitvaren van de vissershaven. Meteen komt weer de vraag naar voor om verkeerstekens te plaatsen om zodoende het verkeer te kunnen regelen.
- 1950.01.XX: BOU 34 DE VRIJHEID wordt door René Neyt verkocht aan François Deschagt en wordt omgedoopt tot O. 6 STE HELENE. Dit garnaalschip is de ex N. 109, gebouwd in 1942 en metende 14.41 brt en 4.95 nrt en is voorzien van een motor ABC van 34 pk, bouwjaar 1943.
- 1950.02.05: B.603 JEAN-ANDRE wordt door Engel Goderis in de vaart gebracht. Deze kleine middenslagtreiler werd gebouwd op de scheepswerf van A. Hillebrandt te Oostende en meet 56.87 brt en 15.69 nrt en is voorzien van een motor DEUTZ van 100 pk, bouwjaar 1930. Het schip heeft een lengte van 21.60m en een breedte van 5.40 m.
- 1950.02.07: Z.442 CONSTANT-NERA een houten 16.37 brt metende kustvisser is gezonken in de haven van Zeebrugge nadat ze was blijven haperen achter een houten balk tijdens rijzend water.

- 1950.02.08: O.256 MAURICE-ANDRE, eigendom van matroos Jules Degrauwe is verschillende malen vastgelopen op de Goodwin Sands en door de schipper terug vlot gebracht. De matroos-eigenaar die de wacht had krijgt twee jaar schorsing terwijl de schipper veertien dagen krijgt niet te mogen varen als hoofd van de wacht.
- 1950.02.10: Z.442 CONSTANT-NERA wordt gelicht door de firma Deprest. De schade aan het schip blijkt zeer matig te zijn.
- 1950.02.13: O.341 MARIE LOUISE wordt door de firma PVBA Flandria in dienst genomen. Een houten middenslagtreiler gebouwd te Hemiksem in 1944/45 en omgebouwd te Oostende in 1949 en voorzien van een motor AWA van 160 pk, bouwjaar 1949 en metende 72.44 brt en 25.30 nrt
- 1950.02.14: O. 37 FRANS-EMMA wordt geschrapt uit de registers. Een houten kustvisser gebouwd in 1913 op de scheepswerf van Vantorre te Oostende en metende 18.24 brt en 4.27 nrt en voorzien van een motor KROMHOUT van 30 pk, bouwjaar 1929.
- 1950.02.19: Doop van de Z.437 RAPHAEL van de rederij Firma weduwe R. Huysseune en gebouwd door L. De Graeve te Zeebrugge. Het schip heeft een lengte van 20.00 m, een breedte van 5.50 m en een holte van 2.85m. De motor GM werd geleverd door de firma Brussele te Nieuwpoort evenals de vislieren.
- 1950.03.01: N.742 FLORINA, een houten garnalvisser gebouwd in 1939 op de scheepswerf van Provoost te Nieuwpoort wordt verkocht aan mevrouw Derouf Amanda en wordt omgedoopt tot O.742 GERDA.
- 1950.03.07: Aan boord van de Z.528 LOUIS-IRENE wordt de motor DEUTZ van 150 pk, bouwjaar 1937 vervangen door een andere motor DEUTZ van 200 pk, bouwjaar 1950.
- 1950.03.09: Aan boord van de Z.149 PATRICK, ex O.149 PATRICK wordt de motor ABC van 120 pk, bouwjaar 1943 vervangen door een motor RUSTON & HORNSBY van 150 pk, bouwjaar 1950 en wordt hierdoor de brt van 50.11 naar 51.31 ton gebracht.

JAARBOEK TER CUERE 1995.

- 1950.03.11: De O. 97 THERESE van reder MESTAGH Hubert was op 9 maart vertrokken om de garnaalvisserij te beoefenen op de Stroombank. De matroos hielp de netten aan boord trekken doch hij gleed uit en viel tegen de verschansing. De gekwetste had veel pijn in de buik en er werd aanstonds koers gezet naar Oostende. Hij ging naar huis en een geneesheer schreef volstreekte rust voor. Twee dagen later, op 11 maart is matroos MESTAGH GUSTAAF, 40 jaar oud, gehuwd met Deprince Elvire, vader van 1 kind, bezweken aan zijn verwondingen.
- 1950.03.21: O. 69 OSCAR-RICHARD wordt geschraapt uit de Belgische registers. Een houten kustvisser gebouwd in 1925 op de scheepswerf van A. Hillebrandt te Oostende en metende 16.36 brt en 5.30 nrt en voorzien van een motor DEUTZ van 35 pk.
- 1950.03.21: O.157 WINSTON SPENCER CHURCHILL wordt geschraapt uit de Belgische registers. Het schip is verkocht aan Partenreederei Frankfurt/main uit Bremerhaven en het schip komt in de vaart als FRANKFURT/MAIN en dit onder het beheer van de firma Siebert und Co. In 1959 wordt het schip verkocht aan de firma Leth u. Co, eveneens uit Bremerhaven en in 1961 wordt het schip afgebroken door de firma Eisen u Metall waar het op 21 februari wordt afgeleverd.

O.274 LEA

tekst op blz. 5

- 1950.03.24: O.274 LEA, wordt door August Versluys en Georges Deconinck verkocht aan Prosper Vanhulle en Louis Vandierendonck en wordt omgedoopt tot Z.274 MARIA. Deze houten kleine middenslagtreiler werd gebouwd in 1946 op de scheepswerf van E. Crabeels te Oostende en meet 65.53 brt en 22.19 nrt en is voorzien van een motor Carels van 200 pk. FOTO op blz. 6
- 1950.03.26: Doop van de Z.420 BERNADETTE-ROGER van Frans Vlietinck-Vandaele en gebouwd door de scheepswerf Haerinck. Het schip heeft een lengte van 22.61 m en een breedte van 6.00 m.
- 1950.03.26: Aan boord van de O.112 BERTHA-LINA is JULIEN POPIEUL, ° Oostduinkerke 29.01.1927 en zoon van August en Bertha Corteel verongelukt.

† BID GOD VOOR DE ZIELERUST
VAN MIJNHEER

Julien POPIEUL
Zoon van August en Bertha CORTEEL
geboren te Oostduinkerke de 29 Januari 1927 en
verongelukt op zee de 26 Maart 1950.

Na lange vermoedens, kwam de droeve werkelijkheid... De beloftezang der wenkende baren werd een dodenlied, omdat de zee, onder haar vele slachtoffers, ook dit jonge leven had gewurgd. O, rampzalige tocht...; alle voorbereidingen ten spijt hebt ge diepe rouw veroorzaakt, en ons, om uw raadselachtig einde, in een nacht van weedom gesloten. "Heer, Gij zijt onze God, en ons lot ligt in uw handen (ps 31,11); Gij vergeldt de mensen naar hun daden en behandelt iedereen naar zijn gedrag (Job. 31,11); Gij blijft een Vader ook als Gij beproeft... Alleen dat onwrikbare geloof kan ons het Christus-woord doen nazeggen: Vader niet mijn wil, maar de Uwe geschiede. (Luc. 22,42).

De dierbare Overledene heeft door werkzaamheid en gediensligheid veel vrienden verworven. Hij eerde zijn ouders en was voorkomend. Zijn gebroken leven zal voor Gods troon herbloeien in de grond van zijn werken. Geef, o Heer, zijn ziel de eeuwige rust.

TEERGELIEFDE OUDERS, ik begrüp uw lijdën om: mijn onvoorziene dood... een ongeluk is dubbel pijnlijk. Houdt u sterk, want leven en dood zijn in Gods Hand, en zo'n wonde geneest alleen door geloof en gebed. Bidden wij voor malk'ar. Tot wederziens.

Beste FAMILIE en VRIENDEN, de dood beloert ons op alle plaatsen. Gelukkig de knecht, die de Heer bij zijn komst wakker zal vinden. (Luc. 12,52) Gedenkt mij in uw gebeden.

Mijn Jezus barmhartigheid. (300 d. efl.)

**De Familie dankt om gebed en
kristelijke deelneming**

Mod. drukkerij Rog. PATTIJN, Oostduinkerke

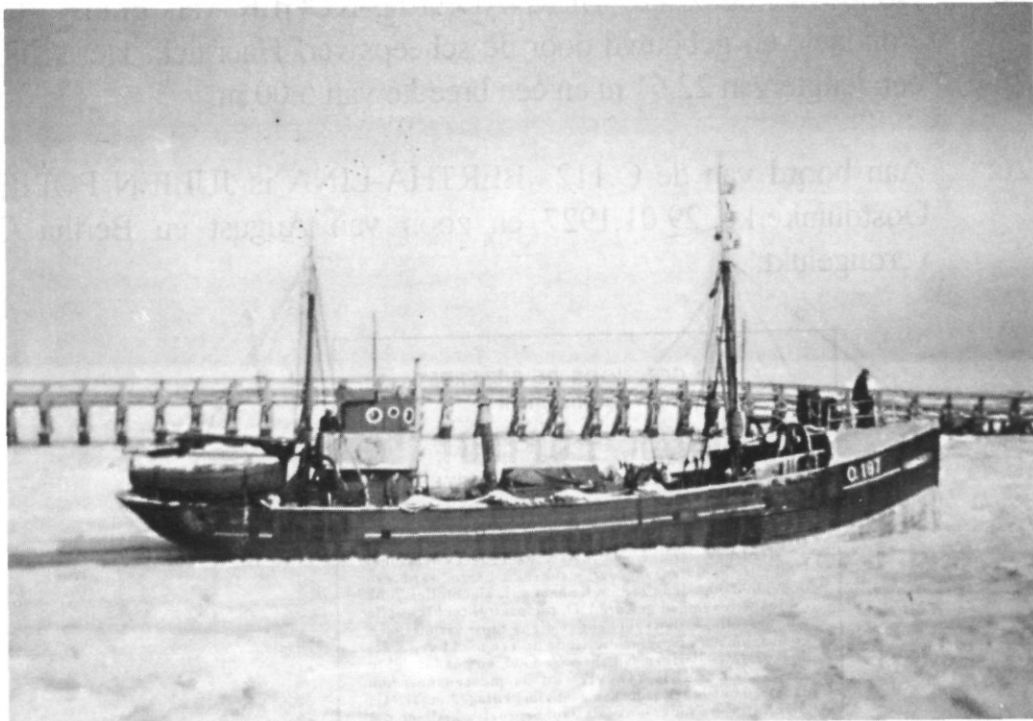
- 1950.03.29: N.725 ANNA, deeleigendom van Marcel Depotter en J. Decommère wordt alleeneigendom van Marcel Depotter.

JAARBOEK TER CUERE 1995.

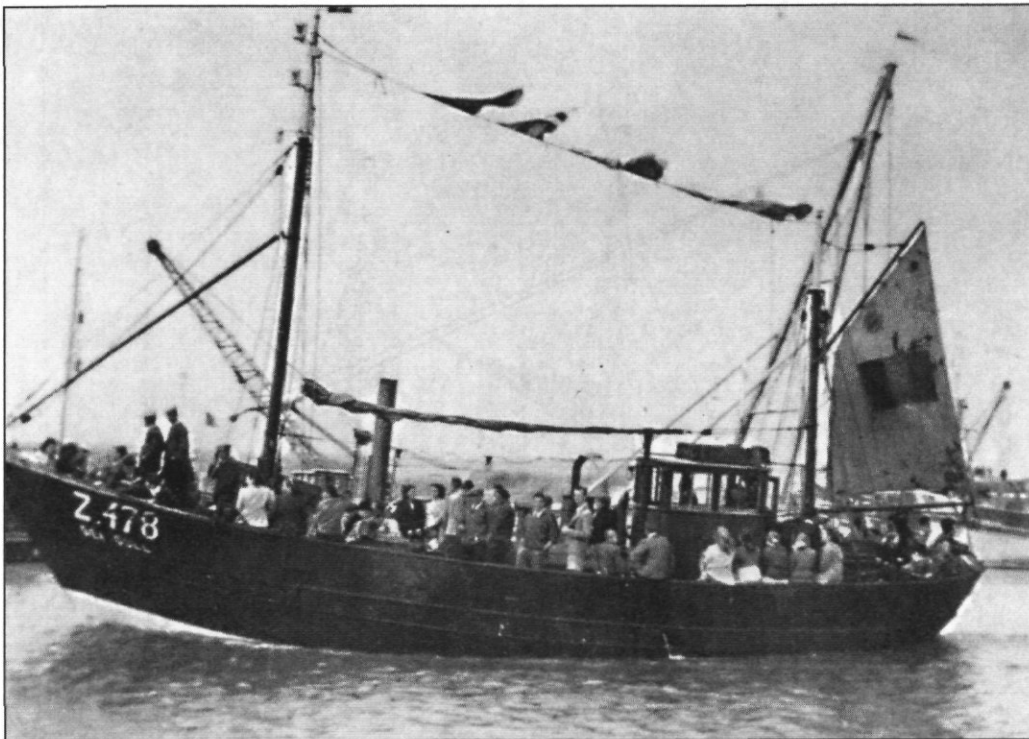
1950.03.XX: Aan boord van de Z.480 ANDRE wordt de motor DEUTZ van 120 pk vervangen door een nieuwe motor GM van 120 pk uit 1950.

1950.03.XX: O.187 JULES DENYE, eigendom van weduwe Jules Denye wordt nu eveneens eigendom van Jacobus Maesen en de motor LINKE-HOFMAN wordt vervangen door een motor ABC van 240 pk, bouwjaar 1950.

1950.03.XX: O. 57 KAREL I wordt terug ingeschreven in de registers nadat ze was verkocht door Ernest Bourgain aan mevrouw J. Segers, weduwe Van de Moortele . Een houten garnaalvisser, gebouwd in 1942 op de scheepswerf van Beliard Crighton te Oostende en metende 9.58 brt en 3.44 nrt en voorzien van een motor DEUTZ van 25 pk, bouwjaar 1939.

1950.04.06: Z.478 SEA GULL wordt door Joseph Monteville verkocht aan Camiel Desmidt uit Heist en wordt omgedoopt tot Z.478 WILLY-ROBERT. Een houten kustvisser van 22.36 brt en gebouwd in 1943 door SABARN te Brugge.

- 1950.04.19: N.781 DE MAKREEL, eigendom van Jules Waterbly wordt geschrapd uit de registers daar het schip verkocht is voor afbraak aan André Calcoen. Deze houten garnaalvisser werd gebouwd in 1939 op de scheepswerf van C. De Keyser te Nieuwpoort en meet 6.58 brt en 3.07 nrt en was voorzien van een motor ABC van 15 pk en het schip heeft voor 1945 gevaren als de N.106.
- 1950.04.20: O. 8 WILFRIED wordt in de registers ingeschreven. Deze ex-strandboot P.42 is gebouwd in staal en is nu eigendom van mevrouw Robert Belpaeme en meet 4.04 brt en 2.91 nrt en heeft een lengte van 7.72 m, een breedte van 2.47 m en een diepgang van 1.00 m en is voorzien van een motor ABC van 13 pk.
- 1950.04.27: O.111 YVONNE wordt door weduwe Jules Denye en Dedeurwaerder-Mortier verkocht aan de gebroeders Leopold en Medard Steen en omgedoopt tot O.111 NATHALIE. Een houten kustvisser, gebouwd in 1943 op de scheepswerf van Jules Denye en metende 19.12 brt en 8.09 nrt.

- 1950.04.XX: O.145 PAULA, eigendom van H. Vanleke en F. Piolon, wordt de 30 pk AWA vervangen door een motor GM van 40 pk.
- 1950.04.XX: Door minister Seghers wordt een totale invoerverbod voor vis aangekondigd wegens de algemene malaise in de visserij. De vissers krijgen geen geld voor de gevangen vis.
- 1950.05.02: O.148 CAPTAIN ARSENE BLONDE wordt geschrapt uit de registers wegens verkoop aan de firma Kohlenberg u. Putz Seefischerei AG uit Bremerhaven, die het in de vaart brengt onder de naam THOR. Op 8 maart 1952 tussen de shetlands en de Orkaden gekapseisd en gezonken in positie 57°07'N en 01°40'W in een storm met 10 à 11 beaufort. Het schip was vertrokken uit Bremerhaven op 06.03.1952. Een reddingsboot werd opgevist met een dode stoker erin alsmede de enige overlevende, de eerste stuurman. Er zijn 17 vermisten.
- 1950.05.02: O.159 PRESIDENT F.D.ROOSEVELT wordt geschrapt uit de vloot wegens verkoop aan George Arcoulis die het schip herdoopte tot ODIN en in 1956 tot EVANGELISTRIA II. Daarna veranderde het nog enkele malen van eigenaar in Griekenland zelf en in de jaren 1980 was het nog steeds in dienst.

- 1950.05.03: O.248 ARTHURO MARTINEZ is door Polydore Hagers verkocht aan Emiel Savels en Raymond Claeys en is omgedoopt tot Z.248 MARCEL. Deze houten kustvisser is gebouwd in 1945 op de scheepswerf van A. Hillebrandt te Oostende en meet 28.48 brt en 8.08 nrt en is voorzien van een motor ABC van 80 pk, bouwjaar 1943.
- 1950.05.04: O. 97 THERESE wordt door Maurice Fontaine verkocht aan Alfons Mestdagh. Een houten garnalvisser van 8.72 brt, gebouwd in 1941 op de scheepswerf van J. Provoost te Nieuwpoort.
- 1950.05.06: Op de scheepswerf van H. Deweert te Oostende wordt de O.238 HOOP OP ZEGEN te water gelaten voor rekening van Karel Lycke.
- 1950.05.09: Z.437 RAPHAEL, eigendom van weduwe Raphael Huysseune, is in dikke mist in aanvaring gekomen met het Finse SARPEN op 40 mijl NNO van Zeebrugge . Stoffelijke schade.
- 1950.05.09: Z.519 VICTOR-ERNA is in aanraking gekomen met een wrak dwars voor Wenduine en is daarna gestrand tussen De Haan en Wenduine. Voor deze feiten werd de schipper bedacht met een schorsing van zijn brevet voor drie weken.
- 1950.05.09: N.820 WILHELMINA is aangevaren door de B.2470 MADELEINE-LOUISE van Boulogne op 5 mijl van de Galloper in dikke mist en daarna door dit schip naar Boulogne gesleept.
- 1950.05.15: Openbare verkoop per aanbidding voor volgende schepen, eigendom van de Belgische staat.
O. 81 COMTE DE HAINAUT	3.100.000 Fr.
O.301 JAMES ENSOR	6.000.000 Fr.
O.302 FRANS COURTENS	5.000.000 Fr.
O.303 ARTAN	3.000.000 Fr.
O.333 MONTY	geen bod
- De waarde per schip wordt geschat op ongeveer 17.5 milj. Fr.
- 1950.05.19: O. 48 PAULINE, eigendom van Maurice Ghys is gezonken na een mijnontploffing in het net terwijl die werd binnengehaald op 4 mijl van Long Sandhead boei. De vierkoppige bemanning werd gered. Een

JAARBOEK TER CUERE 1995.

houten kusttreiler gebouwd in 1943 op de scheepswerf van E. Crabeels te Oostende en metende 35.69 brt en 14.36 nrt en voorzien van een motor ABC van 115 pk, bouwjaar 1947. Het schip was op 12 mei vertrokken naar de Theemsmonding en de bemanning bestond uit schipper Leon Dewilde, motorist Kamiel Ghys en de matrozen Albert Loonens en Désiré Geselle. Rond 4 uur 's morgens deed zich, bij het halen van het net, een geweldige ontploffing voor. Het vaartuig kreeg een harde ruk en begon te zinken. De boot werd uitgezet. De motorist ontbrak, was in de machinekamer bedrijvig toen de ontploffing zich voordeed en was ernstig gewond in het verblijf gekneld geraakt, terwijl het water steeg. De schipper daalde af en slaagde erin de motorist aan dek te krijgen. Ineens verdween het vaartuig krakend in de diepte. De bemanning kon zich vastklampen aan wrakstukken en aan de omgeslagen reddingsboot. Na een kwartier werden ze opgepikt door een Engels vrachtschip DYNAMO en naar Dover gebracht. Vrijdagavond kwamen de drie valide schipbreukelingen per mailboot te Oostende toe terwijl de gekwetste Ghys pas op 3 juni naar Oostende overgebracht werd.

- 1950.05.29: Z.519 VICTOR-ERNA wordt door de arbeiders van de scheepswerf Seghers uit Oostende ter plaatse zo goed mogelijk hersteld en daarna door de sleepboot van de Staat ZEELEEUW en de hulp van de O.330 MARCEL terug vlot gebracht.
- 1950.05.XX: O. 51 JACQUELINE-YVONNE, een open boot, wordt door Arthur Velthof verkocht aan Pierre Geselle en omgedoopt tot O. 51 HENRIETTE. Deze houten boot werd gebouwd in 1933 op de scheepswerf van J. Borrey te Oostende en meet 11.97 brt en 4.59 nrt en is voorzien van een motor MUNKTELL van 20 pk
(foto op pagina 11.)
- 1950.05.XX: O.313 CELTIC wordt door de rederij A. Brunet N.V. in dienst genomen. Deze middenslagtreiler werd gebouwd in hout op de scheepswerf van H. Deweert te Oostende en meet 74.59 brt en 23.16 nrt en is voorzien van een motor ABC van 180 pk, bouwjaar 1948.
- 1950.05.XX: Door Arts Jozef, eigenaar van de O.337 MARJOLENE wordt de naam van de rederij veranderd in rederij J. Arts & Compagnie.

O.51 JACQUELINE-YVONNE (tekst op blz. 10)

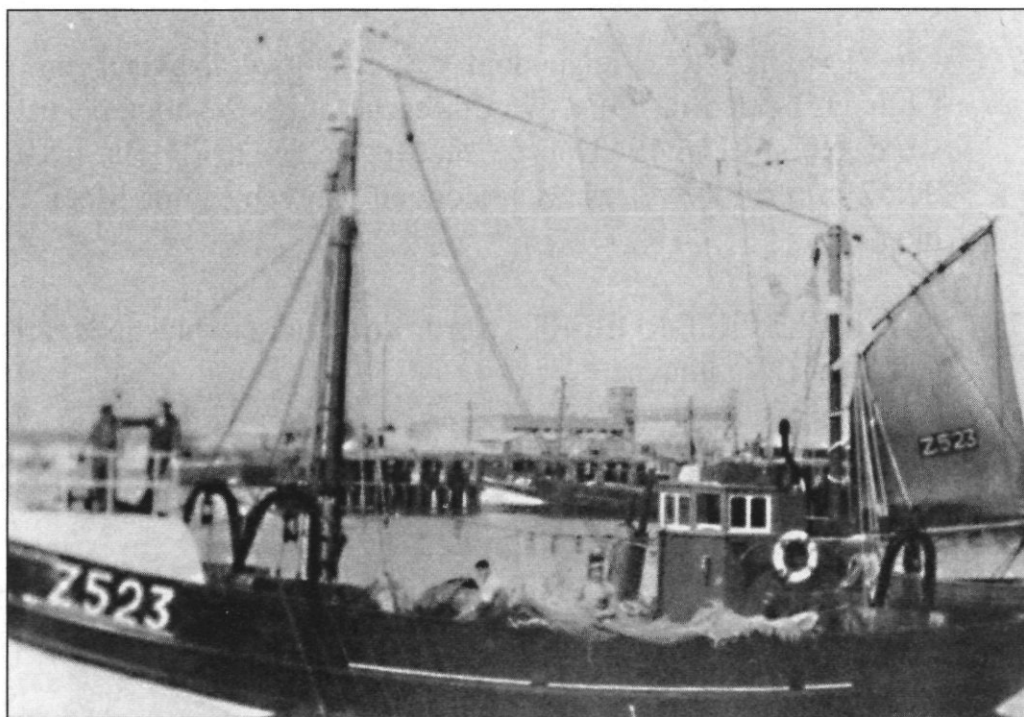
- 1950.06.01: N.792 KURKENZAK wordt door Isidoor Zonnekeïn verkocht aan weduwe Alfons Rabaey en Marcel Rabaey. Een houten garnaaalschip van 11.70 brt en gebouwd in 1941 op de scheepswerf van A. Hillebrandt te Oostende.
- 1950.06.07: Leon Vandierendonck wordt terug medeëigenaar van de Z.171 IRENE-MARIE, samen met R. Falleyn.
- 1950.06.07: Z.499 GILBERT-NERA wordt door Jan Vandierendonck verkocht aan Eugene Vlietinck en omgedoopt tot Z.499 JEAN-MARCEL. Deze houten kustvisser werd gebouwd in 1938 op de scheepswerf van Debacker te Heist en meet 23.30 brt en 5.47 nrt en is voorzien van een motor ABC van 75 pk, bouwjaar 1947.
- 1950.06.08: O. 8 WILFRIED, eigendom van mevrouw Robert Belpaeme wordt geschrapt uit de vloot.
- 1950.06.13: Z.437 RAPHAEL, eigendom van weduwe Raphael Huysseune krijgt als medevenoot Joseph Vlietinck.

JAARBOEK TER CUERE 1995.

- 1950.06.17: O.323 ST. IDESBALDES TER ZEE wordt door Jean Fonteyne en Julien Weerbrouck verkocht aan Marcel Rabaey en Alfred De Duytsche en wordt omgedoopt tot Z.323 ST. IDESBALDES TER ZEE, en de 120 pk Moës van 1946 wordt vervangen door een motor DEUTZ van 120 pk, bouwjaar 1950. Dit vissersschip werd gebouwd in 1946 op de scheepswerf van P. Vinck te Boom en meet 36.66 brt.
- 1950.06.30: Een Ministerieel Besluit verschijnt betreffende de regeling voor het toekennen van kredieten aan koopvaardij en visserij.
- 1950.06.30: O. 97 THERESE wordt door Maurice Fonteyne verkocht aan weduwe Emile Van de Moortele. Het gaat hier om een garnaalschip van 8.72 brt en gebouwd in hout in 1941 op de scheepswerf van J. Provoost te Nieuwpoort en voorzien van een motor ABC van 28 pk, bouwjaar 1945.
- 1950.06.30: Z.764 DE HOOP wordt door René en Louis Vandierendonck verkocht aan Alidoor Cogghe en G. Desmidt-Delphine.

- 1950.06.XX: O. 3 MILICIENT D.LEACH wordt door James Hecks te Oostende in dienst gebracht. Deze houten kustvisser is gebouwd in 1938 op een scheepswerf te Macouff (Ierland) en heeft een lengte van 14.70 m, een breedte van 5.13 m en een diepgang van 1.85 m. en meet 27.55 brt en 8.41 nrt en is voorzien van een motor NATIONAL DIESEL van 60 pk.
- 1950.07.01: Tewaterlating van de O.298 VAN DYCK op de scheepswerf van Cook, Welton & Gemmell te Beverley.
- 1950.07.01: BOU 26 DE MEEUW, eigendom van Oscar Vantorre wordt geschrapt uit de vloot. Deze open boot van 8.85 brt en 5.51 nrt is de ex. Z.522 DE MEEUW en is gebouwd in 1917 te Brixham en is voorzien van een motor CELVIN van 26 pk, bouwjaar 1940.
- 1950.07.09: Oprichting van de Rederscentrale en neerleggen van de statuten voor meester Quagebeur te Oostende.

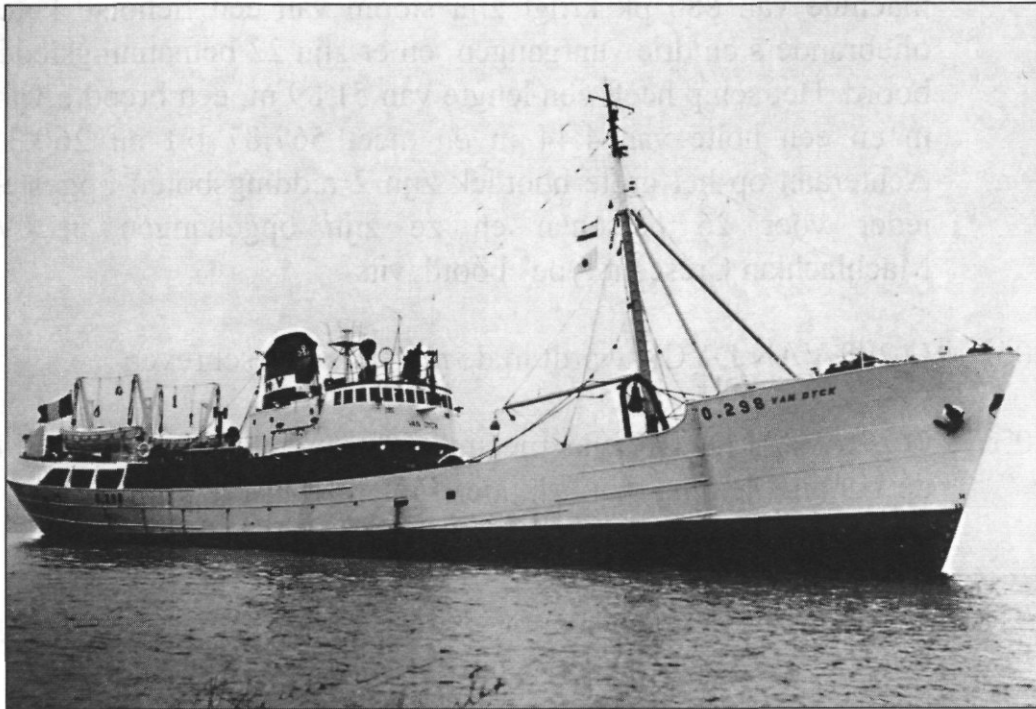

- 1950.07.26: Z.523 JEANNE-MADELEINE, eigendom van Gerard Dobbelaere wordt voorzien van een nieuwe motor MAK van 120 pk, bouwjaar 1950.

JAARBOEK TER CUERE 1995.

- 1950.07.26: Z.414 DENISE krijgt een vernieuwde motor DEUTZ van 50 pk, gebouwd in 1932.
- 1950.08.10: Eerste steenlegging van de N.V. Zeebrugse ijsfabriek en Frigo. De architect van het complex is de heer Reyms en de aannemer is de heer Daveloze uit Heist. Per dag kunnen er 10 ton vis diepgevroren worden aan -45°C evenals 32 ton ijs gemaakt en er is een stokagemogelijkheid voor 150 ton ijs voorzien.
- 1950.08.13: In de kor van de Z.418 DEBRA-HUYSSSEUNE, eigendom van Victor Vlietinck is een mijn ontploft.
- 1950.08.06: N.727 MARIE wordt door Jan Paap verkocht aan Honoré en Louis Devooft en wordt omgedoopt tot Z.727 MARIE Deze houten kustvisser werd gebouwd in 1936 op de scheepswerf van A. Hillebrandt en meet 22.78 brt en 6.41 nrt en is voorzien van een motor INDUSTRIE van 80 pk.
- 1950.08.17: O. 61 SOLANGE, eigendom van Maurice Naveau en Henri Collinet, beiden uit Luik, wordt geschrapt. Deze houten kustvisser werd gebouwd in 1943 op de scheepswerf van R. Panesi en meet 22.57 brt en 8.17 nrt en was voorzien van een motor Moës van 80 pk.
- 1950.08.17: N.451 GILBERT-ROBERT, wordt door Julien Puystiens verkocht aan Gerard Vanthuyne.
- 1950.08.23: Z.751 AMANDA wordt door Albert Neyts verkocht aan Hipoliet Depaepe.
- 1950.08.23: Z.487 MADDY wordt door Louis Vandierendonck en Prosper Vanhulle verkocht aan Jozef Dobbelaere uit Heist.
- 1950.08.28: O.130 GABRIELLE, een open boot, eigendom van mevrouw Coene-Marlein wordt eigendom van mevrouw Maria Marlein en mevrouw Gabrielle Coene.
- 1950.09.02: O.298 VAN DYCK komt te Oostende toe.

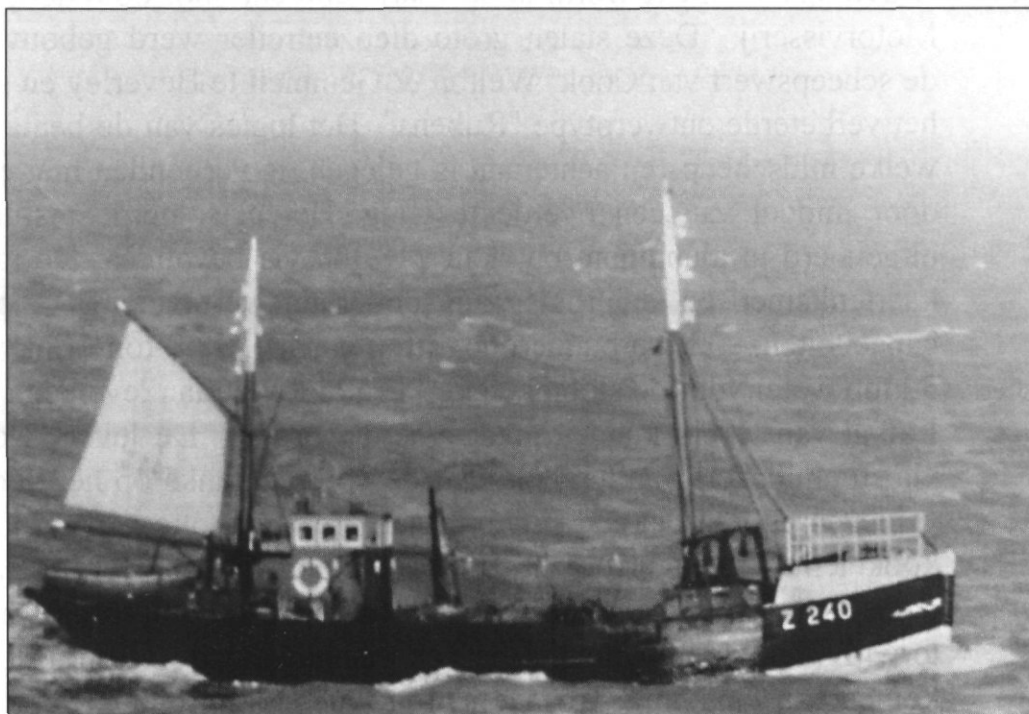

1950.09.05: O.298 VAN DYCK wordt in de vaart gebracht door de rederij N.V. Motorvisserij. Deze stalen grote diepzetreiler werd gebouwd op de scheepswerf van Cook, Welton & Gemmell te Beverley en is van het verbeterde ontwerptype "Rubens". Het logies van de bemanning welke midscheeps en achteraan is gelegen, is verbonden met elkaar door middel van een overdekte gang. Het geïsoleerde visruim is uitgevoerd in aluminium en kan 218 ton vis bevatten. De radio-, kaartenkamer en stuurhuis zijn onderling verbonden. Volgende capaciteiten: 233 ton bunkerolie, 2 ton gasolie, 18,9 ton drinkwater, 39 ton water voor de stoomketels, 11250 l levertraan, evenals 10900 l afval van levers kunnen meegevoerd worden. De levers worden via stoomblazers van het dek naar de voorraadtanks op het bootdek geblazen en dan via een stuwpijp naar de traankokerij waarin drie kookelementen aangebracht zijn. De stoomwindas werd geleverd door de firma Gemmell & Frow en bediend de stuurboord anker, terwijl de stoomhydraulische en handbediende stuurinrichting komen van Donkin & Co. De Triton type stoomtreillier werd geleverd door Charles D. Holmes & Co. Ltd, uit Hull en beide trommels

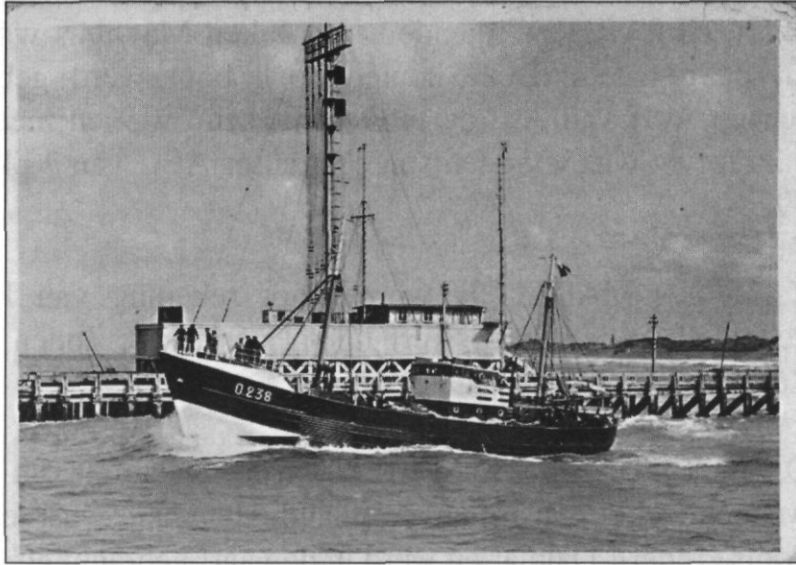
JAARBOEK TER CUERE 1995.

kunnen elk 1000 vadem staaldraad van 24 mm diameter bevatten, terwijl SAIT de elektrische toestellen plaatste. Een triple expansie machine van 880 pk krijgt zijn stoom van een Schotse ketel met oliebranders en drie vuurgangen en er zijn 22 bemanningsleden aan boord. Het schip heeft een lengte van 51.89 m, een breedte van 8.90 m en een holte van 4.44 m en meet 567.87 brt en 260.31 nrt. Achteraan op het grote bootdek zijn 2 reddingsboten opgesteld ieder voor 26 personen en ze zijn opgehangen in "Wellin Machlachlan Crescent type" bootdavits.

- 1950.09.06: O.298 VAN DYCK wordt in de registers ingeschreven.
- 1950.09.07: O.298 VAN DYCK onderneemt zijn maidentrip naar IJsland onder de kundige leiding van schipper Emiel Tratsaert samen met nog 21 andere bemanningsleden.
- 1950.09.07: N.807 SUZETTE, eigendom van mevrouw H. Schockaert krijgt nu Engel Verleene als medeëigenaar in plaats van Kamiel Vyaene.
- 1950.09.11: Aan boord van de Z.240 MARIE-ANTOINETTE wordt de motor KROMHOUT van 100 pk en gebouwd in 1929 vervangen door een nieuwe motor DEUTZ van 135 pk.

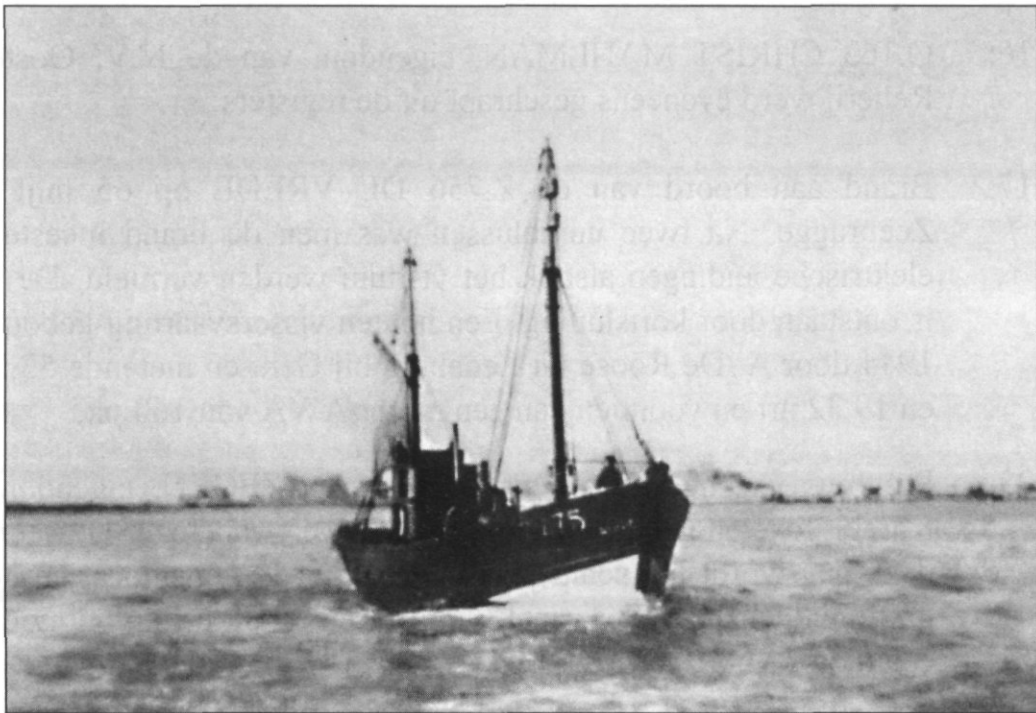

- 1950.09.14: O. 26 CESARINE, eigendom van Julien Maertens wordt geschrapt uit de registers. Deze houten open boot werd gebouwd op de scheepswerf van A. Loy te Oostende in 1919 en meet 6.61 brt en 3.25 nrt en was voorzien van een motor ABC van 7 pk, gebouwd in 1928.
- 1950.09.14: Z.435 LA MADELON wordt voor rekening van Henri Cattoor gebouwd op de scheepswerf Jules Haerinck & Zonen te Heist en te Zeebrugge te water gelaten.
- 1950.09.16: O.158 EDUARD ANSEELE wordt geschrapt uit de registers wegens verkoop naar het buitenland. Het schip was verkocht aan de Poolse rederij Dalmar en werd in de vaart gebracht als de PEGAZ.
- 1950.09.16: O.160 NAUTILUS, eveneens eigendom van de Oostendse rederij N.V. werd ook uit de registers geschrapt wegens verkoop naar het buitenland. De Poolse rederij Dalmor bracht het schip in de vaart onder de naam PERSEUSZ.
- 1950.09.16: O.163 CHRIST MAHLMAN, eigendom van de N.V. Oostendse Rederij werd eveneens geschrapt uit de registers.
- 1950.09.17: Brand aan boord van de Z.756 DE VREDE op 65 mijl van Zeebrugge. Na twee uur blussen was men de brand meester. De elektrische leidingen alsook het visruim werden vernield. De brand is ontstaan door kortsluiting. Een houten vissersvaartuig gebouwd in 1944 door A. De Roose uit Ledeberg bij Gent en metende 53.34 brt en 19.32 nrt en voorzien van een motor AWA van 160 pk.
- 1950.09.23: Proefreis van de O.238 OP HOOP VAN ZEGEN, eigendom van Karel Lycke en gebouwd op de scheepswerf van Jozef Deweert. Op deze dag wordt het schip ingeschreven in de registers. Een houten grote middenslagtreiler van 132.50 brt en 52.88 nrt en voorzien van een motor MAK van 360 pk.

O.238 OP HOOP VAN ZEGEN. (tekst blz. 17)

1950.09.23: Z.475 ANNIE, eigendom van Pierre Demeester, wordt voorzien van een motor BOHN & KAHLER van 70 pk, bouwjaar 1950.

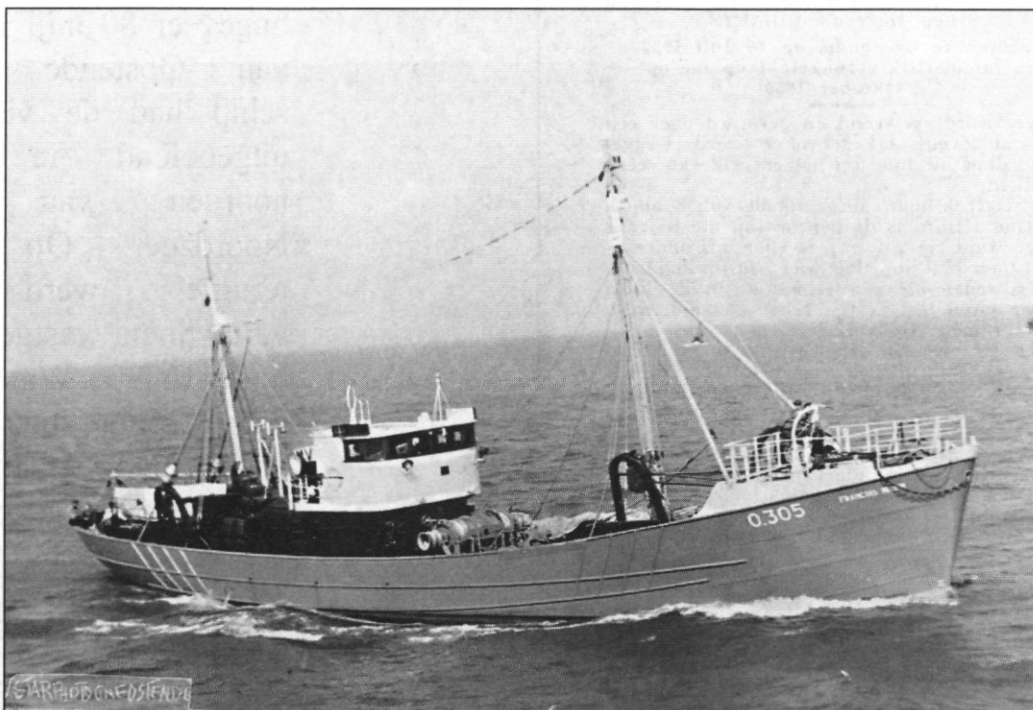

1950.09.23: O.140 JEANNINE-GEORGETTE wordt door Rochus Calcoen verkocht aan Prosper Zonnekeyn en Frans Maes en wordt O.140 JOSEPH-MARCEL. Deze houten middenslagtreiler werd in 1938 gebouwd op de scheepswerf van A. Hillebrandt te Oostende en meet

88.58 GT en 29.95 NT en is voorzien van een motor DEUTZ van 200 pk.

1950.09.26: Plots overlijden van de heer Karel Lycke. Zijn nieuw schip, de O.238 OP HOOP VAN ZEGEN werd drie dagen geleden afgeleverd.

JAARBOEK TER CUERE 1995.

- 1950.09.29: O.121 MONTE CARLO wordt door August en Oscar Blondé verkocht aan Henri, Charles, Marcel en Henri Lambregt.
- 1950.09.30: stichting van de coöperatieve visafslag met als voorzitter, de heer Raymond Bauwens, als ondervoorzitter de heer Leopold Verbanck en met Frans Verbanck als de persoon die de leiding had van de afslag.
- 1950.09.30: 25 jarig bestaan van de stichting Helene en Isabelle Godtschalk te Oostende.
- 1950.09.XX: Aan boord van de N.725 ANNA wordt de motor DEUTZ van 50 pk vervangen door een motor MAK van 75 pk, bouwjaar 1950.
- 1950.10.01: De heer Omer STRADIOT wordt directeur van de dienst voor Zeevisserij.
- 1950.10.08:

†
BIDT GOD VOOR DE ZIEL VAN
MIJNHEER

Jan DECKMIJN

Matroos op de «Roi Léopold»
Zoon van Mijnheer Jan DECKMIJN en van
wijlen Mevrouw PILAEYS.
Geboren te Oostende, op 16 Juli 1932,
en jammerlijk verongelukt op zee op
8 Oktober 1950.

Weer wordt geweend en gerouwd over een bloeiend leven, dat gebroken werd, wegge-maaid door de dood op het ereveld van werk en plicht.

De zee trok hem aan en zat hem in 't bloed.
O God ! Hard is de beproeving die Gij ons oplegt, want zie : de zon is voor mij onderge-gaan toen het nog dag was... mijn loopbaan is verdwenen als een schaduw; in de bloei mijner jaren ben ik ten grave gedaald, mijn geluksdromen zijn verzwonden.

God gaf ons een allerbeste zoon en klein-zoon, een jongen rijk aan beloften, vol na-tuurlijke goedhartigheid en ijver voor zijn plicht, de troost van zijn grootouders en de hoop van zijn vader.

Dierbare familieleden, vaartwel, ik dank U allen en blijft mij indachtig in Uwe gebeden. Het leven, hoe schoon het ons toelacht, is van korte duur.

Weldra zien we elkander weer.

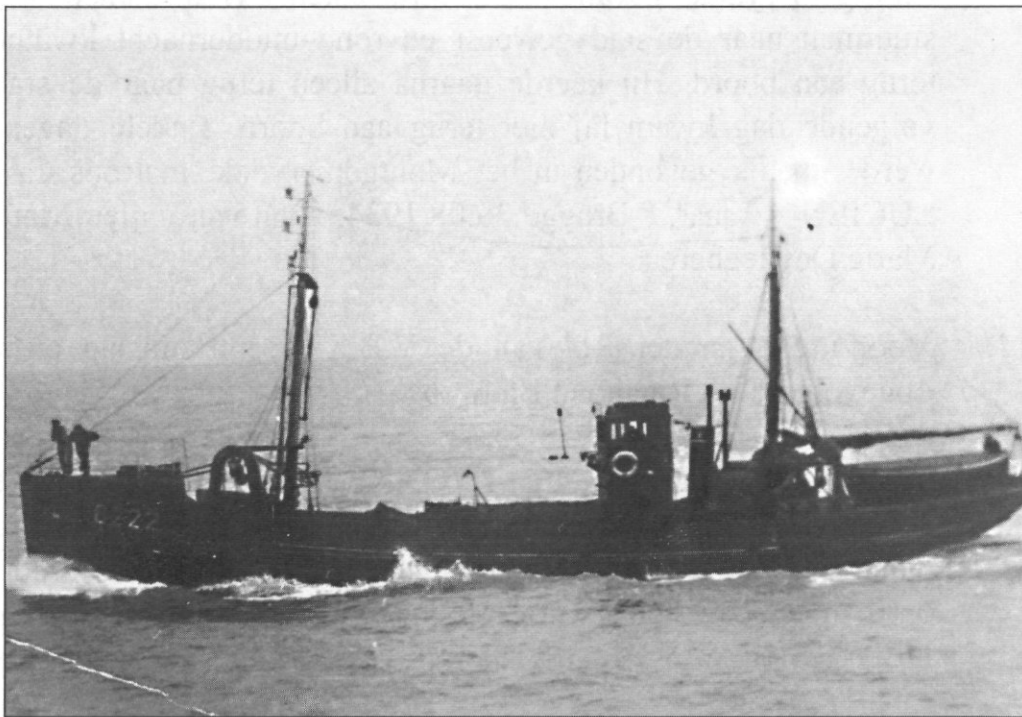
Druk «Het Nieuw Visserijblad» Oostende

Aan boord van de O. 66
ROI LEOPOLD
verdwijnt matroos Jean
DECKMYN op
ongeveer 80 mijl NNO
van Oostende. Het
schip had de visserij
uitgeoefend in het
noorden van de
Noordzee. Op de
terugreis werd de
verdwijning vastgesteld
rond 16u30. Was van
wacht samen met een
andere matroos. Hij zou
naar beneden gaan om
de kachel wat op te
stoken. De overige

bemanningslag lag ter kooi. De machinist ging naar de brug en daarna werd er gezocht en geroepen daar het reeds duister werd. Er werd

niets meer gevonden. Het schip vervolgde daarna zijn reis naar Oostende. matroos DECKMYN JAN, 18 jaar, ° Oostende 16.07.1932 en zoon van Jan en wijlen Pilaeys.

1950.10.14: O.222 MAURICE-ROGER is gestrand nabij Texel, op 1,75 mijl van het vuur van Eierland. Het schip kon terug vlot komen en is daardoor gered. Een houten middenslagtreiler gebouwd in 1931 op de scheepswerf van H. Deweert te Oostende en metende 90.98 GT en voorzien van een motor DEUTZ van 240 pk. Louis Viaene is de eigenaar van het schip.

1950.10.15: Schipper van de O.21 BELGICA, DEVRIENDT ADOLF, is verongelukt aan de wal. Hij kwam van boord op 13 oktober en wilde de tram nemen op de Hendrik Baelskaai. Hij kwam echter ten val en werd met zware verwondingen aan het hoofd naar het hospitaal overgebracht. Is overleden aan zijn verwondingen op 15 oktober. Was 43 jaar, gehuwd met Cosselez Irene en vader van 4 kinderen en wonende te Oostende.

1950.10.19: Proefvaart van de O.332 JEAN-PIERRE van de rederij PVBA Flandria. De originele AWA motor van 1948 werd vervangen door een motor DEUTZ, geleverd door de firma Valcke te Oostende. Deze nieuwe motor is van het type SV6M536 welke een vermogen

JAARBOEK TER CUERE 1995.

- heeft van 300 pk bij 400 toeren/minuut en die een bronzen vierblad-schroef aandrijft. Het schip heeft een lengte van 27 m en een breedte van 6.8 m en werd gebouwd op de scheepswerf van J. Provoost te Nieuwpoort.
- 1950.11.01: O.137 STE THERESE DE JESUS is gestrand ter hoogte van Raversyde en werd bij het volgende hoogwater terug vlot getrokken door de Zeeleeuw en de vedette. Voor dit feit loopt de schipper een schorsing op van 2 maanden.
- 1950.11.11: Een matroos van de Z.264 MORGENSTER is te Oostende in het Montgomerydok gevallen en verdronken. Was samen met de stuurman naar de stad geweest en rond middernacht kwamen ze terug aan boord. Hij keerde daarna alleen terug naar de stad. De volgende dag kwam hij niet terug aan boord. Enkele dagen later werd zijn lijk gevonden in het Montgomerydok. matroos CALIER LUCIEN, 19 jaar, ° Brugge 26.08.1934, zoon van wijlen Marcel en Marie Devlieghere.
- 1950.11.14: Voorzitter Van der Rol van de V.B.Z. neemt ontslag en wordt opgevolgd door Raymond Bauwens.
- 1950.11.16: Tewaterlating van de Z.463 YVONNE-MARCEL, gebouwd op de scheepswerf van Leon De Graeve en dit voor rekening van Robert Vantorre. Het schip heeft een lengte van 22.50 m, een breedte van 6.10 m en een holte van 3.10 m en is voorzien van een motor DEUTSCHE WERKE van 185 pk.
- 1950.11.18: doop van de Z.435 LA MADELON, gebouwd op de werf van Jules Haerinck voor rekening van Henri Cattoor. Het schip heeft een lengte van 24.30 m, een breedte van 6.10m en een holte van 3.10m en wordt voortbewogen door middel van een motor INDUSTRIE van 200pk bij 330 toeren per minuut. Er is tevens een hulpmotor Lister met 2 cilinders voorzien, goed voor 12 pk bij 650 toeren per minuut. FOTO blz. 23.
- 1950.11.17: Z.713 CARNOT, eigendom van Maria Mallefeyt is tijdens mist op het strand van Nieuwpoort gelopen en is als verloren beschouwd. De kor was vastgeslagen. Na het inwinden is het kettingtouw dat zich op de buikpees van de korre bevindt, onklaar gekomen in de

schroef. Het schip kon geen anker uitbrengen daar er geen reservetouw of staaldraad aan boord was en het korretouw ook dienst moest doen wanneer men ten anker moest gaan. De bemanning werd gered. Voor dit feit loopt de schipper een schorsing op van vijf maanden. Dit houten schip werd gebouwd in 1922 op de scheepswerf Dupuis te Calais en meet 12.60 GT en 3.10 NT en was voorzien van een motor Moës van 45 pk, gebouwd in 1945.

Z.435 LA MADELON. Tekst op blz. 22.

1950.11.28: Aan boord van de O.305 FRANCOIS MUSIN is de schipper verdwenen tijdens de visserij . Was op 16 november vertrokken naar de Fladen. Op 28 november rond 13 uur werd de korre binnengehaald, de vis gegut en de korre opnieuw te water gelaten.. De schipper bleef op de brug. Rond 14u30 zou de schipper afgelost worden van de wacht, doch de vervanger kon de schipper niet vinden. Er werd gezocht aan boord en daarna op zee tot 10 uur 's avonds zonder resultaat en daarna werd het schip naar Oostende gebracht door de stuurman Coopman Oscar. schipper BEAUPREZ EDOUARD, 47 jaar, ° Oostende 05.02.1903 en gehuwd met Devos Madeleine uit Oostende.

† BIDT VOOR DE ZIEL

van Mijnheer

EDWARD-PIETER BEAUPREZ

Kapitein van de O. 303 François Musin
der rederij N. V. Motorvisscrij.

Echtgenoot van Mevrouw Madeleine DEVOS,

geboren te Oostende op 5 Februari 1903
en jammerlijk verongelukt ter visserij in de Noordzee
op 28 November 1950.

Met volle moed was hij vertrokken met de vaste wil een vruchtbare reis aan te vangen, want hij was een van die zeldzame mannen die zich niet tevreden stellen met het alledaagse en het middelmatige. Als goede Kapitein was zijn grootste bekommernis het allerbeste uit zijn schip te halen ten bate van bemanning en rederij; als voorbeeldige huisvader waren zijn gedachten steeds bij vrouw en kinderen aan wie hij droomde een schone toekomst te verzekeren.

Met volle moed was hij vertrokken... en keerde niet terug!

Met vaste hand stuurde hij naar de zo vurig verlangde haven... maar hij landde in de haven van de eeuwigheid!

Zo harden wij samen gebeden in de wijding van zijn schip: "Heer, geef dat uwe dienaren onder uwe hoede veel vis zouden mogen vangen, en laat ze uiteindelijk, met verdiensten beladen, de Haven van de eeuwige zaligheid binnenvaren." En nog: "Reik hem, o Heer, uw machtige hand toe zoals Gij het deed voor Petrus toen hij in het water ten onder ging." "Moge de vrede en de zegen van de almachtige God, de Vader, de Zoon en de H. Geest over Hem die in dat schip vaarde, nederdalen en immer blijven. Amen." (Teksten uit de wijding van een vissersvaartuig).

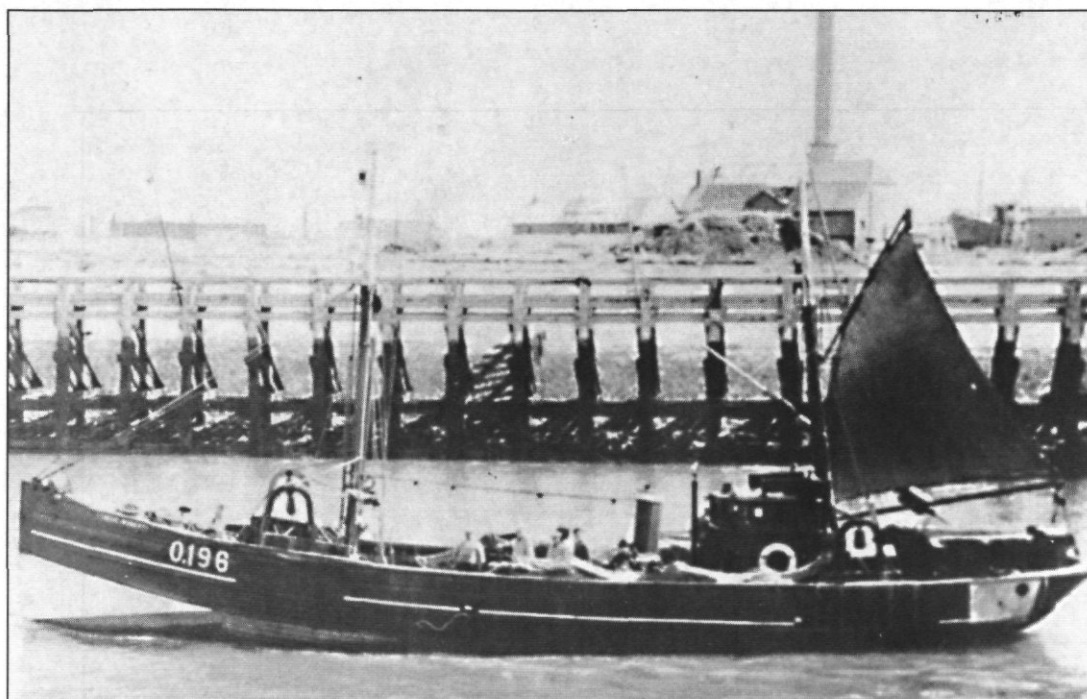
Dierbare Fchigerote, U treft zwaarst van al mijn plots dood! Alleen zult gij voortaan voor de kinderen moeten instaan. Schep moed nogtans want God is oneindig goed; Hij zal U sterken.

En gij, heste Kinderen, weest de troost van uw lieve moeder; bidt samen veel voor mij. Wij zien elkander terug in de hemel!

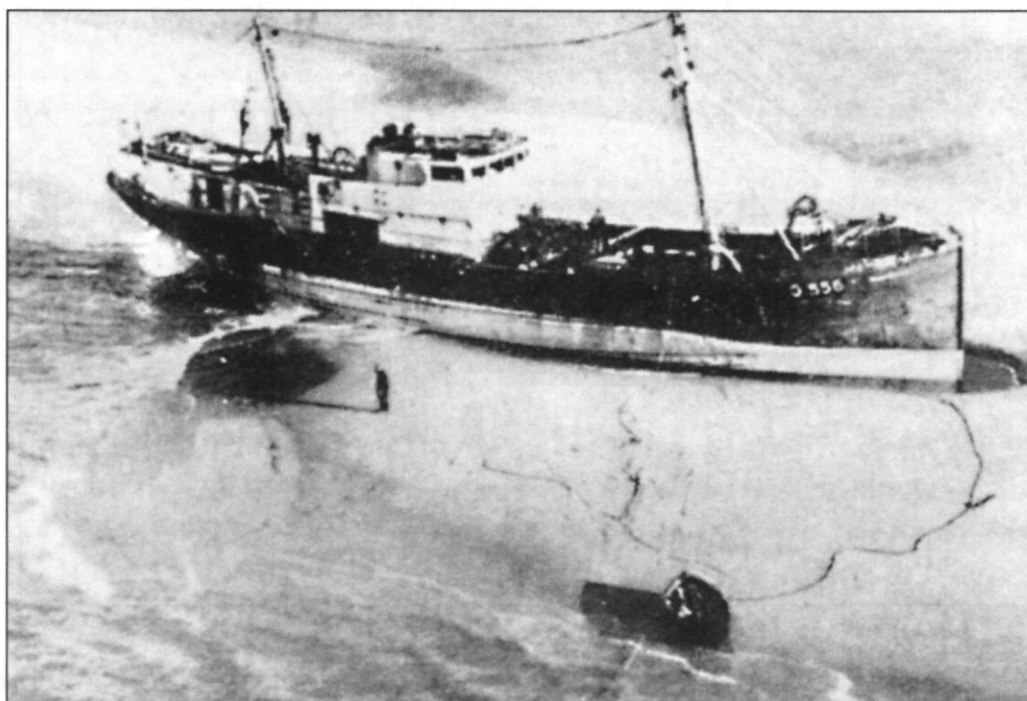
H. Maagd Maria, Ster der Zee, bid voor ons!

1950.11.30: O.206 RENILDE wordt omgedoopt tot O.206 MARCEL. Een houten garnaalvisser gebouwd in 1927 op de scheepswerf van J. Borrey en metende 12.97 GT en 7.13 NT en voorzien van een motor DEUTZ van 25 pk

1950.11.XX: Aan boord van de O.196 IRENE-ROBENT wordt de oude motor BOLNES van 110 pk en gebouwd in 1931 vervangen door een motor ABC van 135 pk, gebouwd in 1949.

- 1950.11.XX: N.775 DAMIEDA is geschrapt uit de vloot en wordt afgebroken. Een houten garnaalschip gebouwd in 1941 door J. Provoost te Nieuwpoort en metende 7.78 GT en 2.68 NT en voorzien van een motor ABC van 25 pk.
- 1950.11.XX: Aan boord van de O.280 NICOLE van de rederij PVBA Flandria, wordt de AWA motor van 1946 vervangen door een motor Klokner Humboldt Deutz van 300 pk, gebouwd in 1950. Deze ombouw moet gezien worden in het licht van de komende afreis van de schepen van deze rederij naar Argentinië.
- 1950.12.04: O.336 YARMOUTH , eigendom van de rederij Seghers Charles en Viktor is gestrand en verloren gegaan op de Middle Scroby Bank voor de haven van Yarmouth. De bemanning werd gered. Het schip kwam van IJsland na 18 dagen vaart en met 40.000 kg vis aan boord. Op Maandag kon de reddingsboot niet dichtbij komen en op dinsdagmorgen bij hoog water werd de bemanning van boord gehaald door de reddingsboot. Het schip kon niet meer vlot getrokken worden en is verloren.
- 1950.12.05: O.336 YARMOUTH wordt uit de registers geschrapt wegens verlies na stranding.

- 1950.12.12: O.343 GABRIEL wordt door de rederij Zeevisserij maatschappij PVBA Flandria uit de Aartshertogstraat 32 te Oostende in de vaart gebracht. Dit serieschip werd in 1944/45 gebouwd op de scheepswerf St. Pieters en in 1950 omgebouwd te Oostende en voorzien van een motor AWA van 240 pk. Het schip meet 8.17 GT en 21.38 NT.
- 1950.12.12: N.732 O.L.VR. VAN VLAANDEREN is gestrand op de zuidrand van de Hillsbank en is later terug vlot getrokken met behulp van een Franse sleepboot.
- 1950.12.13: O.101 GEORGETTE is gestrand nabij Grevelingen in potdichte mist. Het schip zal twaalf dagen vast blijven zitten alvorens het los kon komen. De schipper loopt hierbij een schorsing op van twee maanden wegens ernstige beroepsfouten.
- 1950.12.14: Tewaterlating van het vierde schip gebouwd na de tweede wereldoorlog op de scheepswerf van Weduwe Deweert & Zonen te

Oostende. Voor rekening van Louis Verhaeghe wordt de O.345 FINISTERE te water gelaten.

- 1950.12.14: N.818 JULIENNE wordt door Oscar Devy verkocht aan Gerard Ghys.
- 1950.12.20: O.778 SUZANNE is geschrapt uit de Belgische registers wegens verkoop naar Nederland. Deze houten kustvisser werd gebouwd in 1941 op de scheepswerf van H. Deweert te Oostende en meet 12.53 GT en 4.69 NT en is voorzien van een motor SKODA van 40 pk.
- 1950.12.20: N.739 FRANS NYVILLE, eigendom van weduwe Frans Nyville is definitief geschrapt uit de vloot en dit met terugwerkende kracht tot 07.10.50 wegens het onder Argentijnse vlag brengen van het schip. Deze houten ex-mijnveger werd gebouwd in 1944 te St.Andrews in Canada en daarna omgebouwd te Oostende en meet 289.09 GT en 116.61 NT en is voorzien van een motor SUPERIOR van 500 pk.
- 1950.12.20: O.205 MONTREAL, eigendom van Leon Hendryckx en Firmin Vandenberghe wordt nu definitief geschrapt en dit met terugwerkende kracht vanaf 25.08.50 wegens het onder Argentijnse vlag brengen van hun schip.
- 1950.12.20: N.117 MAURICE, eigendom van de weduwe Maurice Lambrecht wordt verkocht aan Leon Dewitte uit Heist en wordt omgedoopt tot Z.117 MAURICE en voorzien van een nieuwe motor LISTER van pk, gebouwd in 1948. Deze houten kustvisser werd gebouwd in 1941 op de scheepswerf van Jules Denye te Oostende en meet 20.91 GT en 7.08 NT.
- 1950.12.20: Eigendomsveranderingen komen voor op twee schepen die toebehoorden telkens aan twee eigenaars. Nu krijgen ze elk een schip. De O.140 JOSEPH-MARCEL gaat nu in alleeneigenaarschap naar Frans Maes en de O.153 PRINS BOUDEWIJN wordt nu eigendom van Prosper Zonnekeyn. Voordien waren beiden co-eigenaars van beide schepen.
- 1950.12.20: O.778 SUZANNE wordt geschrapt uit de vloot wegens verkoop naar Nederland. Deze houten kustvisser is gebouwd op de

JAARBOEK TER CUERE 1995.

scheepswerf van Deweert te Oostende in 1941, is eigendom van Maria Vansteene en meet 12,53 GT en 4,69 NT en was voorzien van een motor SKODA van 40 pk, bouwjaar 1942.

1950.12.21: proefreis en inschrijving van de O.335 CHARVIC nadat het schip volledig werd omgebouwd en voorzien van een nieuwe motor door de scheepswerf en eigenaar van het schip Chantiers et Armement Seghers. Het schip werd volledig gezandstraald en gemetalliseerd. Als voortstuwingsmotor krijgen we hier een 6 cilinder MWM Benz type RH348 Su van 450 pk bij 340 toeren per minuut. Het schip heeft een lengte van 33.50 m, een breedte van 6.35 m en een holte van 4.08 m. en meet nu 196.76 GT en 56.34 NT. Deze ex-VALESCA is een Engelse stoomtreiler gebouwd in 1916 op een scheepswerf te Beverley.

1950.12.25: O.101 GEORGETTE terug vlot getrokken.

1950.12.XX: Z.459 BRABO, eigendom van de rederij Westkust en Louis Haerinck wordt voorzien van een nieuwe motor MAK van 350 pk en gebouwd in 1950. Het schip meet nu 118.91 GT en 45.17 NT.

1950.12.XX: Z.502 MARIETTE-RENE , ex H.34 MARIETTE-RENE is in oktober 1947 uit Engeland teruggekeerd en pas nu terug in de vaart

JAARBOEK TER CUERE 1995.

Z.171 IRENE-MARIE,	11
Z.240 MARIE-ANTOINETTE	16
Z.248 MARCEL	
O.248 ARTHURO MARTINEZ	9
Z.251 BOBBY	1
Z.264 MORGENSTER	23
Z.274 MARIA	
O.274 LEA	5
Z.323 ST. IDESBALDES TER ZEE	
O.323 ST IDESBALDES TER ZEE	12
Z.414 DENISE	14
Z.418 DEBRA-HUYSSSEUNE	14
Z.420 BERNADETTE-ROGER	5
Z.420 BERNADETTE-ROGER	1
Z.435 LA MADELON	17; 23
Z.437 RAPHAEL	3; 9; 11
Z.442 CONSTANT-NERA	2; 3
Z.457 RAPHAEL	1
Z.459 BRABO	28
Z.463 YVONNE-MARCEL	23
Z.475 ANNIE	18
Z.478 SEA GULL	6
Z.478 WILLY-ROBERT	
Z.478 SEA GULL	6
Z.480 ANDRE	6
Z.487 MADDY	14
Z.499 GILBERT-NERA	11
Z.499 JEAN-MARCEL	
Z.499 GILBERT NERA	11
Z.502 MARIETTE-RENE	28
Z.519 VICTOR-ERNA	9; 10
Z.522 DE MEEUW	13
Z.523 JEANNE-MADELEINE	13
Z.528 LOUIS-IRENE	3
Z.713 CARNOT	24
Z.727 MARIE	
N.727 MARIE	14
Z.751 AMANDA	14
Z.756 DE VREDE	17
Z.764 DE HOOP	12
Z.787 HUBERT-DANIEL	
N.787 ANNA III	1

† Bid God voor de ziel
van Mijnheer
Gustavus-Camillus MESTDAGH
in leven Visser.
Echtgenoot van Mevrouw Elvire DEPRINCE,
geboren te Oostende de 19 April 1909 en er
schielijk overleden de 11 Maart 1950, na ontvangen
te hebben het Heilig Oliesel.

Onze Vader, Uw wil geschiede!
† Bid voor de zielrust van heer
RENÉ CORNELIUS COUHYSDER
Echtgenoot van Mevr. Alice LASEURE
geboren te Helst-aan-zee op 28 Januari 1903 en na een
jammerlijk ongeval overleden te Knokke op 10 Mei 1950.
gezalfd met het H. Oliesel.

†
BID VOOR DE ZIEL
van Mijnheer
Adolf-Alfons DEVRIENDT
IN LEVEN VISSER-STUURMAN
Echtgenoot van Mevrouw Irens COSSELEEZ
geboren te Oostende op 24 October 1907 en er
smartelijk om het leven gekomen door een ongeval
de 15 October 1950, gesterkt door de
H.H. Sacramenten der Stervenden.

BREDENSE MONUMENTEN GEDENKPLATEN GEDENKSTENEN.

Wie Bredene doorkruist via de Sluizenstraat en de Duinenstraat of langs de Driftweg krijgt de indruk dat Bredene zeer arm is aan monumenten of gedenkstenen. Enkel die "blote Madam" bij de tunnel van het Duinegat springt in 't oog. En toch moet men bij nader toezien, zijn mening veranderen: er zijn véél aandenkens van vroeger op onze gemeente!

Deze samenvatting van wat we zoal ontdekten op onze zoektochten, is daarom niet compleet. er kunnen gemakkelijk hier en daar nog wel enkele exemplaren op ontdekking liggen te wachten.

Evenmin hebben we een bepaalde volgorde betracht in het voorstellen van deze gedenkenissen. Ze liggen kris-kras over de gemeente verspreid en zo stellen we ze aan u voor.

1. GEDENKPLAAT GEMEENTELIJKE BOUWWERF.
2. BEELDEN VAN IRENEE DURIEZ
3. DE RYCKEWAERTSHOEVE.
4. GEDENKPLAAT DOKTER VANDEN WEGHE.
5. OUD GEMEENTEHUIS.
6. GEDENKSTEEN RON DAVIS.
7. DE SPORT.
8. TURKEYENHOF.
9. GEDENKPLATEN UIT DE OUDE SASKERK.
10. Beeld Anto Diez op het Ryckewaertshof.
11. EUROPASCHOOL.
12. 100 JAAR TRAM TE BREDENE.
13. SPORTCOMPLEX "TER POLDER".
14. ONS NIEUW GEMEENTEHUIS.
15. DEN ASTRID.
16. HET OORLOGSMONUMENT OP HET SAS.
17. DE (VERDWENEN) KAPEL VAN HET DORP.
18. GEDENKPLAAT BEJAARDENCENTRUM "WACKERBOUT".
19. EERSTE STEEN NIEUW IBIS-GEBOUW.
20. OP ZEE GEBLEVEN.

21. ARBEID ADEL T.
22. EERSTE STEEN NIEUW POLITIEBUREEL.
23. RAMAKERS GEDENKSTEEN.
24. KONING ALBERT I MONUMENT.
25. GEDENKPLAAT RENE DE CONINCK.
26. GEDENKPLAAT IBIS.
27. GEDENKSTEEN WOONHUIZEN C.O.O.
28. SCHOOL KERKSTRAAT.
29. MARIA KAPEL
30. GEDENKPLAAT STE THERESIAKERK.
31. DE NUKKERBRUG.
32. 't PAALSTEENVELD.
33. DE TUNNEL AAN HET DUINEGAT.
34. DE ST JOZEFKERK OP HET SAS.
35. DE KLOKKEN VAN SINT JOZEF MOLENDORP.
36. GEMEENTELIJK WIJKPAVILJOEN 't SAS.
37. EERSTE STEEN.
38. SLANDS MAGAZYN.
39. MONUMENT PRIORIJ.
40. ROEPSTEEN.
41. GEDENKTEKEN ZEGHER JANSZONE.
42. TRAMHUISJE "BREEDENE HIPPODROME".
43. GEDENKZUILTJE OVERSTROMINGSRAMP 1953.
44. BEELD HENRI STEENACKER.
45. DE SASSEN VAN SLIJKENS.
46. 't KAPELLETJE VAN BRENINGE.
47. NAAMPLAAT DER PASTOORS VAN BREDENE DORP.
48. CALVARIE.

1. GEDENKPLAAT GEMEENTELIJKE BOUWERF.

Onze gemeentelijke “bouw- en stapelplaats A. Lava” is gelegen bij het kruispunt van de Polderstraat met de Spuikomlaan. De gevel is er getooid met bijgaande gedenkplaat uit 1992:

De gebouwen zelf van wat gemeenlijk “de Bouwwerf” genoemd wordt, waren oorspronkelijk gebouwen doorde Duitsers gebouwd gedurende de oorlog 40-45 als onderdeel van de “Marineflugplatz”.

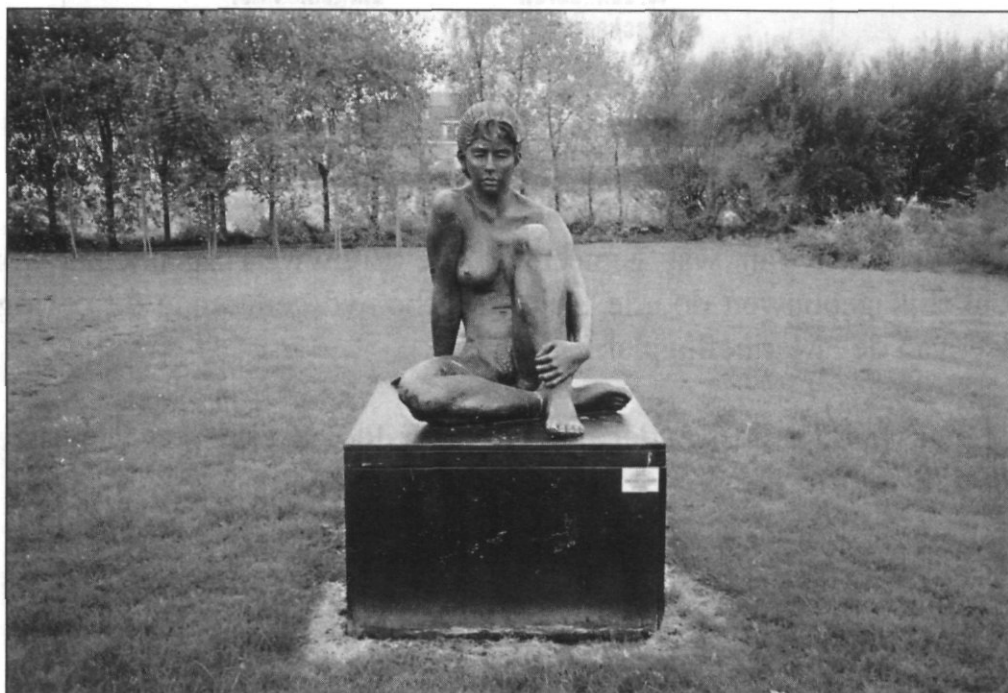
Achiel Lava was destijds, onder burgemeester Plovie, schepen van onze gemeente (1946-1952).

2. BEELDEN VAN IRENEE DURIEZ

Van deze bekende Wenduinse kunstenaar heeft Bredene twee bronzen beelden in zijn patrimonium.

Bij het Anton Diezcentrum bevindt zich een beeld van een zittend naakt meisje: "Zittend Naakt", terwijl bij de ingang van de tunnel aan het Duinegat zich het beeld van een naakte vrouw bevindt. Daar waardeze in een "weelderige geste" al haar "accessoires" ten toon spreidt, heeft het beeld in het Anto Diez park een meer ingetogen houding.

3. DE RYCKEWAERTSHOEVE.

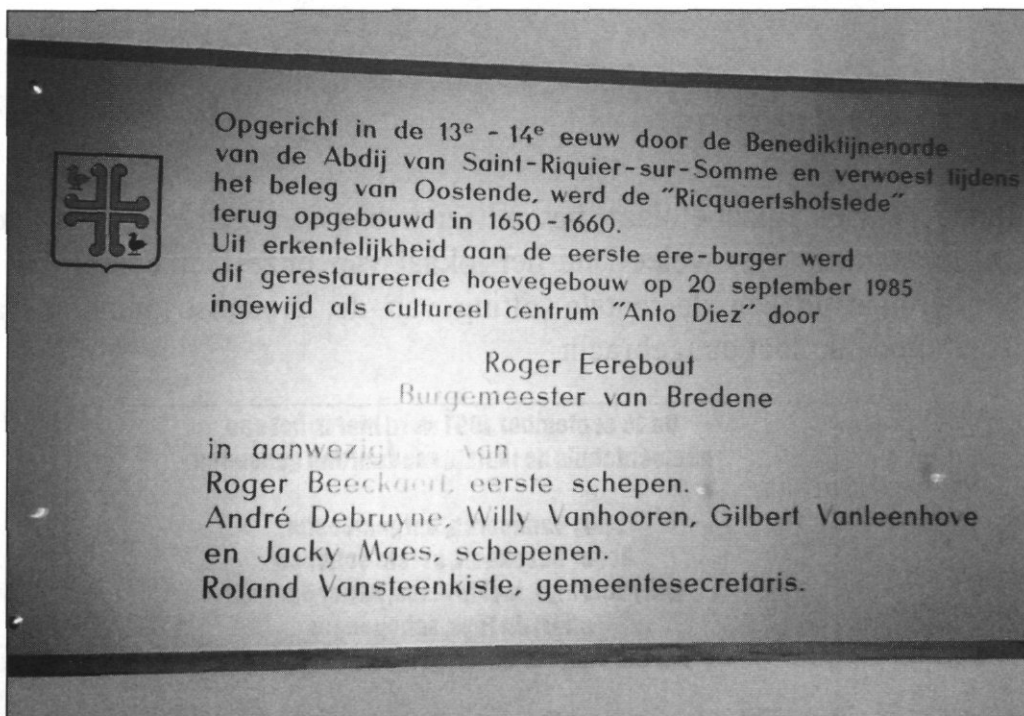
In de gerestaureerde en verbouwde "Ricquaerts"hoeve werd bij de inwijding van de gebouwen als Cultureel Centrum, bijgaande gedenkplaat onthuld:

Opgericht in de 13° - 14° eeuw door de Benediktijnenorde van de Abdij van Saint-Ricquier-sur Somme en verwoest tijdens het beleg van Oostende, werd de "Ricquaertshofstede" terug opgebouwd in 1650-1660.

Uit erkentelijkheid aan de eerste ere-burger werd dit gerestaureerde hoevegebouw op 20 september 1985 ingewijd als cultureel centrum "Anto Diez" door

**Roger Eerebout
Burgemeester van Bredene**

**in aanwezigheid van
Roger Beeckaert, eerste schepen.
André Debruyne, Willy Vanhooren, Gilbert VANLEENHOVE
en Jackie Maes, schepenen
Roland Vansteenkiste, gemeentesecretaris.**

4. GEDENKPLAAT DOKTER VANDEN WEGHE.

In de gevel van de St Jozefkerk op het Sas bevindt zich een eenvoudige gedenkplaat voor de toegewijde geneesheer Michel Vanden weghe, een van de allereerste dokters op het Sas en te Bredene.

Ook het plein voor de kerk werd naar hem genoemd: Dr. M. vanden Wegheplein.

5. OUD GEMEENTEHUIS.

In de Prinses Elisabethlaan bevindt zich ons oud gemeentehuis, gebouwd in 1864. In de raadzaal van weleer, nu het lokaal van onze Gemeentelijke Harmonie, werd ter herinnering aan de laatste zitting van de Bredense gemeenteraad in het gebouw een gedenkplaat aangebracht.

**Op 16 september 1991 werd hier in het oud
gemeentehuis de laatste raadszitting gehouden**

**Willy Vanhooren, burgemeester;
Roger Beeckaert, eerste schepen;
Willy Versluys, Jackie Maes, Roger Opstaele
en Erwin Feys, schepenen;
Roland Vansteenkiste, gemeentesecretaris.**

**Albert Hollevoet, Gilbert Vanleenhove,
Walther zwaenepoel, Roger Eerehout,
Luc Van Canneyt, Sylvano De Vos, Fernand
Casier, Patrick Content, Frans Praet,
Betsy Ingelaere, Willy Lasat, Placide Lams,
Rudi De Beuckelaere, André Lacoere en
Dirk Vandekerckhove, raadsleden.**

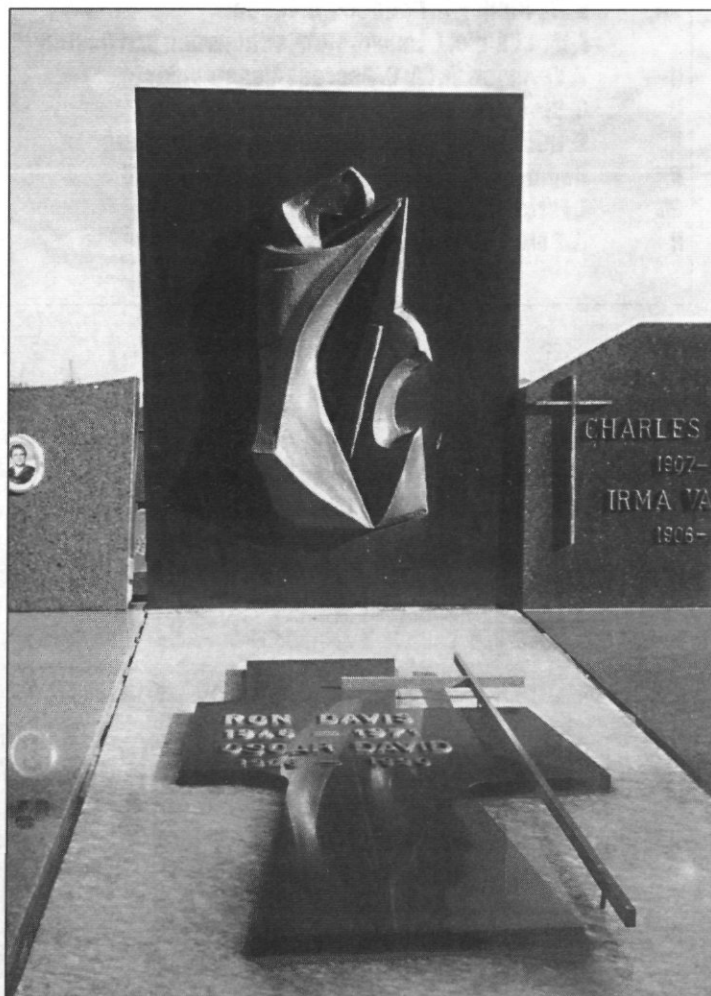
6. GEDENKSTEEN RON DAVIS.

Op het oude kerkhof van het Sas bevindt zich het graf van deze, ons veel te vroeg ontvallen, talentvolle Bredense zanger.

Zijn vrienden artiesten en de Bredense bevolking zorgden voor een ingetogen keramiek beeld op zijn grafsteen, van de hand van kunstenaar Vermeire.

Ron Davis, zijn ware naam was David, werd op 10 en 11 juni 1971 door een ganse pleiade Vlaamse artiesten herdacht en geëerd met een herdenkingsgala in de "Salamander" (Oud Casino of Bredene Palace). Tientallen zangers traden er belangloos op, te veel om op te noemen. Onder de bekendste waren: Ann Christi, Bob Benny, Bobbejaan Schoepen, Marc Dex, Marva, Hugo Sigal en Nicole Josy, Rita Deneve, Will Tura, Willy Lustenhouwer en zo vele anderen.

Het palmares van Ron Davis was reeds indrukwekkend: 5 jaar muziekaakademie Oostende, 2 jaar Conservatorium Gent, 4 jaar Conservatorium Brussel, "Ontdek de ster" 1963, winnaar Will Turapeijs 1964, winnaar Will Ferdy prijs 1966, lid Belgische ploeg Canto Giro 1967, Europabeker voor zang Knokke 1970, "canzonissima 1970,

7. DE SPORT.

Een der gekendste clubs op het Sas is wel altijd de "Sport" geweest, zijnde de K.R.N.S.O. (Koninklijke Roei en Nautische Sport Oostende), voorheen S.R.S.N.O. (Société Royale de Sport Nautique d'Ostende). De vereniging werd gesticht op 15 juni 1971 en wel als vijfde roeiclub van het Belgische Koninkrijk. Na, in den beginne, verscheidene verhuizingen en lokalen, kwam men uiteindelijk op het Sas terecht, dit rond de jaren 1900. Sindsdien is men er gebleven.

Na de oorlog 1940-45 was de behuizing van de club effenaf deerniswekkend en er werd naar een nieuw clubhuis gezocht. Dit werd uiteindelijk gevonden op de wereldtentoonstelling van Brussel in 1958, alwaar men een gedeelte van het paviljoen van het U.N.O. paleis op de kop kon tikken. Het werd naar Oostende-Bredene overgebracht en heropgebouwd op het oude vertrouwde terrein bij de brug aan het orgeltje.

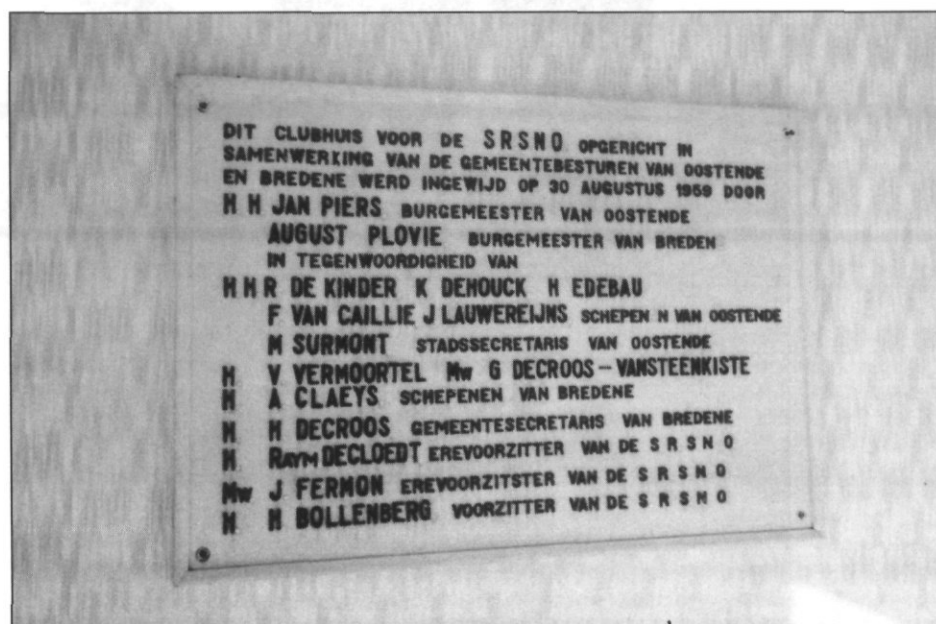
In de inkomhall van het nieuwe clubhuis werd dan deze herdenkingsplaat aangebracht:

Dit clubhuis voor de SRSNO opgericht in samenwerking van de gemeentebesturen van Oostende en Bredene werd ingewijd op 30 augustus 1959 door

HH Jan Piers, burgemeester van Oostende
August Plovie, burgemeester van Bredene
in tegenwoordigheid van

HH R. De Kinder, K. Dehouck, N. Edebau
F. Van Caillie, J. Lauwereijns, schepenen van Oostende

H. V. Vermoortel, Mw G. Decroos-Vansteenkiste
H. A. Claeys, schepenen van Bredene
H. H. Decroos, gemeentesecretaris van Bredene
H. Raym. Decloedt, erevoorzitter van de SRSNO
Mw J. Fermon, erevoorzitster van de SRSNO
H. H. Bollenberg, voorzitter van de SRSNO

8. TURKEYENHOF.

Bij de ingang van ons heem, het Turkeyenhof, hangt een gedenkplaat die er ons aan herinnerd dat het gebouw door de gemeentelijke diensten werd gerenoveerd in 1990.

Ook prijkt een mooie zonnwijzer op de gevel. De bijgaande spreuk "Zonder Zon zwijg ik" heeft reeds menig inrichter van zoektochten geïnspireerd voor een strikvraag

Benevens de gedenksteen van de renovatie vindt men in de gevels van ons heemhuis nog drie datumstenen ingemetseld: in de achtergevel "1733", in de topgevel "1753" en in het ovenkot "1980"

9. GEDENKPLATEN UIT DE OUDE SASKERK.

In de oude Sas-kerk (gebouwd in 1968 en afgebroken in 1954) bevonden zich 10 gedenkplaten, ter gedachtenis van de eerste kerkmeesters van de nieuwe parochie "Molendorp". De kerk werd toegewijd aan de H. Jozef in 1874 en de parochie noemde sindsdien : Molendorp-St-Jozef.

Langs weerskanten in de zijbeuken bevonden zich de zitbanken van de kerkmeesters, de gedenkplaten sierden de rugleuning ervan.

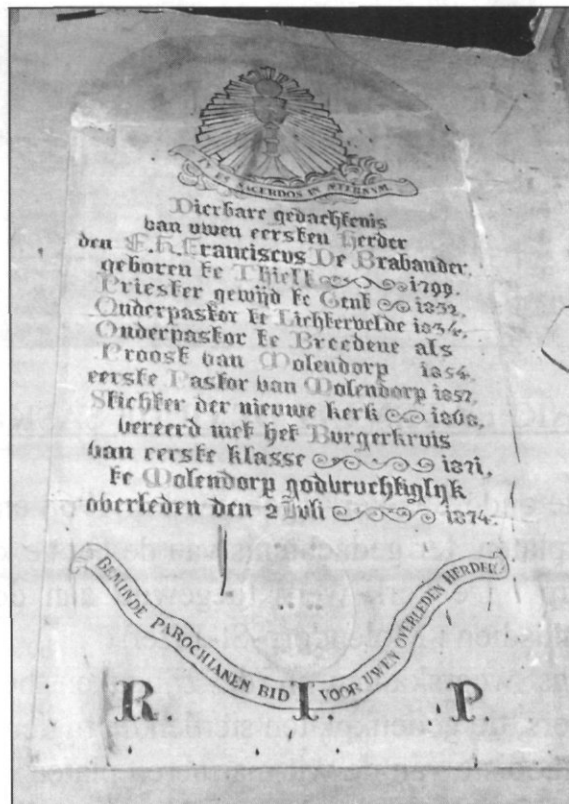
De mooiste van de wit-marmeren platen is wel deze van de eerste pastoor van Molendorp. Onderaan de plaat is plaats voorzien voor een medaillon; wat er echter op vastgemaakt was, is mij onbekend. Bovenaan vinden we een kelk met hostie afgebeeld in een stralenkrans.

tu es sacerdos in eternum

**Dierbare gedachtenis
van uwen eersten Herder
den E.H. Franciscus De Brabander
geboren te Thielt 1799
Priester gewijd te Gent 1832
Onderpastor te Lichtervelde 1934
onderpastor te Breedene als
Proost van Molendorp 1854
eerste Pastor van Molendorp 1857
Stichter der nieuwe kerk 1868
vereerd met het Burgerkruis
van eerste klasse 1871
te Molendorp godvruchtiglijk
overleden den 2 juli 1874.**

**Bemide parochianen bid
voor uwen overleden Herder**

R.I.P.

Vervolgens de plaat van de familie Verdonck -Beys

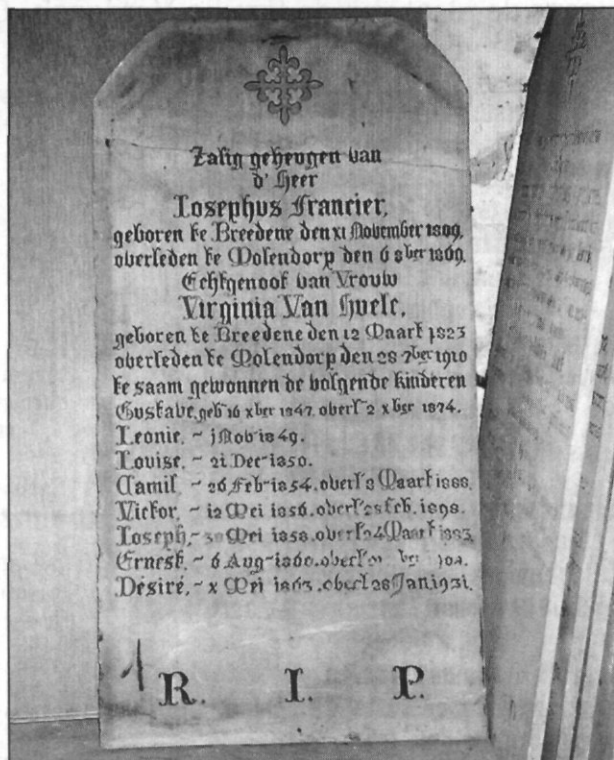
**Kristelijke gedachtenis
van d'Heer
Petrus Verdonck
geboren te Breedene ten jare 1801
overleden te Molendorp 25 Feb 1887
en van zijne Echtgenoot
Sophia Beijts
geboren te Westende 15 jan 1799
overleden te Molendorp 29 jan 1875
hunne kinderen
Josephus geb 28 aug 1828,
overleden 25 juli 1890
Joannes geb 15 mei 1831, Schepen van
Breedene overleden 21 nov. 1906
Echtgenoot van Clemence Lams
geb 18 8ber overl Molendorp 9 maart
1895
hunne kinderen
Isidoor, Theodor, Gustaaf, Delphina,
Eduard, Melanie, Frans, Andries
Leontina, Honorina, Alphons
Annageb 12 9^{ber} 1932 overl 31 maart 1911
Echtgenoot van Ch Van den Berghe
Brigadier der douanen, geb te Meenen
19 7^{ber} 1831 overl te Brugge 19 7^{ber} 1881
en tot Molendorp begraven
Georgius geb in maart 1837 overl
R.I.P.**

Kristelijke gedachtenis
van d'Heer
Petrus Verdonck,
geboren te Breedene ten jare 1801,
overleden te Molendorp 25 Feb 1887
en van zijne Echtgenoot
Sophia Beijts,
geboren te Westende 15 Jan 1799,
overleden te Molendorp 29 Jan 1875,
hunne kinderen
Josephus, geb 28 Aug 1828, overl 25 Juli 1890
Joannes, geb 15 Mei 1831, Schepen van
Breedene overleden 21 Novber 1906,
Echtgenoot van Clemence Lams,
geb 18 8^{ber} 1831, overl Molendorp 9 Maart 1895,
hunne kinderen
Isidoor, Theodor, Gustaaf, Delphina,
Eduard, Melanie, Frans, Andries,
Leontina, Honorina, Alphons,
Anna, geb 12 9^{ber} 1832, overl 31 Maart 1911
Echtgenoot van Ch Van den Berghe,
Brigadier der Douanen, geb te Meenen
19 7^{ber} 1831, overl te Brugge 19 7^{ber} 1881,
en tot Molendorp begraven,
Georgius, geb in Maart 1837, overl
R. I. P.

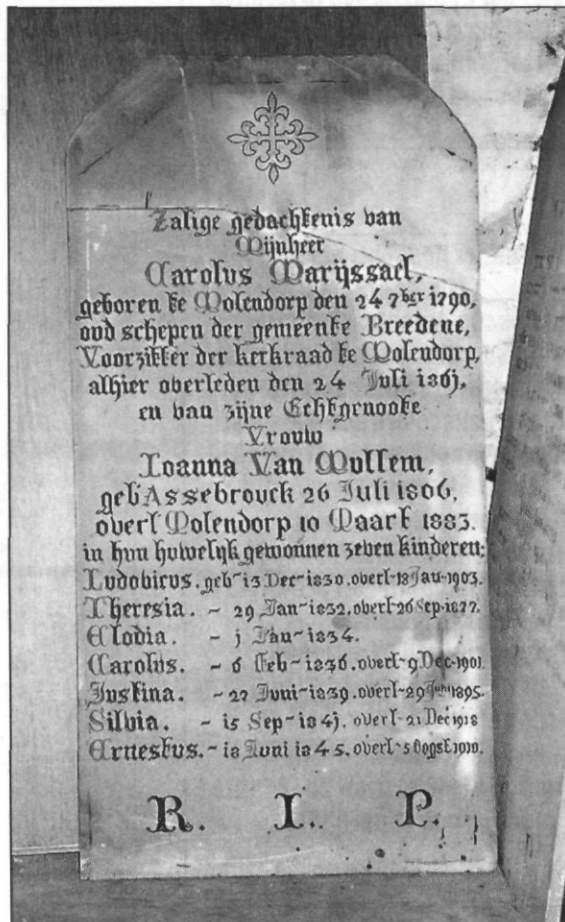
**Ter zaliger gedachtenis van
Mijnheer
Franciscus-Antonius Boutens
gemeente Secretaris van Breedene en
Kerkmeester Tresorier dezer kerk
geboren te Rousselare den 4 8^{ber} 1790
overleden te Breedene den 31 mei 1874
Echtgenoot van Vrouw
Catharina-Silvina Faict
geboren te Leffinghe den 25 nov 1801
overleden te Molendorp den 14 april 1885
hunne kinderen
Franciscus geb 31 aug 1829
Petrus geb 10 april 1831 overl 21 juni 1878
Henricus geb 18 feb 1833 overl 24 X^{ber}
1885
Maria geb 15 8^{ber} 1834 overl 26 9^{ber} 1870
Joannes geb 12 april 1837
R..I.P.**

Ter zaliger gedachtenis van
Mijnheer
Franciscus-Antonius Boutens,
gemeente Secretaris van Breedene en
Kerkmeester Tresorier dezer kerk,
geboren te Rousselare den 4 8^{ber} 1790,
overleden te Breedene den 31 Mei 1874,
Echtgenoot van Vrouw
Catharina-Silvina Faict,
geboren te Leffinghe den 25 Nov 1801,
overleden te Molendorp den 14 April 1885,
hunne kinderen
Franciscus, geb 31 Aug 1829,
Petrus, geb 10 April 1831, overl 21 Juni 1878,
Henricus, geb 18 Feb 1833, overl 24 X^{ber} 1885,
Maria, geb 15 8^{ber} 1834, overl 26 9^{ber} 1870,
Joannes, geb 12 April 1837,
R. I. P.

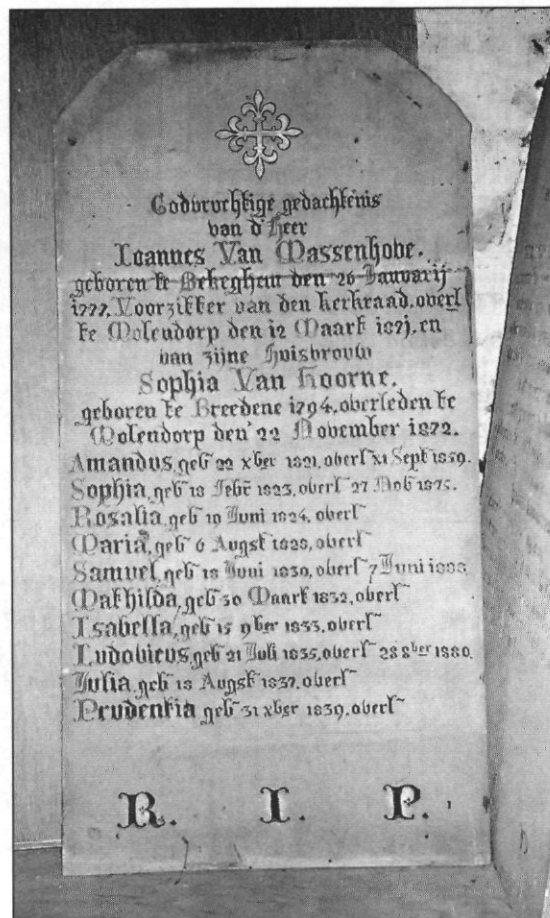
**Zalig geheugen van
d'Heer
Josephus Francier
geboren te Breedene den XI november
1809
overleden te Molendorp den 6 8ber 1869
Echtgenoot van Vrouw
Virginia Van Huele
geboren te Breedene den 12 maart 1823
overleden te Molendorp den 28 7^{ber} 1910
te saam gewonnen de volgende kinderen
Gustave geb 16 X^{ber} 1847 overl 2 X^{ber} 1874
Leonie - 1 nov 1849
Louise - 21 dec 1850
Camil - 20 feb 1854 overl 2 maart 1888
Victor - 12 mei 1856 overl 28 feb 1898
Joseph - 30 mei 1858 overl 24 maart 1883
Ernest - 6 aug 1860 overl 21 X^{ber} 1908
Désiré - X mei 1863 overl 28 jan 1931
R.I.P.**

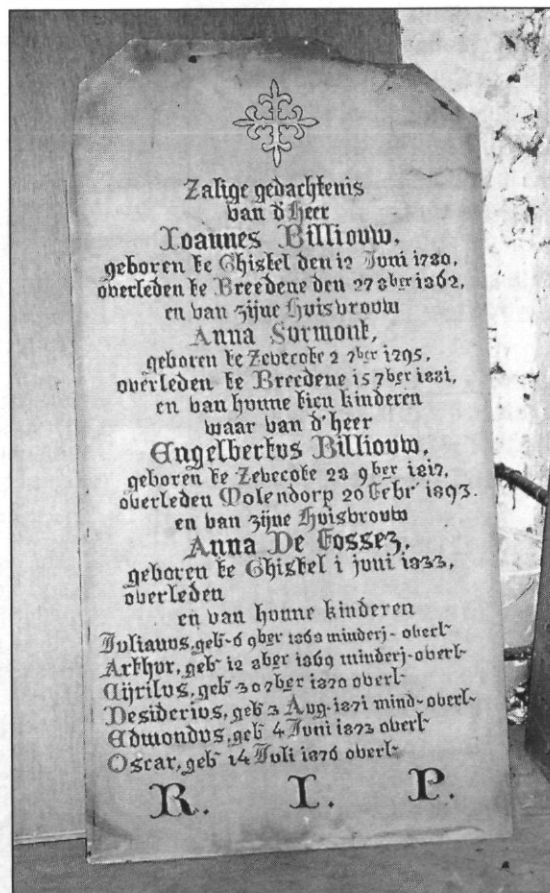
**Zalige gedachtenis van
Mijnheer
Carolus Marijssael
geboren te Molendorp den 24 7^{ber} 1790
oud schepen der gemeente Breedene
Voorzitter der kerkraad te Molendorp
alhier overleden den 24 juli 1861
en van zijne echtgenoot
Vrouw
Joanna Van Mullem
geb Assebrouck 26 juli 1806
overl Molendorp 10 maart 1883
in hun huwelijk gewonnen zeven
kinderen
Ludovicus geb 13 dec 1830 overl 18 jan
1903
Theresia - 29 jan 1832 overl 26 sept 1872
Elodia - 1 jan 1834
Carolus - 6 feb 1836 overl 9 dec 1901
Justina - 27 juni 1839 overl 29 juni 1895
Silvia - 15 sep 1841 overl 21 dec 1918
Ernestus - 18 juni 1845 overl 5 oogst 1910
R.I.P.**

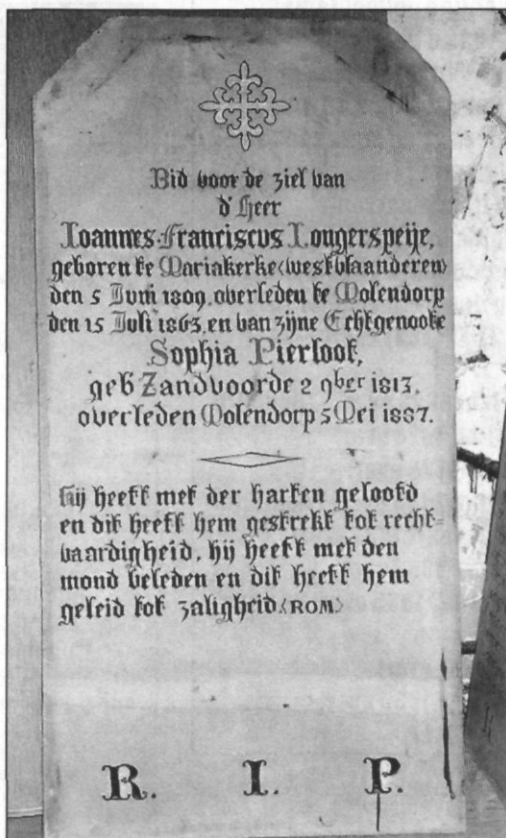
**Godvruchtige gedachtenis
van d'Heer**
Joannes Van Massenhove
 geboren te Bekegem den 26 Januarij
 1777 Voorzitter van den kerkraad overl
 te Molendorp den 12 maart 1871 en
 aan zijne huisvrouw
Sophia Van Hoorne
 geboren te Breedene 1794 overleden te
 Molendorp den 22 November 1872
Amandus geb 22 X^{ber} 1821 overleden XI
 sept 1859
Sophia geb 18 febr 1823 overl 27 nov 1875
Rosalia geb 19 juni 1824 overl
Maria geb 6 augst 1828 overl
Samuel geb 18 juni 1830 overl 7 juni 1888
Mathilde geb 30 maart 1832 overl
Isabella geb 15 9^{ber} 1833 overl
Ludovicus geb 21 juli 1835 overl 28 8^{ber}
 1880
Julia geb augst 1837 overl
Prudentia geb 31 X^{ber} 1839 overl
 R.I.P.

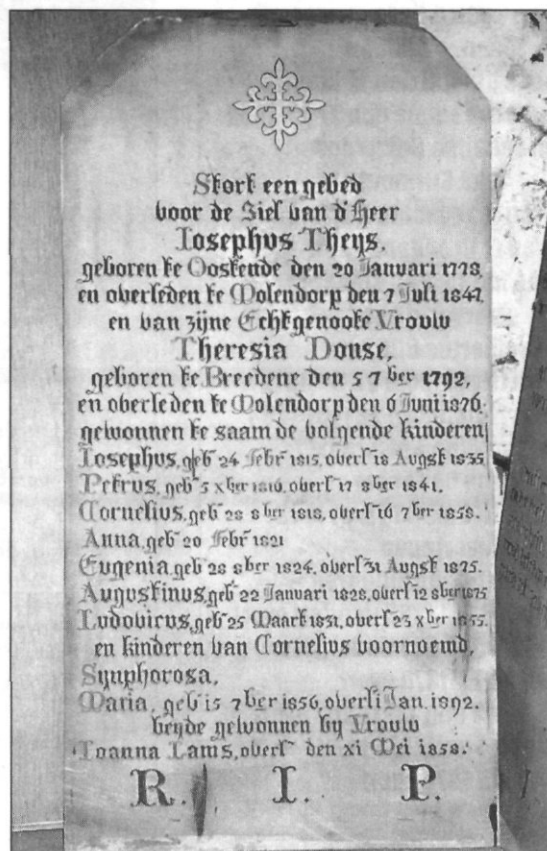
**Zalige gedachtenis
van d'Heer**
Joannes Billiow
 geboren te Ghistel den 12 juni 1780
 overleden te Breedene den 27 8^{ber} 1862
 en van zijne Huisvrouw
Anna Surmont,
 geboren te zevécote 2 7^{ber} 1795
 overleden te Breedene 15 7^{ber} 1881
 en van hunne tien kinderen
 waarvan d'heer
Enelbertus Billiow,
 geboren te zevécote 28 9^{ber} 1817
 overleden Molendorp 20 febr 1893
 en van zijne Huisvrouw
Anna De Fossez
 geboren te Ghistel 1 juni 1833
 overleden
 en van hunne kinderen
Julianus geb 6 9^{ber} 1863 minderj overl
Arthur geb 12 8^{ber} 1869 minderj overl
Cijrilus geb 30 7^{ber} 1870 overl
Desiderius geb 3 aug 1871 mind overl
Edmondus geb 4 juni 1873 overl
Oscar geb 14 juli 1876 overl
 R.I.P.

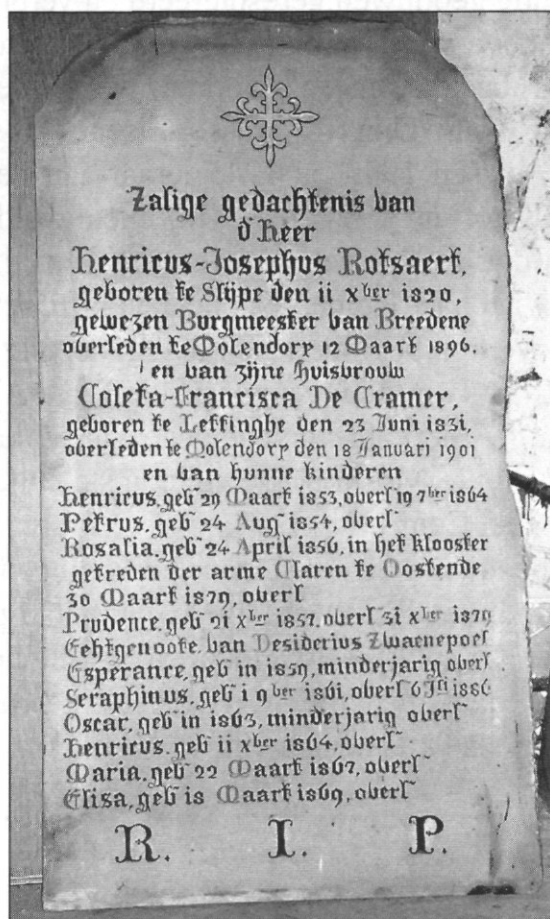
**Bid voor de ziel van
d'Heer
Joannes Franciscus Jongerspeije**
geboren te Mariakerke (west vlaanderen)
den 5 juni 1809 overleden te Molendorp
den 15 juli 1863 en van zijne Echtgenoot
Sophia Pierloot
geb Zandvoorde 2 9ber 1813
overleden Molendorp 5 mei 1887
Hij heeft met der harten geloofd
en dit heeft hem gestrekt tot recht-
vaardigheid. Hij heeft met den
mond verleden en dit heeft hem
geleid tot zaligheid (ROM)
R.I.P.

**Stort een gebed
voor de ziel van d'Heer
Josephus Theys**
geboren te Oostende den 20 januari 1778
en overleden te Molendorp den 7 juli 1847
en van zijne Echtgenoot Vrouw
Theresia Donse
geboren te Breedene den 5 7de 1792
en overleden te Molendorp den 6 juni
1876
gewonnen te saam de volgende kinderen
Josephus geb 24 febr 1815 overl 18 augst
1835
Petrus geboren 5 X^{de} 1816 overl 17 8de 1841
Cornelius geb 28 8de 1818 overl 16 7de 1858
Anna geb 20 febr 1821
Eugenia geb 28 8de 1824 overl 31 augst
1875
Augustinus geb 22 januari 1828 overl 12
8de 1875
Ludovicus geb 25 maart 1831 overl 23 X^{de}
1855
en kinderen van Cornelius voornoemd
Synphorosa
Maria geb 15 7de 1856 overl 1 jan 1892
beijde gewonnen bij Vrouw
Joanna Lams overl den XI mei 1858
R.I.P.

**Zalige gedachtenis van
d'Heer**
Henricus Josephus Rotsaert
 geboren te Slijpe den 11 X^{ber} 1820
 gewezen Burgemeester van Breedene
 overleden te Molendorp 12 maart 1896
 en van zijne huisvrouw
Coleta-Francisca De Cramer
 geboren te Ieffinghe den 23 Juni 1831
 overleden te Molendorp den 18 januari
 1901
 en van hunne kinderen
Henricus geb 29 maart 1853 overl 19 7^{ber}
 1864
Petrus geb 24 aug 1854 overl
Rosalia geb 24 april 1856 in het klooster
 getreden der arme Claren te Oostende
 30 maart 1879 overl
Prudence geb 21 X^{ber} 1857 overl 31 X^{ber} 1879
Echtgenoot van Desiderius Zwaenepoel
Esperance geb in 1859 minderjarig overl
Seraphinus geb 19^{ber} 1861, overl 6 j^u 1886
Oscar geb in 1863, minderjarig overl
Henricus geb 11 X^{ber} 1864 overl
Maria geb 22 maart 1867 overl
Elisa geb 18 maart 1869 overl
 R.I.P.

10. Beeld Anto Diez op het Ryckewaertshof.

Bij de ingang van het museum Anto Diez vindt men het beeld van de bekende Bredense kunstenaar Anto Diez; naar hem werd ten andere dit Cultureel Centrum genoemd. Het werd op Zondag 20 september 1985 officieel geopend. Dit centrum is gevestigd in de gerestaureerde eeuwenoude hoeve Ryckewaerthof.

Deze hoeve werd gebouwd in de 12° - 13° eeuw door de abdij van St.-Riquier uit Noord-Frankrijk. Deze abdij bezat voor een groot deel van Breedene de leenrechten. Op de hoeve werden de "tienden", taksen in natura, gestapeld.

De hoeve werd verwoest, zoals zo vele andere, in de periode omstreeks het "Beleg van oostende", vermoedelijk in 1566-1584. Na het beleg werd, in de periode 1612-1620, de Groenendijk opgeworpen en in 1650-1660 werd het hof herbouwd. Op de gevel van de voutekamer komt het jaartal 1655 voor.

De hoeve bleef eigendom van Sr.-Riquier tot aan de Franse Revolutie, daarna ging ze over in particulier bezit. In 1980 werd ze eigendom van de gemeente

Bredene. De schuur werd gesloopt en met de afbraakmaterialen werd het woonhuis en aanpalende gebouwen gerestaureerd en verbouwd.

De hoeve werd "Cultureel Centrum Anto Diez" en herbergt o.a. veel van de kunstenaars beste werken, werken welke de kunstenaar aan het Centrum heeft geschonken. Anto Diez (° Brussel-Elsene 15 september 1914, + Bredene 6 maart 1992) was, tussen 1940 en 1945 leraar aan de Koninklijke Academie van Brussel. Vanaf 1938 tot in 1991 hield hij menigvuldige tentoonstellingen in binnen- en buitenland, o.a. te Brussel, Antwerpen, Gent, Luik, Dusseldorf, Bonn, Aken, Parijs, Lyon, Nice, Milaan, Rome, Valencia en in zovele andere steden.

Zijn werken bevinden zich o.a. in de verzamelingen Goldmuntz, in deze van de Belgische Staat, van de vereniging Schiffer te Aken, van Z.M.? Koning Boudewijn en Z.M. Koning Albert. In verscheidene musea kan men werken van hem bewonderen, o.a. in Poutsjin te Moskou. De volledigste collectie bevindt zich evenwel te Bredene in het Cultureel Centrum.

Het beeld van de kunstenaar, bij de ingang is van de hand van Jeanne De Dijn, uit Dendermonde. Het beeld werd onthuld op 13 juli 1993. De kunstenares liep school in de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten te Dendermonde. Ze kreeg de Gouden Staatsmedaille, werd geselecteerd voor de prijs Olivetti '67 en was laureaat "Vlaamse kunstenaars nu".

11. EUROPASCHOOL.

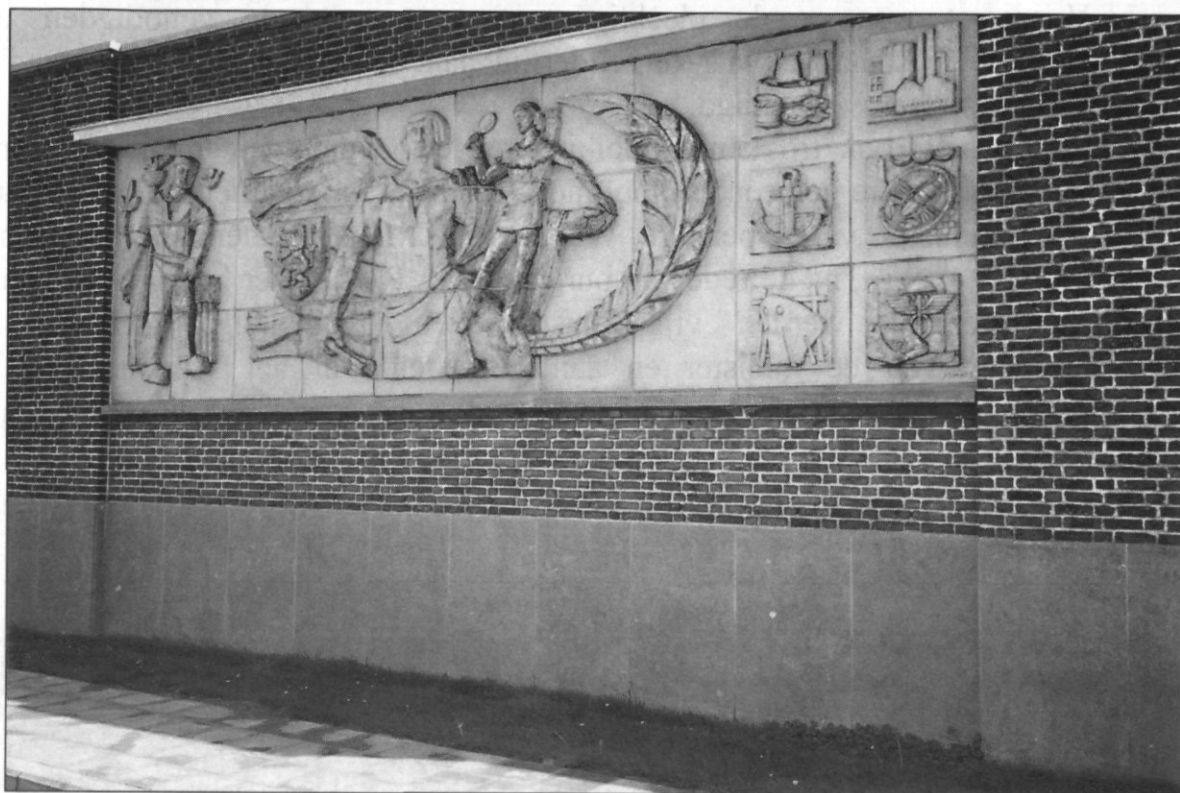
De Europaschool, waarvan de eerste steen gelegd werd op Zaterdag 29 september 1956, werd gebouwd als gemeenteschool. Een ganse reeks plechtigheden werden opgevoerd bij die "blijde gebeurtenis".

Vooreerst was er de plechtige ontvangst voor de genodigden in de Gemeentelijke feestzaal, alwaar terzelfdertijd aan de toneelkring "Dageraad" een nieuw vaandel werd overhandigd.

Na de heildronk trokken schoolkinderen en genodigden in optocht naar de plaats waar de nieuwe gemeenteschool moest komen. Daar namen de heren Quintin, namens de minister van Openbare Werken, en Melis, namens de minister van Onderwijs, het woord, na de rede van burgemeester Plovie. Ter herinnering aan deze eerste steenlegging werden vijf kunststruwelen overhandigd aan de heren afgevaardigden van de minister en aan de leden van het scepencollege. Een gedenkpenning werd overhandigd aan de genodigden en deelnemende maatschappijen.

Benevens twee allegorische half verheven beeldhouwwerken van de hand van Jo Maes, werden twee "stenen" in de gevel van de school ingewerkt. De eerste herinnert aan de eerste steenlegging in 1956, de tweede aan de ingebruikname van de school in 1959.

**De eerste steen van deze
Gemeenteschool
werd gelegd op 29 september 1956
onder het ministerschap van de
heer O. Vanaudenhove minister
van Openbare Werken en Wederopbouw
en van de heer L. Collard
minister van Openbaar Onderwijs
door de heer burgemeester A. Plovie
in tegenwoordigheid van
de heer V. Vermoortel eerste schepen
mevr. G. Decroos-Vansteenkiste schepen
de heer H. Decroos gemeentesecretaris
architect W. Marchal
aannemer E. Coudron.**

**Europaschool Bredene
Deze gemeentelijke
bewaar- lager - en middelbare school
werd officieel ingehuldigd op
Zaterdag 20 juni 1959**

De secretaris	de burgemeester
Decroos Henri	Plovie August
de schepenen	
Vermoortel Valère	
Decroos-Vansteenkiste Germaine.	

12. 100 JAAR TRAM TE BREDENE.

De eerste buurtspoorweglijn in ons land werd aangelegd tussen Oostende en Veurne, alover Nieuwpoort. De lijn werd plechtig ingereden op Zondag 5 juli 1885 tussen Oostende en Middelkerke. De tractie werd verzekerd door stoomlokomotieven.

Reeds in 1875 bestonden er plannen om een tramlijn te bouwen tussen Ootende en Blankenberge. Op een vergadering te Oostende, in 1885, werd een voorlopig traject vastgelegd. De Bredense gemeenteraad keurde in januari 1886 het tracée goed. De werken werden spoedig aangevat en vorderden goed. Op Zondag 1 augustus 1886 werd de lijn plechtig ingereden. De lijn liep van de Oostendse visserskaai naar Sas-Slijkens, vervolgens naar Bredene-Dorp, Klemskerke, Vosseslag, waar de kust werd bereikt, De Haan en Wenduine om te eindigen bij het spoorwegstation te Blankenberge.

Op Bredenes grondgebied waren er volgende halten voorzien: Tivol, Sas, Dorp en Jacobsen. De Tivoli was een afspanning, ongeveer ter hoogte van het huidige douane-entrepot, langs de Slijkenssteenweg. Met Jacobsen werd de hoeve "Jacobinessenhoeve" bedoeld, de naam te lang zijnde om op de haltepancarte geschilderd te worden.

In het Dorp werd er een "emplacement statie Breedene" gebouwd. Op de plaats van de beenhouwerij waar nu de herdenkingsplaat bevestigd is, stond eertijds de beenhouwerij van Modest Minne. Aan de achterzijde hield men café en er was tevens een depot van de buurtspoorwegen gevestigd. Erneven was een los- en laadspoor voor goederenwagens.

De plaat werd ingehuldigd op 01.06.1986, honderd jaar na de inhuldiging van de lijn.

13. SPORTCOMPLEX "TER POLDER".

Bredene had, na de oorlog 40-45, meer dan behoefte aan een instelling om de vele sportbeoefenaars onderdak te bieden. Het kwam er in 1974.

Naast de ingang van het zwembad vindt men deze gedenkplaat:

**BREDENE
GEMEENTELIJK SPORTCOMPLEX
TER POLDER**
**Op 19 oktober 1974 werd het centrum plechtig
opengesteld door**
A. Claeys - burgemeester
R. Lagast, R. Vanhooren en R. Beeckaert - schepenen
Mevr. Minne en heren Vanleenhove, Depoorter
Debaene, Debruyne, Lacoere, Opstaele, Hollevoet
Maes - gemeenteraadsleden.
R. Vansteenkiste - gemeentesecretaris.

14. ONS NIEUW GEMEENTEHUIS.

Ook ons nieuw gemeentehuis heeft zijn herdenkingsteen. De steen bevindt zich in de inkomhal van het gebouw. Alles wat er op moest staan staat er dan ook op:

**OP 16 NOVEMBER 1991 WERD DIT GEMEENTEHUIS
OFFICIEEL GEOPEND DOOR**

**Eric Derycke, minister van ontwikkelings-
samenwerking en adjunct voor wetenschapsbeleid
Luc Van Den Bossche gemeenschapsminister
van binnenlandse aangelegenheden en openbaar ambt
en Olivier Vanneste gouverneur**

**Willy Vanhooren, burgemeester,
Roger Beeckaert, eerste schepen,
Willy Versluys, Jackie Maes, Roger Opstaele
en Erwin Feys, schepenen.**

Roland Vansteenkiste, gemeentesecretaris.

**Albert Hollevoet, Gilbert Vanleenhove
Walther Zwaenepoel, Roger Eerebout, Luc Van Canneyt,
Sylvano Devos, Fernand Casier, Patrick Content,
Frans Praet, Betsy Ingelaere, Willy Lasat,
Placide Lams, Rudi Debeuckelaere, André Lacoere,
en Dirk Vandekerckhove, raadsleden.**

**OP 16 NOVEMBER 1991 WERD DIT GEMEENTEHUIS
OFFICIEEL GEOPEND DOOR**

**ERIC DERYCKE, MINISTER VAN ONTWIKKELINGS-
SAMENWERKING EN ADJUNCT VOOR WETENSCHAPSBELEID,
LUC VAN DEN BOSSCHE, GEMEENSCHAPSMINISTER
VAN BINNENLANDSE AANGELEGHENEDEN EN OPENBAAR AMBT,
EN OLIVIER VANNESTE, GOUVERNEUR.**

**WILLY VANHOOREN, BURGEMEESTER,
ROGER BEECKAERT, EERSTE SCHEPEN,
WILLY VERSLUYS, JACKY MAES, ROGER OPSTAELE
EN ERWIN FEYS, SCHEPENEN**

ROLAND VANSTEENKISTE, GEMEENTESECRETERIS

**ALBERT HOLLEVOET, GILBERT VANLEENHOVE,
WALTHER ZWAENEOEL, ROGER EEREBOUT, LUC VAN CANNEYT,
SYLVANO DEVOS, FERNAND CASIER, PATRICK CONTENT,
FRANS PRAET, BETSY INGELAERE, WILLY LASAT,
PLACIDE LAMS, RUDI DEBEUCKELAERE, ANDRÉ LACOERE
EN DIRK VANDEKERCKHOVE, RAADSLEDEN.**

15. DEN ASTRID.

Het complex Astrid werd opgetrokken op de gronden waar eertijds een kinderhome stond: "Home Astrid" ook genoemd "Het Werk van de Geonde Lucht" uit Gent. Het werd in 1902 ingehuldigd.

De inrichtingen werden bestendig uitgebreid, zodat men in 1924 reeds over 170 bedden kon beschikken, dit niettegenstaande de schade opgelopen gedurende de eerste wereldoorlog. Tijdens de tweede wereldoorlog werd de instelling zwaar gehavend. Er werd, na de oorlog, na de nodige herstellingen, voor korte tijd een wijksschool van het officieel onderwijs ingericht. Eens de school verhuisd, begon de teloegang weerom. De gebouwen geraakten geheel bouwvallig.

Nu (20 april 1984) kwam een appartementsgebouw in de plaats.

Dit project ASTRID werd ingehuldigd door		
burgemeester ROGER EEREBOUT		
OP 20 APRIL 1984		
Realisatie	NV Kustbouwbedrijf	Kortrijk
Architect	Roger Roose	Oostende
Studiebureau	NV Artecon	Kortrijk
Alg. aannemer		
NV DE COENE-CONSTRUCT		Kortrijk

16. HET OORLOGSMONUMENT OP HET SAS.

In een nog niet zo ververleden was Bredene een gespleten gemeente! Veel werd er reeds over geschreven in onze Jaarboeken en in Roepsteen. Zo ondermeer in ons Jaarboek 1968: "Toen 't Dorp van 't Sas wilde scheiden". Inderdaad was er toenertijd een tweespalt tussen het opkomende Sas n het zich te kort gedaan voelende Dorp. Zelfs na de oorlog 14-18 was het nog zo; gelukkig genoeg is die tijd nu voorbij.

We lezen in ons Jaarboek 1983 over "De soldatenfeesten te Bredene van 1920", door Urbain Naert. De heer Naert, geen Bredenaar zijnde, was evenwel niet goed op de hoogte van de lokale toestanden. Zo begint hij zijn relaas met de melding dat meerdere Bredenaars hun leven hadden gelaten gedurende de oorlog: 21 militairen en 7 burgers. Dit was waar voor zover men met Bredene enkel het Dorp bedoelde. Op het Sas waren er 39 slachtoffers van de oorlog te tellen, maar in het Dorp telde men de Sassenaars niet. De heer Omer Minne, voorzitter van de oudstrijdersbond van het Dorp sprak "in naam van alle oudstrijders van Bredene" bij de inwijding van de herdenkingskapel in de Kerkstraat. De, nu reeds afgebroken kapel (bij de sanering van de dorpskern) vermeldde boven de ingangseur: "Breedene gedenk uwe helden - 1914-1918".

En de voorzitter nam, bij de overhandiging van het vaandel aan de oudstrijders, in 1920, nog even het woord: "Met al onze krachten zullen we werken tot de welvaart van ons Vaderland en beloven we u gans onze medewerking om van Bredene een gemeente te maken waar al de burgers vol verdraagzaamheid en in echte broederlijkheid leven".

Zo begint het begrijpelijke worden dat de gemeente Bredene, na de oorlog 14-18 over twee oorlogsmonumenten beschikte. Wellicht enig in België!

Het oorlogsmonument op het Sas was op zich ook iets speciaals. Het was namelijk een “parochiaal” monument. Het grondgebied van de parochie Molendorp-Sas-Slijkens bestond, benevens het Bredense gedeelte ook voor een part uit Oostends grondgebied. Alle gevallen parochianen werden hier dan ook geëerd, zo was de gesneuvelde Van Ruyskensvelde Jozef woonachtig in de Oostendse Biekorfstraat.

Hat Sasse monument was opgericht tegen de gevel van de oude Sakerk, links van de ingang. Een vijftal medaillons omringden het monument. Bij de afbraak van de kerk, in 1954, werd het monument overgeplaatst naar de Kerkhofstraat, bij de ingang van het

kerkhof aldaar. Later werden, langs weerszijden van het gedenkteken, twee panelen bijgeplaatst met daarop de namen van “alle” Bredense slachtoffers van de oorlog 1940-45.

Een afgebroken zuil (symbool voor het afgebroken jonge leven) met de tekst “We waken op uw graf” bekroond het monument.

Op het monument zelf vinden we volgende tekst en namen:

1914	aan onze duurzame helden gesneuveld op het veld van eer.	1918
Billiauw Amaat		Maes Arthur
Broucke Leopold		Seynaeve Georges
Buffel Victor		Terrein Kamiel
Claeys Lodewijk		Vanloo Emiel
Decraemere Emiel		Van Loo Karel
Delporte Hendrik		Van Ruyskensvelde Jozef
D'Hondt Lodewijk		Vansteene Karel
Drogenbroodt Leopold		Vansteene Maurits
		Vansteen Viktor
Goethals Lodewijk		Wellecomme Robert
Helsmoortel Pieter		Willems Juul
Keters Edward		Wouters Karel
Knockaert Abraham		Van Eycken Gustaaf
	Aan onze burgerlijke slachtoffers als eeuwige hulde	
Baeckelandt Maria		Van Huele Godelieve
Baes Arthur		Verlinde Elisa
Devos Lodewijk		Versluys Karel
Goethals Maria		Vandewiele Jozef
Henneman Pieter		
Marcus Karel		
Rossel Cyriel		
Schaut Germaine		
Borgers Edward		
Deketelaere Karel.		

Een liggende leeuw (symbool voor het vaderland) waakt onderaan bij het gedenkteken.

Later werden, langs weerszijden van het gedenkteken, twee panelen bijgeplaatst met de namen van "alle" Bredense slachtoffers van de oorlog 1940-45, zowel burgerlijke oorlogslachtoffers, als militaire weerstanders en gedeporteerde burgerlijke oorlogslachtoffers, 75 in totaal.

Op het linkse paneel:

MILITAIRE WEERSTAND
Defever Leon
Lannoye George
Stubbe Julien
Cambier Albert
Provoost Frans
Predhom François
Vanderschraeghe Louis
Lemmens Frans
Lagravier Maurice

GEDEPORT BURG OORLOGSL

Musseley Georges
Delannoye Constant
Levecke Charles
Kooy Michel
Decler Gerard
Vandecasteele Emmery
Van den Buys Joseph
Hoorens Amelie
Vansteene Frans
Vansteene Pierre
Kreuger Adolphine
Kreuger Paula
Marcus Paulina
Rycx Emiel
Rycx Pierre
Zwaenepoel Leonie
Zwaenepoel Eugenie
Delattre Madeleine
Pollet Victor
Thienpondt Suzanne
Kerckhof Camillus
Bonquet Josée
Vanburen Joseph
Cattellion Madelena
Van Buren Denise
Van Buren Simonne
Delanghe Frans

Op het rechtse paneel:

BURGERL OORLOGSL

Vansteenkiste Oscar
Bailliere Victor
Lannoye Mathilde
Seys August
Versluys Lydie
Schaladryn Marie-Louise
Schaladryn Victor
Schaladryn Monique
Lodrigo Albertine
Mackelberghe Maurice
Derynck Irma
Demey Henri
Demey Marie-Louise
Vandenbergh Achiel

Zwaenepoel Roger
Casteleyn Edwardus
Van den Broucke Camiel
Verleye Arthur
Lams Oscar
Vandecasteele Maurice
Vandenbussche August
Laize André
Tanghe maurice
Demuyneck Petrus
Vanoverbeke Eduard
Timmerman Gustave
Lavelle Ernestus
Roman Maurice
Bassens Cyrille
Vermoet Cyriel

**Verburgh Georges
Van Parijs Willem
Bostyn Fernand
Janssens Germain
Pintelon August
Verschelde Gaston
Martinsen Gustave
Vercruyse Henri**

Nu, in 1994, werden de twee houten panelen weggenomen en werd het oorlogsmonument bijgewerkt. De liggende leeuw, welke het voetstuk van het monument siert, kreeg een nieuw plaatsje aan de voet van het monument en op de alzo vrijgekomen ruimte werden 28 namen bijgebeiteld, slachtoffers van de oorlog 40-45.

**Hostyn Oscar
Messeuwe Emiel
Steyaert Jozef
Allaert Jan
Bourgeois Camille
Vanderleen Arthur
Vanmassenhove Camille
Zwaenepoel Jozef
Goethals Fernand
Jonckheere Louis
Depoorter Camille
Devos Edmond
Mus Jerome
Bourgeois Eugene**

**Inghelbrecht Camille
Beirens August
Hubert Jan
Knockert Peter
Desayer Albert
Vandekinderen Edmond
Knockaert Oscar
D'Haens Jules
Lelatre Pierre
Debrabandere Leonard
Backers Louis
Beaumont Oscar
Maes Leonard
Knockaert Vedastus**

En nu, 1994, werd er bij de parkeerruimte bij het nieuw gemeentehuis en het nieuw politiebureel een herdenkingssteen geplaatst:

**Hulde aan de slachtoffers
van de oorlog 1940-1945.**

Militaire slachtoffers

**Defever Leon
Lannoye George
Stubbe Julien
Cambier Albert
Maes Albert
Claeys Jozef
Lingier Oscar
Vermote Maurice**

**Blommaerts Eduard
Derette Julien
Goethals André
Storme Eduard
Ameel Odier
Vanhecke Leo
Lagast Emiel
Meyers August
zie verder volgende bladzijde.**

vervolg vorige bladzijde

<u>Politieke Gevangenen</u>	
Provoost Frans	Lemmens Frans
Predhom François	Vanderschraeghe Louis
Lagraviere Maurice	De Waepenaere Jules
Vincke Fritz	Declair Gerard
Van Blaere Henri	Steenacker Frans
<u>Gedepoorteerden</u>	
Musseley Georges	Leveke Charles
Delannoye Constant	Kooy Michel

**AAN ALLE BURGERLIJKE SLACHTOFFERS
VAN BREDENE.**

Zo heeft Bredene weerom twee oorlogsgedenktekens.

17. DE (VERDWENEN) KAPEL VAN HET DORP.

Na de eerste wereldoorlog verschenen er in bijna alle Belgische dorpen en steden oorlogsgedenktekens allerhande. Hier bij ons in Bredene hadden we weeral enorm veel geluk: we kregen er twee! Een op het Sas, een "parochiaal" gedenkteken, en een herinneringskapel in 't Dorp voor "gans" Bredene, d.w.z. Bredene zonder 't Sas. De rivaliteit tussen de beide dorpsgemeenschappen bleef nog altijd voortwoekeren.

In ons Jaarboek 1983 beschrijft Urbain Naert de inwijding van de herdenkingskapel op 26 september 1920.

Omer Minne, voorzitter van de plaatselijke oudstrijdersbond nam er op de plechtigheid het woord namens "de oudstrijders van Bredene". Er volgde ook een vlagoverhandiging aan de lokale oudstrijdersbond.

Boven de ingangdeur van de kapel stond de tekst: "1914 Bredene gedenk uwe helden 1918". Binnen in de kapel, op de zijmuren waren er twee panelen aangebracht met erop de namen van de 28 "Bredense" slachtoffers van de eerste wereldoorlog, dit onder de hoofding "aan onze gesneuvelde helden 1914 Bredene 1918".

Met de dorpskernvernieuwing verdween de herdenkingskapel. De naampanelen werden door onze heemkring verworven en berusten nu in de reserve van onze kring.

Volgende namen stonden erop vermeld:

Hostyn Oscar, Opprebais 16-8-14;
Messeeuw Emiel, Lier 4-10-1914;
Steyaert Jozef, 1914;
Allaert Jan, 16-1-1915;
Bourgeois Camiel, Dixmuide 3-1-1916;
anderleen Arthur, Adinkerke, 6-7-1916;
Vanmassenhove Camiel, Dixmuide 3-12-1916;
Zwaenepoel Jozef, Dixmuide 14-7-1917;
Goethals Edward, Steenkerke 8-11-1917;
Jonckheere Louis, Cap Avras 19-8-1917;
Depoorter Camiel, Stuivekenskerke 6-3-1918;
Devos Edmond, Dixmuide 24-3-1918;
Mus Jerome, Adinkerke 2-6-1918;
Bourgeois Eugeen, Woumen 28-9-1918;

Ingelbrecht Camiel, Houthulst 3-10-1918;
Beirens August, Houthulst 12-10-1918;
Hubert Jan, Brugge 7-11-1918;
Knockaert Pieter, Gravelines 21-11-1918;
Desayer Filip, Luik 20-1-1919;
Vandekinderen Edmond, Rheinberg 8-4-1919;
Knockaert Oscar, Obercassel 9-6-1919.

Burgerlijke slachtoffers

D'Haene Jules, Bredene 29-5-1918;
Debrabandere Leonard, Bredene 17-6-1918;
Delattre Pieter, Bredene 1-7-1918;
Bakkers Louis, Bredene 25-7-1918;
Beaumont Oscar, Bredene 18-10-1918;
Maes Leonard, Waarschoot 22-10-1918.

Knockaert Vedastus, gestorven te Albi, Frankrijk, kom niet voor op de gedenkplaten.

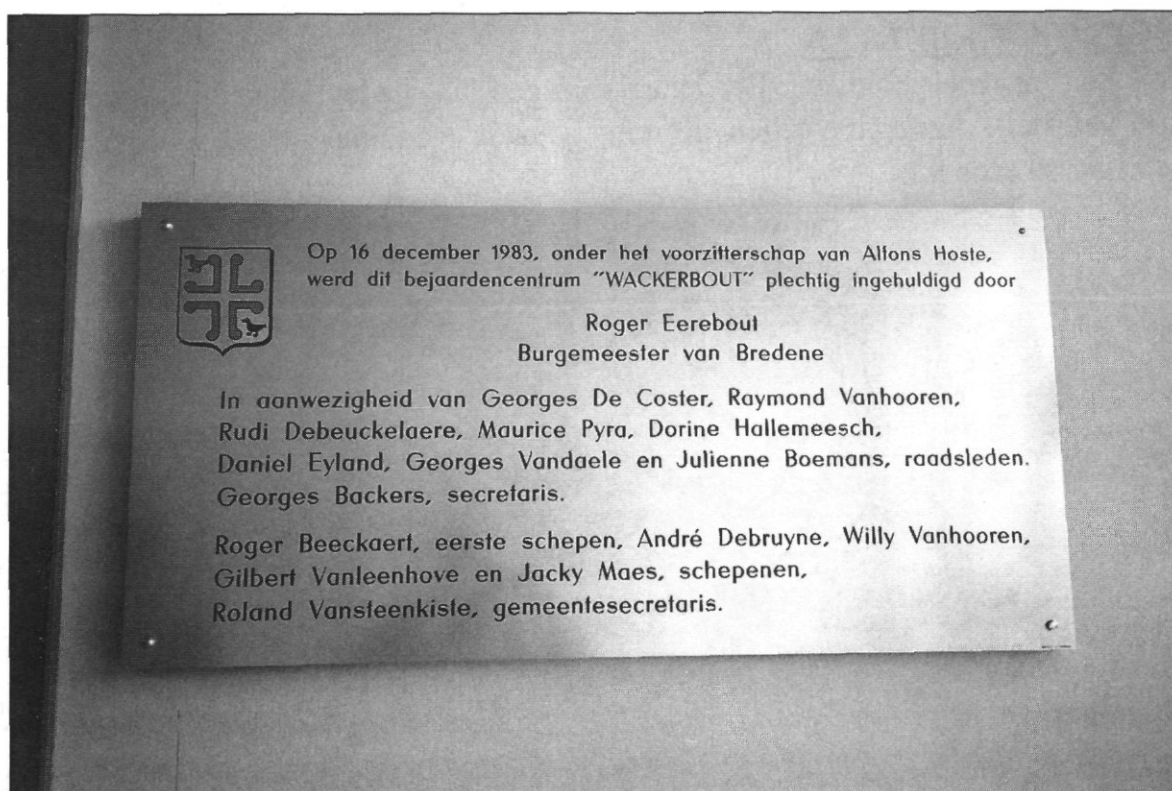
18. GEDENKPLAAT BEJAARDENCENTRUM "WACKERBOUT".

In de inkomhal van het bejaardencentrum "Wackerbout" bevindt zich bijgaande gedenkplaat. Het bejaardencentrum wordt beheerd door d Bredense O.C.M.W.

De naam "Wackerbout" verschijnt op enkele oude zeekaarten voor het eerst in de 16) eeuw. Het was hoogst waarschijnlijk een orientatiepunt voor zeevaarders en lag ongeveer vijf mijl oostelijk van Oostede.

Het eerste deel van de naam mag men niet lezen als "wakker", maar als "waker", dus een wachtpost (op een duintop). De tweede helft van de naam "bout" kan afgeleid zijn van boet of boete. Een "vierboete" was een gebouw dat dienst deed als vuurtoren voor de zeelieden.

Onze "Wackerbout" zal ergens gelegen geweest zijn op de hoge Spanjaartduin en kan een wachtpost plus vuurbaken geweest zijn.

19. EERSTE STEEN NIEUW IBIS-GEBOUW.

Het nieuw Ibis-gebouw heeft ook zijn steen welke de ingebruikname van het nieuwe gebouw herdenkt:

20. OP ZEE GEBLEVEN.

De "op zee gebleven" Bredenaars kregen hun gedenkplaat bij de zee. Op het einde van het "duinegat", tegen de muur van de Reddingsdienst, worden volgende Bredenaars herdacht:

Maurits Maekelberghe
Maurice Lievens
Alfons Peere
Daniel Noens
Jürgen Michils

Oscar Vansteenkiste
Arthur Verleye
Francis Vanderkerckhove
Willy Van Drom
Nick Depreytere.

21. ARBEID ADELT.

In het oude politiebureel prijkt dit half verheven beeldhouwwerk in de inkomhal "Abeid Adelt" (1994).

De maker van dit kunstwerk is mij echter onbekend gebleven.

22. EERSTE STEEN NIEUW POLITIEBUREEL.

En ons nieuw politiebureel kreeg ook zijn eerste steen (17 september 1994).

23. RAMAKERS GEDENKSTEEN.

In het park Ramakers, bij de Prinses Marie-Josélaan, ligt bijgaande gedenksteen voor de verongelukte Bredense schepen Ramakers:

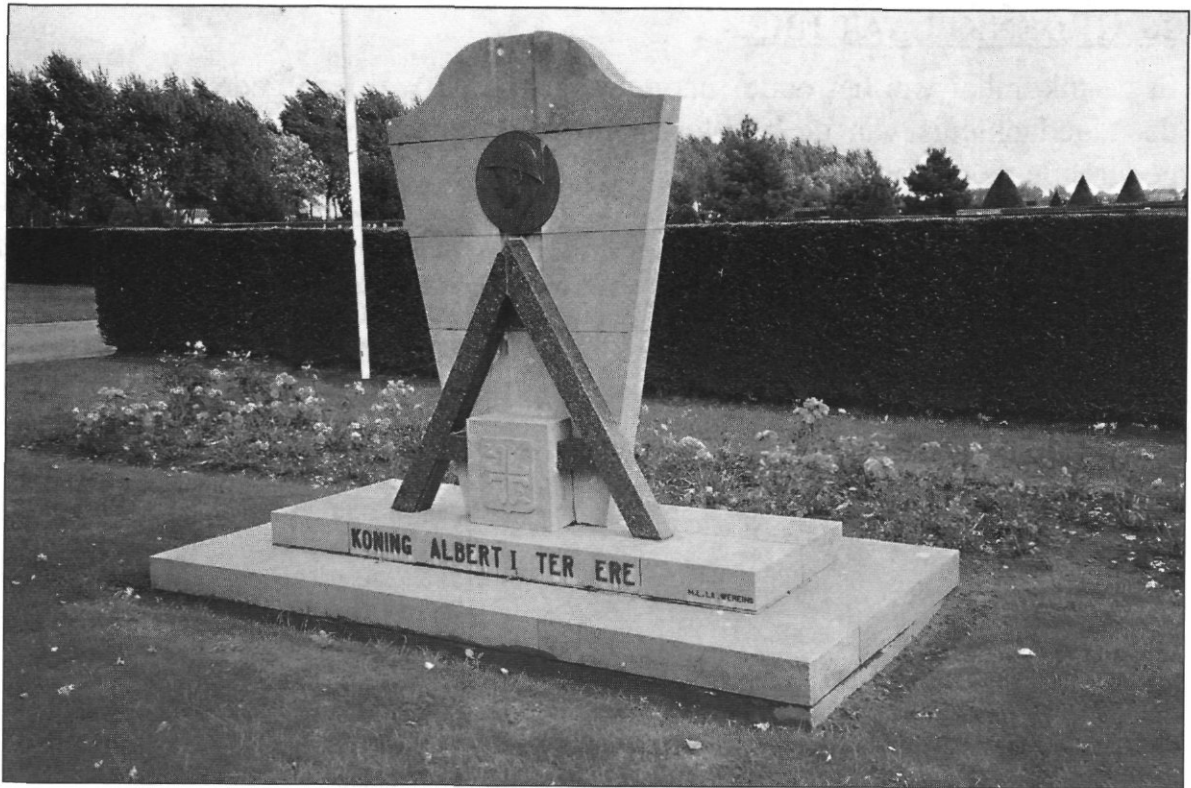
Ter nagedachtenis van
schepen Ramakers
geboren te Dendermonde
15-4-1902
verongelukt te Jülich (Duitsland)
17-9-1953.

24. KONING ALBERT I MONUMENT.

Op het nieuw kerkhof in Bredene-Dorp bevindt er zich een monument ter ere van Koning Albert I. Het kunstwerk is van de hand van M.L. Lauwereins.

Dit monument was het eerste gedenkteken in de streek ter ere van de Koning-Ridder.

25. GEDENKPLAAT RENE DE CONINCK.

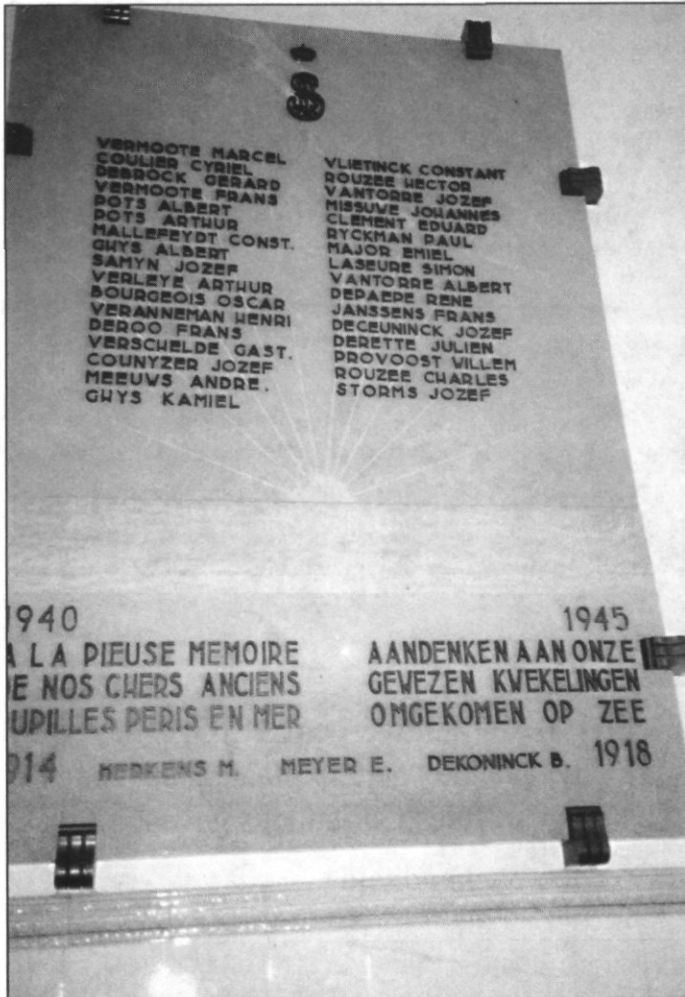
René De Coninck (° Bredene 24.01.1907 + Antwerpen 31.03.1971) werd geboren in de Prinses Elisabethlan, 38. Bijgaande gedenkplaat siert nu het geboortehuis, waar jarenlang de schilderswinkel van Jules Christiaens gevestigd was.

Voorals etser verwierf René De Coninck bekendheid.

26. GEDENKPLAAT IBIS.

In de inkomhal van het oude Ibis-gebouw vinden we deze gedenksteen, gewijd aan de nagedachtenis van de oud-leerlingen van de school, welke op zee omkwamen gedurende de oorlogen 1914-18 en 1940-45.

Vermootte Marcel
Coulier Cyriel
Debrock Gerard
Vermootte Frans
Pots Albert
Pots Arthur
Mallefeyt Const.
Ghys Albert
Samyn Jozef
Verleye Arthur
Bourgeois Oscar
Veranneman Henri
Deroo Frans
Verschelde Gast
Couwyzer Jozef
Meeuws André
Ghys Kamiel

Vlietinck Constant
Rouzee Hector
Vantorre Jozef
Missuwe Joannes
Clement Eduard
Ryckman Paul
Major Emiel
Laseure Simon
Vantorre Albert
Depaepé René
Janssens Frans
Deceuninck Jozef
Derette Julien
Provoost Willem
Rouzee Charles
Storms Jozef

1940	1945
A LA PIEUSE MEMOIRE	AANDENKEN AAN ONZE
DE NOS CHERS ANCIENS	GEWEZEN KWEKELINGEN
PUPILLES PERIS EN MER	OMGEKOMEN OP ZEE
1914 Medkens M. Meyers E. Dekoninck B 1918	

27. GEDENKSTEEN WOONHUIZEN C.O.O.

Bredene heeft verbazend veel gedenkstenen, we kunnen ze ook “eerste stenen” noemen. Een daarvan is deze in de Wandelweg : “zes woonhuizen voor bejaarden”.

De C.O.O. was de opvolger van wat vroeger “den disch” genoemd werd en werd zelf opgevolgd door de huidige O.C.M.W. (C.O.O. staat voor Commissie Openbare Onderstand)

Op te merken valt dat op de plaat tweemaal Cyrille Knockaert vermeld wordt. Het gaat hier om twee verschillende personen.

28. SCHOOL KERKSTRAAT.

In de voorgevel van het schooltje in de Kerkstraat in 't Dorp (afgebroken bij de dorpskernhernieuwing) bevondt zich deze "eerste steen". Bij de afbraak van het gebouwtje ging ook deze steen verloren.

29. MARIA KAPEL.

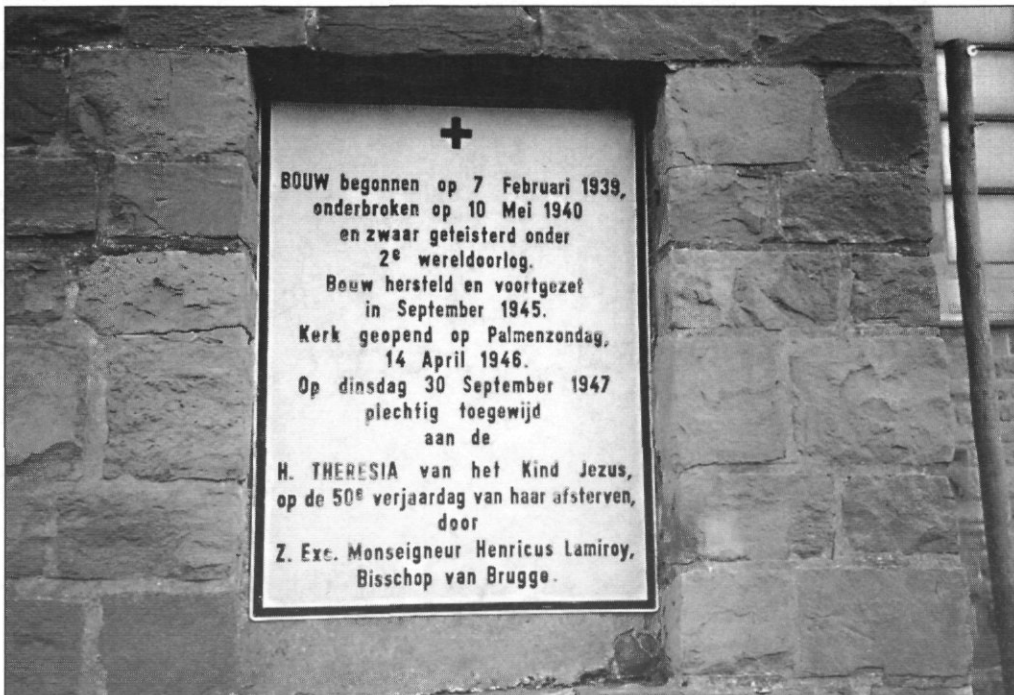
Deze mooie kapel met madonna bevindt zich in de voortuin van het patersklooster in de Breendonkiaan. Het is een werk van de Nederlandse kunstenaar Koos van der Kaay (° Leiden 1899 + Brugge 1976)

Koos van der Kaay (zie Roepsteen 153) werd naar 't Sas gehaald door wijlen Maurice Van Eygen, alwaar hij hier enkele tijd bedrijvig was, in de Vredestraat. De kapel stamt uit die periode.

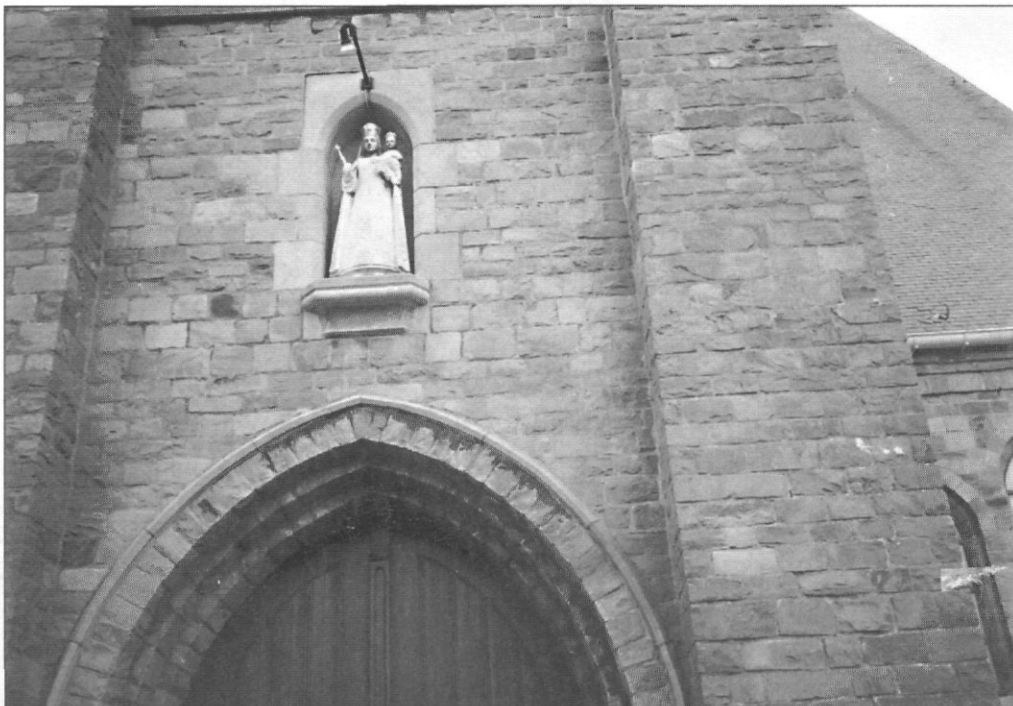

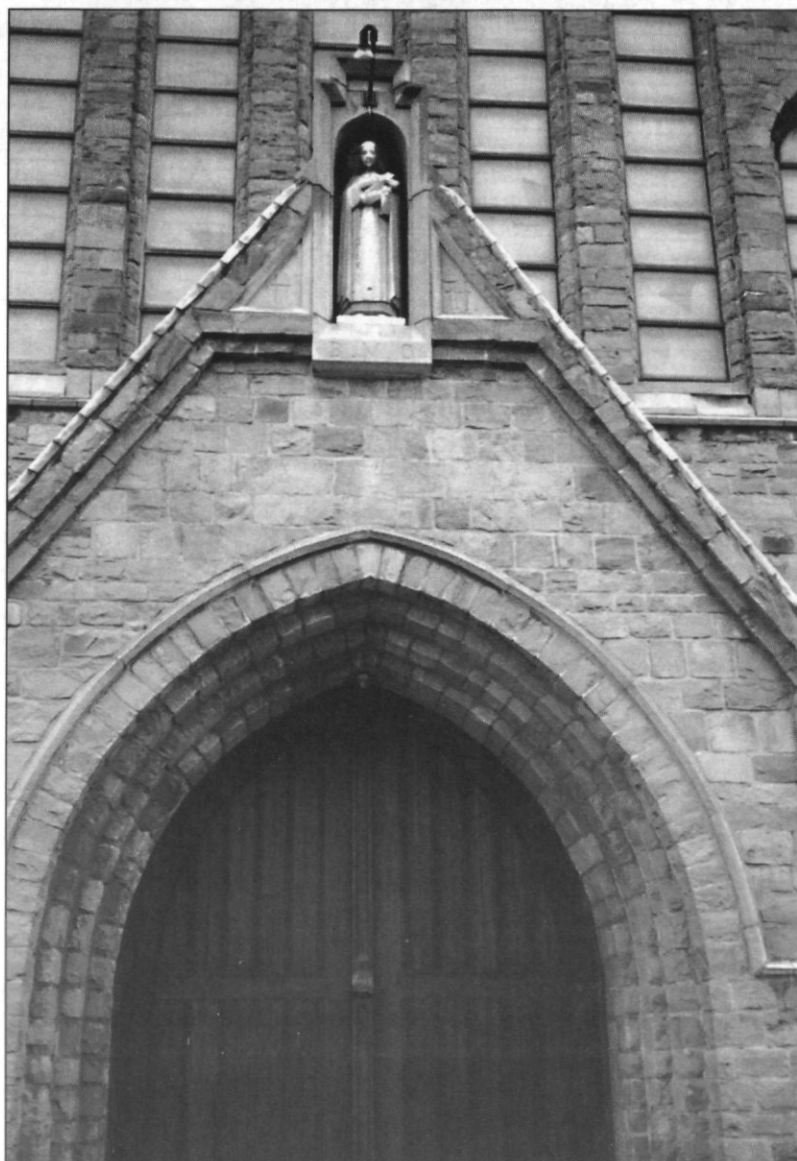
30. GEDENKPLAAT STE THERESIAKERK.

In het kort wordt op deze gedenkplaat de bouwgeschiedenis van deze derde parochie van Bredene geschetst. Het was een ware lijdensweg.

Benevens deze gedenkplaat toont de Ste Theresiakerk ons ook nog twee heiligen beelden, de patroonheilige van de kerk Ste Theresia van Lisieux boven de ingang in de Peter Benoitlaan en de Heilige Maagd met Kind boven de ingang van de Prins Karellaan.

31. DE NUKKERBRUG.

Reeds in 1771 wordt een brug vermeld op oude kaarten, vanaf 1882 verschijnt de naam "Nukkerbrug".

Velen onder ons hebben nog het gamele driebogig brugje gekend. Het was net breed genoeg om er één kar of auto door te laten. Het was in 1888 nog verstevigd geworden met ijzeren balken om de tram toe te laten er zonder instortingsgevaar, over te rijden.

De huidige brug dateert van 1959, om precies te zijn zoals de gedenkplaat het vermeld: 20 juni 1959. De brug werd in 1964, enkel vijf jaar oud!, reeds verbreed ten einde het verkeer beter te kunnen verwerken.

De geschiedenis van de Nukkerbrug werd uitvoerig beschreven in ons Jaarboek 1984.

De gedenkplaat werd onlangs vervangen en lichtjes van tekst gewijzigd. Voorheen vermeldde de plaat:

Nukkerbrug (noord Ede)	
ingehuldigd op 20-6-59 onder	
minister O.W.	Vanaudenhove O.
burgemeester	A. Plovie
schepenen	Vermoortele V
	Vansteenkiste
ontwerper	Ir Lesy C.
aannemer	N.V. Monballiu

Boven de gedenkplaat is het wapenschild van west Vlaanderen in de borstwering verwerkt.

32. 't PAALSTEENVELD.

Bij de ingang van het park "Paelsteenveld" staat bijgaande gedenksteen.

De kaart van Pourbus (1565) vermeldt, voor wat Bredene betreft, een "paelsteenpanne". De huidige benaming van deze panne is "Waterpanne" en ze is gelegen ter hoogte van de Kapellewijk, oostelijk begrensd door het "Spanjaardduin", in de volksmond "Blekkaart" genoemd.

De naam "paelsteenpanne" is waarschijnlijk afkomstig van het feit dat er in de bewuste panne een grenspaal voorkwam ter afbakening van een jachtgebied. De duinen werden immers verpacht voor de jacht en voor het grazen van vee.

In de omgeving van het Kapeletje kwam ook de naam voor van "Paelmeedt".

33. DE TUNNEL AAN HET DUINEGAT.

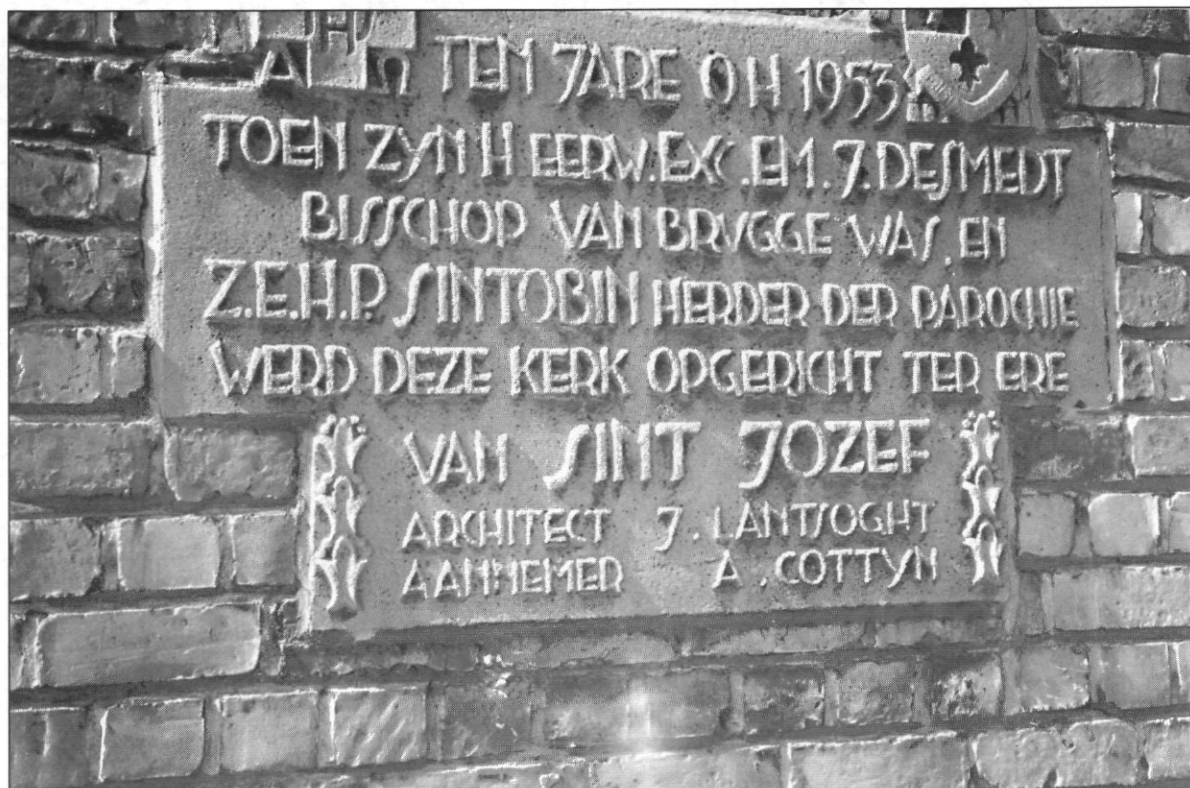
Bij beide ingangen van de tunnel oder de Koninklijke Baan vinden we deze gedenkplaat van de inhuldiging van de tunnel: 1958 Bredene + Bredens wapenschild.

34. DE ST JOZEFKERK OP HET SAS.

In de zijgevel van de kerk, neven de zijingang vindt men deze steen terug, er geplaatst bij het bouwen van de nieuwe kerk op het Sas.

De tekst spreekt voor zich.

35. DE KLOKKEN VAN SINT JOZEF MOLENDORP.

In 1868 werd aangevangen met de bouw van een eerste parochiekerk op het Sas. Deze kerk lag op de samenkomst van de Prins Albertlaan met de Molendorpkaai, nu Oostends grondgebied. Voordien was er een kapel voor de erediensten voorzien (gebouwd in 1758) op de gronden van de zaagmolensmaatschappij, bij benadering daar waar nu het café "t Orgeltje" zich bevindt. Nog vroeger was er ook een kapel geweest in het Fort St Philippe, dat de sassen omsloot.

De jonge parochie St Jozef-Molendorp had te kampen met geldgebrek en toelating werd verleend aan pastoor Debrabander tot het inrichten van een tombola. Met een gedeelte van de opbrengst van deze tombola werden drie klokken aangekocht.

Deze klokken zijn niet uit brons gegoten maar wel uit staal. Daardoor werden ze tijdens de beide wereldoorlogen door de bezetter niet in beslag genomen, zoals met zovele bronzen klokken gebeurde, ondermeer deze van Bredene-Dorp.

In 1954 werd de kerk op de Prins Albertlaan gesloopt en werden de drie klokken, met stoel en al, opgehaald, in de toren van de nieuwe kerk aan het Dr Vanden wegheplein. Gebeurde het luiden van de klokken in de oude kerk nog met de hand (heb het zelf nog gedaan), in de nieuwe bidplaats ging het mechanisch, ook op de uren werd er geluid.

In 1985 werden de klokken uit de toren verwijderd en vervangen door een elektronisch klokkenspel. Het ophangstel was volledig versleten en tevens waren er barsten in de grote klok.

De klokken werden aan de vergetelheid onttrokken door de v.z.w. Promotie Uitstraling Bredene. Na de mooie opknappenwerken staan de oude kleppers nu als monument aan de voet van de kerktoren. Bij mijn weten het enige monument in België dat drie klokken ten toon stelt.

De drie klokken zijn van Duitse makelij en werden in 1873 gegoten in de Bochumer Verein Stahlfabrik. Deze fabriek leverde tot aan W.O. II meer dan 20.000 gietstaalklokken van alle grote en afmetingen. De bekendste was de Olympiaklok van Berlijn in 1936. De klok woog 9.635 kg. De grootste was evenwel de "Keizersklok" voor de kerk van Neustadt. Ze woog maar eventjes 17.000 kg.

Op onze klokken vinden we de volgende aanduidingen:

**Bochumer Verein Guszstahlfabrik
H. Maria
Pastor F. Debrabander
1873**

gewicht: 600 kg

**Bochum
H. Joseph
Molendorp
Pastor F. Debrabander
1873**

gewicht 380 kg

**Bochum
H. Rochus
Molendorp
Pastor F. Debrabander
1873**

gewicht 250 kg.

De meeste van deze gegevens komen uit de brochure "De klokken van St Jozef-Molendorp.

36. GEMEENTELIJK WIJKPAVILJOEN 't SAS.

Bij de ingang van het wijkpaviljoen op het Sas, op het einde van de Staessenstraat, werd deze steen in het omheiningsmuurtje ingemetsel:

**Gemeentelijk wijkpaviljoen
geopend 22.04.1972
door A. Claeys burgemeester
R. Lagast - R. Vanhooren - R. Beeckaert, schepenen
R. Vansteenkiste secr.**

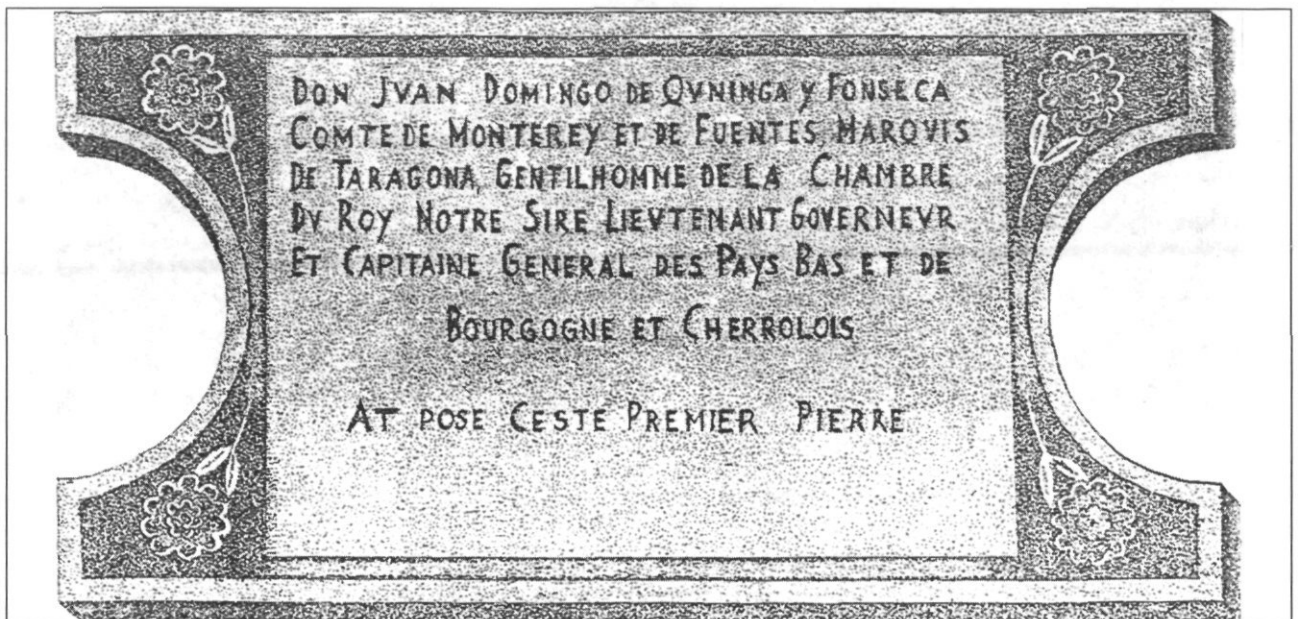

37. EERSTE STEEN.

Carlo Loontjens liet ons de beschrijving na van deze "eerste steen" in "De Badgast" nr 10 & 11 van juli 1936. Bijgaande tekening laat toe ons een voorstelling te maken van hoe de steen er oorspronkelijk moet hebben uitgezien.

De steen kon men vroeger bewonderen aan de westkant van de sluizen van Slijkens, waar hij in 1672 door Graaf de Monterey werd ingehuldigd. Graaf de Monterey was in die tijd onze landvoogd in Spaanse dienst.

Zie ook ons Jaarboek 1982.

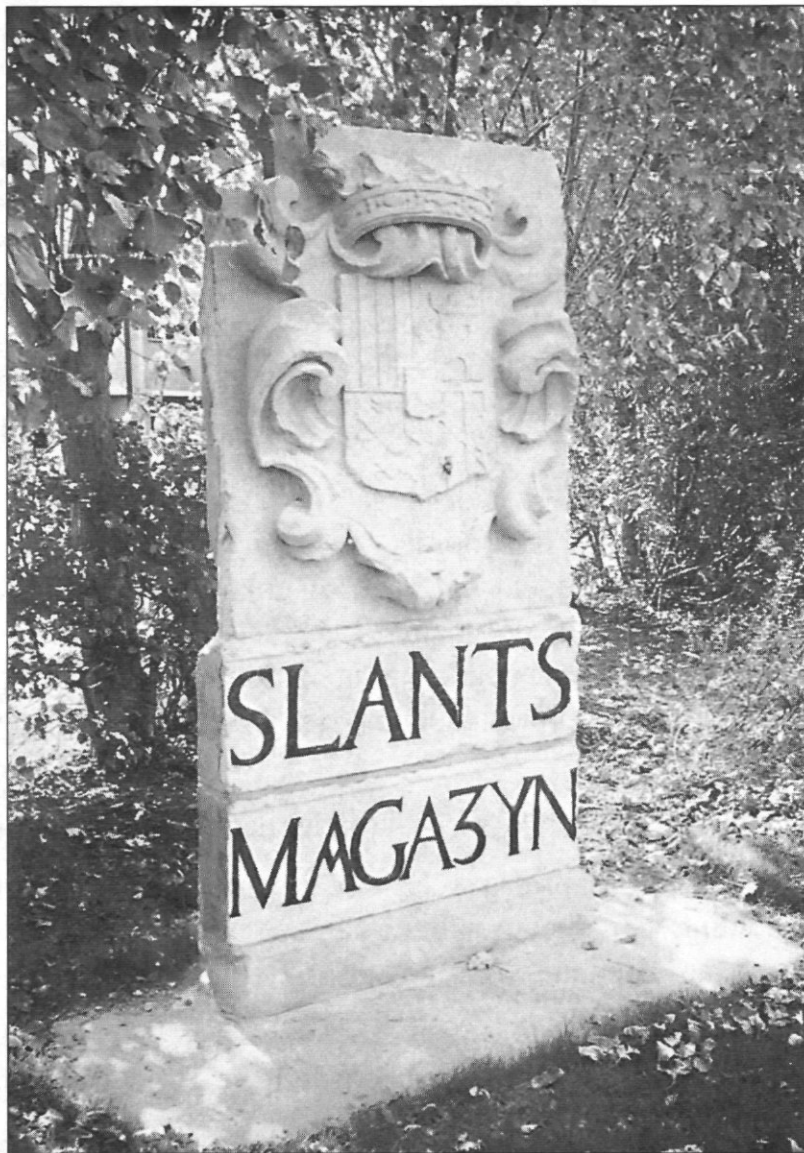

38. SLANDS MAGAZYN.

In ons Jaarboek 1982 wordt deze gedenksteen uitvoerig beschreven.

Deze steen bevondt zich destijds boven de ingangspoort van het arsenaal bij de sassen van Slijkens. Het wapenschild is dat van Landvoogd Hertog de Villahermosa, met zijn volle titel: Don Carlos de Gurrea Aragon y Borja, 9° hertog van Villahermosa, graaf van Luna en Picallo. Hij bestuurde ons land, in naam van de Spaanse koning, van 1675 tot 1680.

Deze steen siert nu het neerhof van ons heemhuis.

39. MONUMENT PRIORIJ.

Het tekstplaatje bij het monument vermeldt: "Priory Bredene - 11° - 12° eeuw
- hypothetische voorstelling - Confrérie 't Vynckx en Woutermansambacht".

Inderdaad, hoe de Bredense priorij er ooit uitzag zullen we wel nooit te weet komen. Het blijft een hypothese.

De benediktijnerabdij van St-Riquier (Frankrijk) bekwam op 26 april 1087 vanwege Rabold, bisschop van Noyon en Doornik, "ten eeuwigen dage" het patronaat over de kerk van Bredene. Het document dat deze schenking vermeldt is tevens het, tot nu toe, oudste document waarin de naam Bredene voorkomt. In het nieuw bekomen gebied te Bredene kwamen benediktijnermonikken een priorij stichten. De priorij bestond uit een huis met bijhorigheden voor boerderij, koer en hof, alsook 50 gemeten grond.

Er verbleven twaalf monikken, waaronder een prior en een subprior.

Rond 1196 zou de priorij reeds een eerste verval kennen. De bisschop vertrouwde de leiding van de parochie toe aan een priester. Daarop zond Riquier, abt, vier monikken naar Bredene, die de priorij rond 1206 herstelden en er een kloosterleven terug invoerden.

in 1455 is er melding van een scholasterie te Bredene, waaruit mag afgeleid worden dat de paters er ook onderricht gaven.

Volgens overleveringen werd de priorij verwoest bij godsdienstige beroerten, tussen 1566 en 1572. Daarbij kwam de ontvolking en verwoesting van Bredene bij het "beleg van oostende" (1601-1604). De priorij van Bredene zou nadien nooit meer herrijzen.

de Confrérie van 't Vynckx en Woutermansambacht schonk dit monumentje aan de Bredense bevolking.

De meeste gegevens werden geput uit het boek "Zoeklicht op Bredene" van raoul Eeckhout.

40. ROEPSTEEN.

In vroegere tijden werden mededelingen en berichten, 's Zondags, na de hoogmis, door de veldwachter aan het wachtende publiek voorgelezen vanop een verhoog bij het kerkportaal of bij de kerkhofmuur: "Roepsteen" genaamd.

Onze heemkring plaatste deze roepsteen in de Kerkstraat, vopor ons vroeger heemhuisje.

41. GEDENKTEKEN ZEGHER JANSZONE.

Ter Cuere nam in de loop der jaren reeds menig initiatief. Een daarvan was een (bijna) vergeten Bredens verzetstrijder te eren: Zegher Janszone! In ons Jaarboek 1985 beschreef Richard Verbanck meesterlijk onze held en het toenmalig tijdsgebeuren. Alhoewel erniet zo heel veel geweten is over Zegher Janszone bewees hij dat Zegher een Bredenaar wqas en daarbij één der leiders van de opstand tegen Frankrijk (1324-1328). Zijn beter bekende medestrijder was Nikolaas Zannekin, uit Lampernisse.

Zannekin sneuvelde op 23 oogst 1328 in de slag bij Cassel (Frankrijk) tegen het Franse leger. Zegher Janzone kon aldaar ontsnappen en week uit naar Zeeland.

Na een wijle probeerde Janszone met een landing op het Bredens strand, samen met enkele honderden gezellen, een nieuwe opstand te ontketenen. Bij de brug over de Ieperleet, te Oudenburg werd gevochten en Zegher Janszone, samen met een twintig gezellen werd er gevangen genomen en later te Brugge, op wrede wijze, ter dood gebracht.

Op de lijst van inbeslagnemingen van na de slag bij Cassel, vinden we voor wat Bredene betreft, drie gevallen, waarvan het bijzonderste was: "Sohier f. Jehan. Sohier staat voor Zegher en bij f. Jehan lezen we voor de "f" filius, dus zoon van Jehan of Janszone.

42. TRAMHUISJE "BREEDENE HIPPODROME".

In 1922 werd door de maatschappij "Belgian Littoral Cy" het plan opgevat een oefenrenbaan voor renpaarden aan te leggen te Bredene, op gronden die aan deze maatschappij toebehoorden, op de "Heide". Dit ingevolge het opheffen van de oefenbaan op de Vuurtorenwijk.

Later werd besloten, met instemming van de "Jockey club de Belgique" de baan volledig in te richten als renbaan en er paardenrennen in te richten. Aanbestedingen werden uitgeschreven in 1922 voor het inrichten van de baan, het bouwen van een tribune, een koerstoren, stallingen en andere aanhorigheden.

Alhoewel alles nog niet afgewerkt was werd er op 24 juni 1923 de renbaan ingewijd.

Vooraf reeds was er een verzoek gericht geweest aan de N.M.V.B. tot het inleggen van speciale trams voor het vervoer van de paardensportliefhebbers. Op de kusttramlijn werd ter hoogte van wat nu de Koerslaan is een halte ingericht, met wachthuisje. Het wachthuisje staat er nog steeds en is nog steeds in dienst.

Uit "100 jaar Tram te Bredene, van F. Gevaert.

43. GEDENKZUILTJE OVERSTROMINGSRAMP 1953.

Op 1 februari 1993 was het precies 40 jaar geleden dat zich aan onze kust een rampspoedige springvloed voordeed. Ook Bredene, en vooral Sas-Slijkens, betaalden hun tol aan dit memorabel noodweer.

Omstreeks 1u30 begon het zeewater in de omgeving van de oude sluizen over de oevers te stromen, waarbij de Prins Albertlaan en het laaggelegen gedeelte van de Prinses Elisabethlaan onderliepen. In de Bredenesteenweg vielen in de lage huisjes, nabij het Ibisbrugje, vier mensenlevens te betreuren. Door het steeds maar wassende water werd ook een bres van ongeveer 20 meter breedte geslagen in de zuidelijke kreekdijk, tussen het kerkhof en de Maartensbrug, waardoor een groot gedeelte van de lager gelegen Saswijk overstroomde. De Nieuw-, Nukker-, Coupure-, Nijverheids-, Steenoven- en Zwaenepoelstraat waren er het ergst aan toe. Kelders en benedenhuizen liepen vol.

Van bij de eerste ochtendklaarte werden maatregelen getroffen om de bres in de dijk van de getijkreek te dempen. De politie vorderde alle beschikbare mannen op en de firma's Bollenberg, Gekiere, Crabeels en Delee stelden hun camions en kranen in werking. Met man en macht werd gewerkt en bij middel van vaderlandertjes

gepoogd het groot gat te stoppen. Vijfduizend jutezakjes, die in het plaatselijk arsenaal van Bruggen en wegen lagen, werden daartoe gretig aangewend.

De tientallen koene burgers die zonder verpozen gedurende verschillende uren de snerpende wind trotseerden om met zandzakjes de bres te stoppen en de wedloop tegen de dreigende nieuwe springvloed te winnen, werden om 12u30 afgelost door soldaten van het grondpersoneel van de Luchtmacht uit Koksijde.

Wanneer het zeewater zich omstreeks 14 uur andermaal aanmeldde was het gat volledig gedicht en hield deze nooddijk gelukkig stand.

Op Zondag 31 januari 1993 werd op de plaats van de dijkbreuk door Ter Cuere een gedenkzuiltje ingehuldigd ter herinnering aan deze overstromingsramp.

44. BEELD HENRI STEENACKER.

Henri Steenacker stierf op 25 augustus 1993 ten gevolge van een verkeersongeval.

Henri was lid van de "sport" (K.R.N.S.O., voorheen S.R.S.N.O. *. Hij was tevens stichtend lid van Ter Cuere. Blijvend heeft hij op het Sas de herinnering nagelaten van de beste Belgische Skiffeur. Zijn erelijst zou ons te ver leiden in details. Zie daarover meer in het Jaarboek 1991 van Ter Cuere.

Henri nam deel aan de Olympiade te Helsinki (Finland) in 1952 en in 1956 aan de Olympiade van Melbourne (Australië).

Zijn beeld siert de bar van het clubhuis bij de Prins Albertlaan.

* K.R.S.N.O. = Koninklijke Roei en Nautische Sport Oostende

S.R.S.N.O. = Société Royale Sport Nautique Ostende.

45. DE SASSEN VAN SLIJKENS.

De huidige sassen van Slijkens, een uitzonderlijk bouwwerk, dateren van 1758. Evenwel is de voorgeschiedenis van deze sassen van belang om verteld te worden.

Bij het "Beleg van Oostende" (1601-1604) hadden de Geuzen, welke Oostende bezet hielden, de duinen ten oosten van de stad afgegraven (grondgebied Bredene) om zo een beter zicht te krijgen bij het schieten. In 1584, bij een hevige storm, brak de zee op deze plaats door en gaf het ontstaan aan de "geul", zijnde de huidige Zwin, zijn verbinding met de zee verloren en zocht wanhopig naar een oplossing. In 1618 werd begonnen met het uitdiepen van de Ieperleet (huidige vaart Brugge-Plassendale). In 1622 werd de doorsteek gegraven van Plassendale naar Oostende. Deze doorsteek werd in 1644 uitgediept en verbreed, terzelfder tijd bouwde men te Plassendale sluizen, maar door hun te verre verwijdering van de zee bleef de werking van het nieuw kanaal onbevredigd wegens aanslibbing.

Er werd dan besloten nieuwe sluizen te bouwen, dicht bij de zee. Op 17 juni 1669 werd het sas aanbesteed. Na allerhande vertragingen in de werken kwam het sas eindelijk klaar in december 1675. De officiële opening volgde op 14 februari 1676.

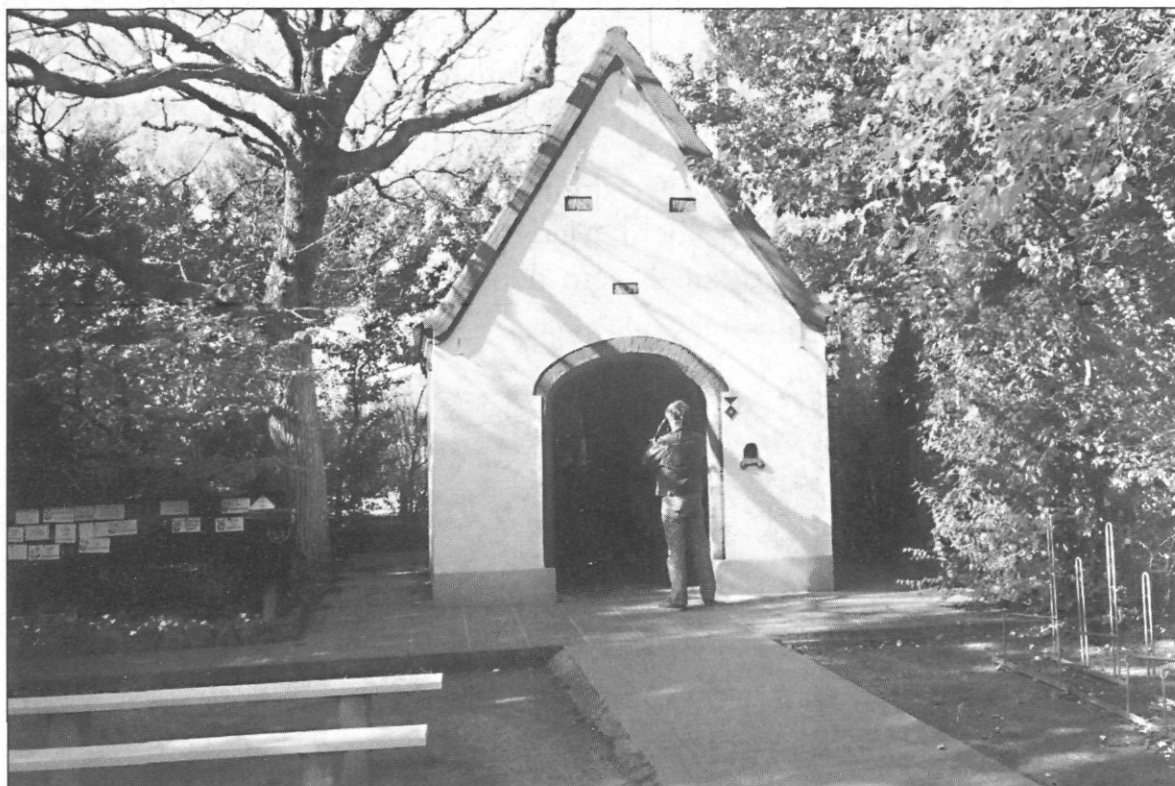
Op 13 juni 1752 kwam een instorting in de sassen voor nadat enkele funderingen het hadden begeven. Dadelijk werd gepland nieuwe sluizen te bouwen, ongeveer 300 meter meer landinwaarts, daar waar ze nu nog liggen. De ingestorte sluizen lagen ter hoogte ongeveer van de Bolle.

Reeds op 6 juni 1754 werd de eerste pijler geslagen voor het nieuwe sas en op 18 november 1758 waren de werken voltooid en werden de mooiste sluizen, tot dan toe ooit gebouwd, ingehuldigd.

Op 19 mei 1798 landde een engels commando in de Bredense duinen, met als opdracht de sluizen op het Sas op te blazen en daarmee de binnenscheepvaart lam te leggen. Twee pijlers werden opgeblazen. In 1801-1802 waren de pijlers hersteld.

Sinds W.O. I doen de sassen nog enkel dienst als afwateringssluizen. In 1918 werd de draaibrug over de havengeul aan de Bolle door de aftrekkende Duitsers vernield en, daarna vervangen door een vaste brug. In 1933 werd de draaibrug over de sassen vervangen door een vaste brug; scheepvaart was nu volledig uitgesloten.

En binnenkort wordt er een nieuw en groter sas gebouwd....

46. 't KAPELLETJE VAN BRENINGE.

Voor zover ik weet het enige beschermde Bredens monument. En met een lange geschiedenis...

De geschiedenis van het Bredens O.L.Vrouw kapelletje begint, net zoals met zovele andere bedevaartsoorden, met legenden. Volgens sommigen ontwaarde men op zekere dag in de grond van een nabijgelegen hoeve (¹) een klein O.L.Vr beeldje. Men plaatste het in een nis in een muur in de omgeving. Doch het beeldje verdween op miraluleuze wijze uit de nis en werd in de grond teruggevonden... Anderen verklaren de oorsprong als volgt: "zekere dag werd er een O.L.Vr. beeldje gevonden bij een waterput. Men droeg het beeldje, in processie, naar de parochiekerk. Edoch, 's anderendaags was het beeldje verdwenen en werd het terug gevonden bij de waterput. Dit gebeurde verschillende malen, zodat men besloot dat het de wil was van O.L. Vrouw dat het beeldje op die plaats moest kunnen vereerd worden .... Nog andere legenden laten het beeldje gevonden worden op het strand. In al deze legenden vinden we hetzelfde thema terug: het beeldje wordt gevonden, men brengt het in veiligheid, het verdwijnt er en men besluit tot het bouwen ener kapel op de vindplaats.

De eerste bewijzen van het bestaan van een O.L. Vrouw-beeld in de duinen worden teruggevonden in de archieven uit het begin van de 18° eeuw. In Bredene

¹. Het geldt hier de hoeve die stond op de plaats waar zich nu de "fermette" bevindt, in de Klemskerkestraat.

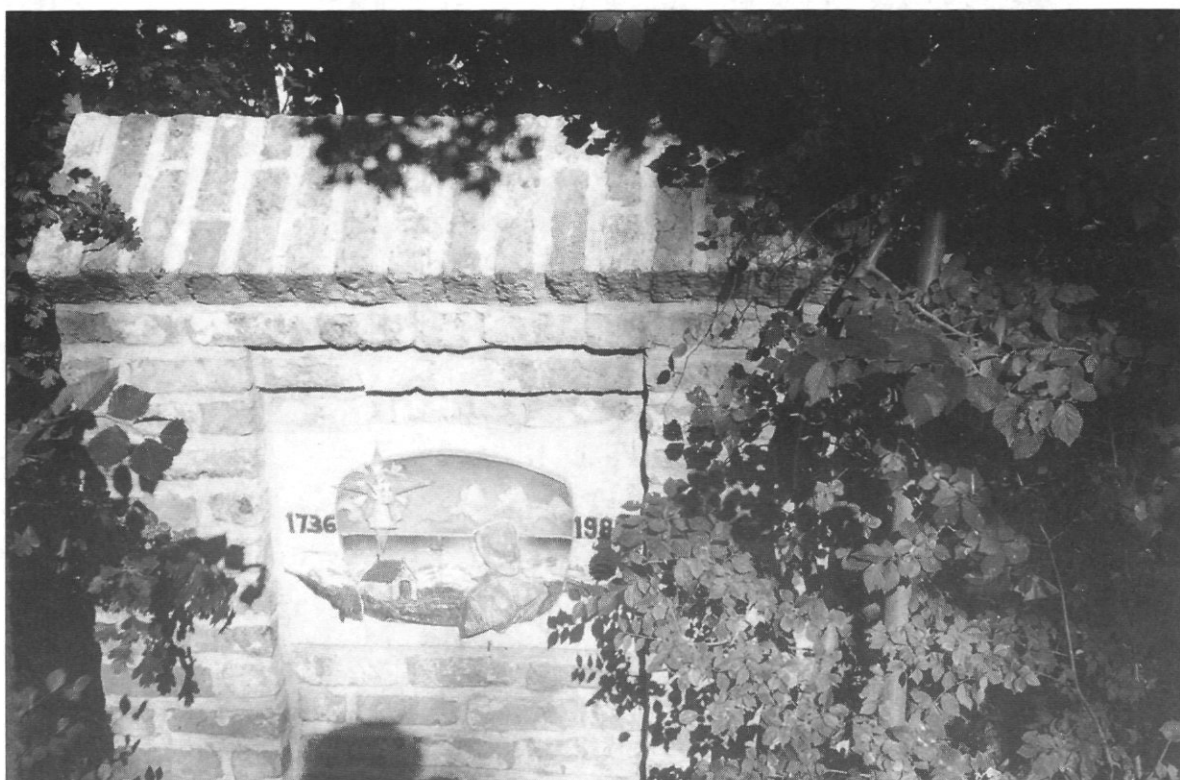
werd tussen de jaren 1710 en 1715 een O.L. Vrouw-eeld op een staak geplaatst "met eenen blocke ofte busse tot ontfangen tgedt tgonne de peroonen daer in willen steken".

Door grote volkstoeloop verplicht begon men in 1717 met de bouw van een houten kapel: "capelle van O.L.Vr. aen den duyne". De houten kapel had het hard te verduren door vandalisme en stormweer, verscheidene malen moesten herstellingswerken worden uitgevoerd. Men besloot een nieuwe kapel te bouwen "in steen" (1726 of 1727). Deze kapel werd door brand geteisterd en hersteld. Het is deze kapel welke er heden en dage nog staat.

Enkele jaren terug werden er 15 keramieken in de bijhorende tuin in evenveel kapelletjes geplaatst. Deze keramieken zijn van de hand van de gebroeders Vanden Weghe uit Beernem en stellen de 15 mÿsterien voor van de rozenkrans.

In 1986, ter gelegenheid van "250 jaar visserskapel" werd bij de ingang van het domein een keramieken gedenkplaat onthuld.

47. NAAMPLAAT DER PASTOORS VAN BREDENE DORP.

In de dorpskerk hangen achteraan, bij het oksaal, twee marmeren platen met daarop de lijst van de Bredense dorpspastoors sedert 1609. Het was pastoor Le Dieu, in 1834 tot pastoor te Bredene aangesteld welke de eerste plaat liet maken. De tweede plaat kwam er op initiatief van pastoor Neiryneck in 1965.

D. O. M.
GEDAGTENISSE

DER EERWEERDE HEEREN PASTOORS
DIE NAER DE VEKWOESTING DER PRIORY
VAN DEN H. RICHARIUS DE PROCHIE
VAN BREDENE HEBBEN BESTIERT

DEN EERW. HEER ROBERTUS DE HEU OVERL: 1609
DEN EERW. HEER JACOBUS SANSET VERL: 1612
DEN EERW. HEER FRANCISCUS WYCHOUSE VERL: 1616
DEN EERW. HEER MICHAEL DUFOREST OVERL: 1619
DEN EERW. HEER ANTONIUS FEMERNAIGE OVERL: 1627
DEN EERW. HEER PETRUS BRUGIUS OVERL: 1628
DEN EERW. HEER NICOLAUS WITTENHEYN OVERL: 1647
DEN EERW. HEER PETRUS INGHELS OVERL: 1687
DEN EERW. HEER JOANNES DE LAETERE OVERL: 1724
DEN EERW. HEER ALBERTUS DE RYCKE VERL: 1754
DEN EERW. HEER EUSTACHIUS MICHELS OVERL: 1754
DEN EERW. HEER JOSEPHUS POTTEVIN S.T.B. OVERL: 1760
DEN EERW. HEER JACOBUS BEERTEN S.T.B. OVERL: 1802
DEN EERW. HEER JOANNES LE MAITRE OVERL: 1804
DEN EERW. HEER FERDINANDUS TERLYNCK VERL: 1807
DEN EERW. HEER FRANCISCUS JDE VERL: 1811
DEN EERW. HEER JOANNES NERVISCH VERL: 1815
DEN EERW. HEER PETRUS STRUNE VERL: 1822
DEN EERW. HEER BERNARDUS VAN BIEVLIE VERL: 1825
DEN EERW. HEER PETRUS DE ZEURE VERL: 1834
DEN EERW. HEER JOSEPHUS LE DIEU VERL: 1859
DEN EERW. HEER EDOUARDUS D'HAENE OVERL: 1882
DEN EERW. HEER EMILIUS SENGIFR OVERL: 1890
DEN EERW. HEER ALOYSIUS FAKASYN VERL: 1894
DEN EERW. HEER GUSTAVUS LUDOVICUS MOERMAN VERL: 1897
DEN EERW. HEER JULIANUS VERMEERSCH OVERL: 1907
DEN EERW. HEER EMIEL REMAUT VERL: 1910
DEN EERW. HEER LOUIS DEWASCH VERL: 1920

WEEST UWE OVERSTE INBACTIC DIE UL: HET WOORD
GODS VERKONDIGT HEBBEN PAUL: HEB: 15

R. I. P.

D. O. M.
GEDACHTENIS

HENRICUS VAN PARIJS ONTSLAGEN V. ZIELZORG 1936
RICHARDUS HOLLEBECQ " " 1944
THEODORUS VANDENBUSSCHE " " 1955
DANIEL LAMMERTYN NAAR KACHTEM 1957
ACHILLEUS DEBUF N. MOORSLEDE 1962
FIRMINUS NEIRYNCK ONTSL. V. ZIELZ. 1982
DANIEL HEMERYCK

R. I. P.

48. CALVARIE.

De zuidgevel van de St.-Rikerskerk is versierd met deze "Calvarie" en met eronder de grafzerk van pastoor Eduardus D'Haene, welke alhier overleed in oktober 1882.

Voorheen was hij onderpastoor geweest in Menen en bestuurder van het klooster O.L. Vr. der Engelen te Kortrijk. In maart 1859 werd hij pastoor te Bredene. Zijn grafzerk vermeldt verder: "door wiens iever en zorgen in 1872 deze nieuwe kerk gebouwd is en aan wiens mildadigheid deze Calvariebrg, opgericht in het jaar 1886, verschuldigd is".

De "tand des tijds" had de beelden van de calvarie danig aangetast. Ze werden in 1956 door nieuwe vervangen, gemaakt in witsteen, door Nicole Mermuys uit Assebroek.

Tekst: Georges Desopper

Fotos: Georges Desopper

J.M. Decuyper

BIJDRAGE TOT DE
HISTORISCH-
GEOGRAFISCHE
ONTWIKKELING VAN HET
MIDDENDEEL VAN DE
VLAAMSE KUSTVLAKTE.

M. COORNAERT.

1. De oorsprong van Vlissegem.

Dankzij een oorkonde vernemen we dat de kerk en de parochie van Vlissegem in 988 bestonden ¹. Het is duidelijk dat de oorsprong van de nederzetting '*Fleskenhem*' een aantal jaren voor 988 ligt. Vlissegem komt voort uit een van de vluchtheuvels, die in de open Vlaamse strandvlakte opgeworpen werden. In de bedoelde kuststreek groeide immers een zoute vegetatie waarop alleen schapen grazen. Voor de indijking liepen de schapekudden van de boeren uit de aangrenzende Zandstreek op het bewuste schorreland.

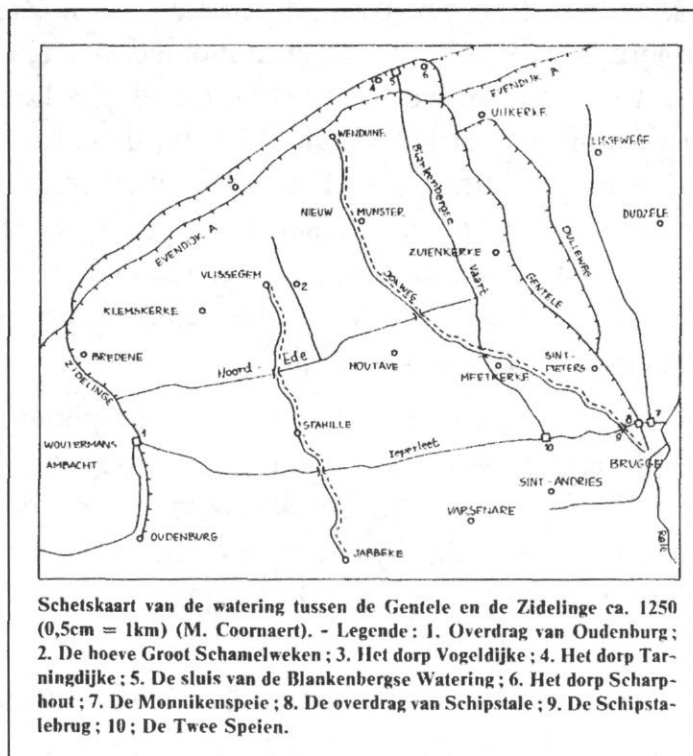
Naarmate de schorrewelden noordwaarts breder werden, drongen de schaapherders met hun kudden verder in de kustvlakte vooruit. Het verkeer van de Zandstreek naar de schapewelden deed wegen ontstaan. Die wegels werden opgehoogd en door middel van houten bruggen geleid over de vele kreekjes die de strandvlakte dooraderden. Een van die geulen was de Leet die de IJzer met de Reie verbond. Onderwijl schoof de schorre flora noordwaarts op, zodat de schaapherders verplicht waren om vluchtbergen op te werpen, waar ze bij hoge vloed zich met hun kudden konden redden.

De schapewegen die van de Zandstreek uit naar de zeeoever trokken, werden alsmat langer. Er ontstonden ook wegels tussen de voornaamste vluchtheuvels. We vermelden hier alleen de wegel, die te Jabbeke vertrekt uit de weg van Brugge naar Oudenburg: de huidige Letterburgstraat. Die wegel passeert de Leet ter hoogte van de Stalhillebrug, en loopt onder de naam Katshilleweg over de vroegere vluchtheuvels Stalhille en Vlissegem noordwaarts. Ook de terpen vanuit Houthave, Nieuwmunster, Klemskerke e.a. zullen voortkomen, waren door schapewegen met de zandstreek verbonden. We wijzen ook op het

---

¹. GYSELING 1960, p. 1021.

feit dat de schapeboeren hun stallen eveneens op de duintop konden vestigen. Zulke natuurlijke hoogte vormt o.a. de Zandberg in Koolkerke.

Het opwerpen van schapewegen, het bouwen van schapebruggen en het oprichten van schapestallen schiepen de mogelijkheid om de schorrewelden intensiever uit te baten. Het *Liber Traditionum* van de Gentse St. Pietersabdij² bewijst dat de Vlaamse kustvlakte reeds ca 700 volop uit schapegrond bestond. Immers koning Childebert, die regeerde van 695 tot 711, schonk twaalf schorrewelden aan de genoemde abdij. Die weiden lagen o.m. in de latere parochies Vlissegem, Houthave, Nieuwmunster, Zuienkerke en Uitkerke. Anderzijds kreeg de Gentse St. Baafsabdij schorrewelden o.m. in Meetkerke, Dudzele en Heist.

De sector van de strandvlakte, die later het waterschap tussen de Gentele en de Zideling zal uitmaken, vormde het voorland van de parochie Snellegem. Uit die moederparochie zijn o.m. St. Andries, Varsenare en Jabbeke afgescheiden. Het vaste grondgebied van de genoemde dochterparochies groeide in grote mate aan, toen ca. 960 de lijn Gentele-Evendijk-Zideling aangelegd werd. Op de nieuw gewonnen gronden stichtte men parochies. Er is jammer genoeg geen enkel document bewaard dat verklaart onder welke voorwaarden die nieuwe parochies gevormd werden. Anders gezegd: bleef er een band bestaan tussen de oudere parochies en de parochies in het Polderland? Voorlopig kunnen we alleen

²² FAYEN 1906, p. 25; COORNAERT 1985, p. 20.

stellen dat Stalhille en Vlissegem uit het grondgebied van Jabbeke afgescheiden zijn.

Hoe dan ook, nadat de polder tussen de Gentele en de Zidelingse gewonnen was, bestond de noordgrens van het vaste grondgebied voortaan uit de Evendijk. De bedoelde dijksector was, van west naar oost, omstreeks het jaar 1000, ca. 14 km lang. Van de Evendijk behoorde toen ca. 2 km bij de parochie Bredene, 3 km bij Klemskerke, 2 km bij Vlissegem, 1 km bij Nieuwmunster en 6 km bij Uitkerke. Ter hoogte van deze laatste sector, waar men later de parochies Wenduine en O.-L.-Vrouw-in-Scharphout stichtte, werden in de 11de eeuw twee kleinere polders gewonnen. Het ene poldertje binnen de Westdijk van het (latere) Blankenberge, het andere binnen de Oostdijk³.

Binnen de Oostdijk ontstond het vissersdorp Scharphout. De Westdijk liep ten noorden van de Evendijk westwaarts verder, en droeg in Wenduine de naam Tarningedijk. Het is vooralsnog niet mogelijk om na te gaan hoeveel en in welke kleinere parochies polders er bedijkt werden in de schorren die ten noorden van Vlissegem en Klemskerke buiten de Evendijk lagen. De bedoelde kuststrook is immers door het duinenzand overdekt of door de zee weer ingenomen.

De kern van Vlissegem met de parochiekerk bevond zich ca. 3 km binnen de Evendijk. De genoemde parochie groeide, zoals de meeste parochies in de Blankenbergse Watering, uit tot een gemeenschap die leefde van de landbouw en de veeteelt. Ongetwijfeld vestigden zich ook te Vlissegem enkele personen achter de toenmalige zeezuivering, om van daaruit de strandvisserij te beoefenen. Overigens vormde het grondgebied van de parochie Vlissegem een van de 35 ambachten van het Brugse Vrije. Na het beëindigen van het Ancien Régime bestond Vlissegem verder als een gemeente in de provincie West-Vlaanderen.

2. DE OORSPRONG VAN DE BADPLAATS DE HAAN.

In het jaar 1988 viert men het feit dat de badplaats De Haan 100 jaar geleden ontstaan is. De Haan bevindt zich in de middensector van de kuststrook van het vroegere graafschap Vlaanderen. De Vlaamse kust vormde in de vroege middeleeuwen een brede zandvlakte, die met veel krekens en geulen dooraderd was. Het bedoelde waddegebied met zijn zoute flora strekte van Cales tot de Honte of Westerschelde. Door de bedoelde strandvlakte vloede het water van de achterliggende Zandstreek naar de zee.

---

³. COORNAERT 1967, pp. 23-24 en Toponymische Kaart.

De voornaamste afvoergeulen waren de IJzer en de Reie. Deze bezaten elk een uitgebreide delta in de Kustvlakte. In de buurt van de plaats waar de IJzer en de Reie in de strandvlakte uitmondde, ontstonden de twee aanlegplaatsen van handelaars en schippers, die later verschijnen onder de namen Ieper en Brugge. Kleinere waterlopen uit de Zandstreek waren de Iepere(beek), de Handzamebeek, de Jabbeek en de Ede (te Maldegem). Maar de delen van de beken die door de schorren liepen werden algemeen aangeduid met de term swin. Na de indijking behielden in de watering tussen Gentele en de Zidelinghe; die de oudste landwinning ten noorden van Brugge vormt, heel wat waterlopen de vermelde bepaling. Men vindt inderdaad verscheidene zwin-namen op de topografische kaarten. Wat meer is, de benedenloop van de Reie verwierf de benaming het Zwin.

Het kon gebeuren dat op een of andere plaats van de strandvlakte de wind een hoop zand begon samen te blazen. Zulke duintjes konden als vluchtberg dienen of zijn later vervlogen. De vloedgrens schoof echter samen met de aanslibbing gedurig noordwaarts op. De sedimentatie vorderde vooral in de sector tussen de delta van de IJzer en die van de Reie, d.w.z. ten noorden van de woonplaatsen Oudenburg, Ettelgem, Jabbeke, Varsenare en (ter) Brugge. Verscheidene krekten geraakten door de vloed dichtgeslibd, zodat stroken schorreland reeds ca. 700 als schapeweide uitgebaat werden.

De begroeide schorren in het zeeleigebied tussen de twee delta's waren ca. 900 rijp voor de bedijking. De oostelijke dijklijn (Gentele) van de geplande landwinning vertrok uit de Vlamingdam van Brugge, de westelijke (Zidelinghe) uit Oudenburg. De sector langs de zeezijde heette de Evendijk. Deze laatste lag ca. 3 km ten noorden van de vluchtheuvels waaruit later de parochies Klemskerke, Vlissegem en Nieuwmunster voortkwamen. Toen de bedoelde lange dijklijn in het midden van de 10de eeuw opgeworpen werd, lag de vloedgrens ongeveer 1 km ten noorden van de zeewering. Buiten de Evendijk bleef er een breed strand over.

De duinen die op de toenmalige vloedgrens lagen, vormden geen gesloten gordel die als zeewering kon dienen. De ommelopers van de Blankenbergse Watering laten horen dat de oorspronkelijke zeewering - de Evendijk - in de 16de eeuw nog bestond tussen Uitkerke en Wenduine. Verder westelijk vormde de Evendijk als in 1281 een geplaneerde binnendijk. Een schenking aan het Brugse St.-Obrechtklooster bestond uit drie percelen *in die prochie van Bredene: tstic dat heet die Evendyc 5 linen; in de Reet 1m; int Westlant an doestside 2 linen*⁴. De sector van de Evendijk tussen Bredene en Wenduine werd echter in de late middeleeuwen door duinzand overdekt.

⁴ RAB, blauw nr. 43399 (1281). Een sensura (m.) of gemet (44 aren) omvatte drie lijnen.

We kunnen niet meer uitmaken hoe breed de strook was die aan de noordzijde van de Evendijk gewonnen werd voordat de duinverschuiving en het landverlies intraden. Reeds in de 13de eeuw begonnen de golven stroken poldergrond weg te spoelen, zodat de wateringen van Blankenberge en Eiesluis hun zeekeringen moesten achteruit leggen⁵. Ondertussen zette de zee steeds meer zand af op het strand tussen Wenduine en Oostende. De noordwestenwinden bliezen dit zand op tot duinenrijen, die eerst de bestaande zeekeringen en daarna de achterliggende poldergrond bedekten.

De Elizabetvloed van 1404 sloeg hard toe op de Vlaamse kust. In sommige sectoren was de zeedijk zover vernield, dat deze helemaal herbouwd of achteruitgelegd moest worden. Ten westen van Wenduine hadden de noordwesterstormen nog meer polderland overdekt. In 1408 maakte men een nieuw Transport van Vlaanderen op, waarin de verloren sectoren omschreven en gesitueerd werden. Anderzijds geven de ommelopers en andere topografische bronnen inlichtingen, die de omvang van de duinverstuiwing helpen bepalen.

De registratie van het landverlies begint op de kusten van het Oostvrije, en gaat vervolgens naar het Noordvrije over. Ten oosten van Knokke ging het vissersdorp Vijfhuizen verloren. Tussen Knokke en Heist werd een strook van de toenmalige zeekeringen overstoven. Het vissersdorp Schaarte en de Groene Dijk gingen verloren *bider vloghe vanden zande vanden dunen*. Ten oosten van Heist werd de wijk de Panne met zand overdekt. Tussen Heist en Blankenberge moest men bij de bouw van inlaagdijken een strook poldergrond prijsgeven⁶.

Daarna beschrijft het Transport van 1408 de sector tussen Blankenberge en Wenduine, die ca. 3 km lang is: *Daar es verloren van nieuwen zeediken ende bider vloghen vanden dunen pmtrent 80 ghemete lands (ca. 35 ha), ende hier in stond een groot dorp, gheheeten Harendycke, daer lettelt yement woend*. De prijsgegeven strook lag in het land dat buiten de Evendijk gewonnen was. In een van die poldertjes bevond zich het vissersdorp Tarningedijk in de wijk Tarninge. Ook even ten westen van Wenduine, bij de *muelne ten Bleckaerde*⁷ ging ca. 20 gemet verloren *bider vloghen vanden dunen*.

Van de Blekkaartmolen tot de Zidelinghe, die de grens tussen de wateringen van Blankenberge en Woutermans Ambacht vormt, was het zeefront ca. 9 km lang. De beschrijving van het landverlies aldaar is zo belangrijk, dat we de bewuste tekst integraal publiceren: *van danen (= Blekkaartmolen) westwaert tot eene jeghenooede heet Vogheldyke, es verloren bi vloghen vanden dunen omtrent 20 ghemete lands, item van danen westwaert streckende totter Zydellinghe,*

⁵. COORNAERT 1976, pp 26-30.

⁶. COORNAERT 1976, pp 33-40. Id. 1974, pp 37-42.

⁷. Liber Amicorum, p.75.

*commende ande wateringhe by s het Woutermans ambocht, twelc lanc es anderalfc mile of daerboven, es vervloghen ende verloren vanden dunen - van eenen zande gheheeten tolmzant in Vlissegem, twelke alle jare breed - 1500 ghemete lands; ende hierin stonden scoone dorpen, die alle te nieute zyn; ende dit voorseide gherec leicht in Vlissegem, in Clemskerke ende in Bredene houc*⁸

Volgens het Transport was er in de parochies Vlissegem, Klemskerke en Bredene voor 1408 reeds ca. 660 ha poldergrond overstoven door een soort stuifzand, dat in Vlissegem *tolmzant* genoemd werd⁹. In de bedoelde sector moeten de zandafzetting en duinvorming enkele decennia voor 1408 een aanvang genomen hebben. Blijkbaar was de verstuing ca. 1400 het verst gevorderd in Vlissegem. We vernemen echter niet meer de namen van de overdekte dorpen, polders en dijken, behalve de Vogeldijk die even ten westen van Wenduine lag. Een van de bedoelde vissersdorpen bevond zich misschien in de wijk 'ten Vogheldijke'.

Gehele *beginnen* (= secties) van de Blankenbergse Watering zijn door het duinzand overdekt en /of door de zee ingenomen. en noordwesten van Wenduine werd het 71ste begin *al gheabondeert ende vervloghen*. In de 17de eeuw was het 114de begin ten noorden van Klemskerke *meestal vervloghen* en het 113de begin ten noorden van Vlissegem *vervloghen*¹⁰. Wanneer we de huidige topografische kaarten overschouwen, dan merken we dat de duinverstuing tenslotte het verst vorderde in het grensgebied Bredene-Klemskerke, nl. tot een lijn die ca. 2 km landinwaarts ligt. De bewuste zone heet 'de heyde'. In de sector Vlissegem-Wenduine is het duinlandschap ca. 1 km breed.

Op de lage binnenduinen ontwikkelde zich een aangepaste vegetatie: mager gras en laag struikgewas. Zulke gronden heten in de 17de eeuw *duynlandt of heylandt*. In de pannen tussen de zeeduinen groeide gras. Daar liep het vee van de strandvissers, die hun huisjes op de duinen bouwden. De bedoelde duineboeren leefden ook van wat landbouw op een partij *heylandt* en van de garnaalvisserij op de zeeoever.

Een rapport uit 1665 aangaande hutbewoners vermeldt o.m. de volgende cijfers: 14 hutten in de duinen van Klemskerke; 3 in die van Vlissegem; 6 in die van Bredene¹¹.

In de duinenten noorden van Klemskerke en Vlissegem groeide een gehucht, dat huisjes van strandvissers en duineboeren omvatte. In een van die

⁸. GILLIODTS L, Inv. Arch. Stad Brugge, charter nr. 908 (rol 1408). COORNAERT 1967, pp 21-22.

⁹. VERWIJS-VERDAM kent de term *tolm* of *tholm* niet. DE FLOU vermeldt niet *tolmzant*, maar in 1578 Tolmes dyck te Nieuwpoort.

¹⁰. COORNAERT 1967, p. 22.

¹¹. COORNAERT 1968; Id. 1976, p.191.

woningen werd een herberg ingericht. Dit bedrijf komt al voor op de kaart van Vander Maelen uit 1846: *den Haen, Cabaret*¹². In de tweede helft van de 19de eeuw bereikte het strandtoerisme de duinen rond De Haan. In een volgende decennia ontwikkelde zich daar een badplaats, die zich deels over de gemeente Klemskerke en deels over Vlissegem uitstreckte. Het vroegere gehucht De Haan werd tenslotte verheven tot het centrum van een fusiegemeente, die bestaat uit de vroegere gemeenten Vlissegem, Klemskerke en Wenduine, en een stukje van Nieuwmunster.

Bibliografie

- COORNAERT M., 1967. Uitkerke. De Topografie, de geschiedenis en de toponimie van Uitkerke en St.-Jan-op-de-Dijk tot omstreeks 1900. z.p.
- COORNAERT M., 1968. De hutbewoners van het Vrije in de 17^e eeuw. Rond de Poldertorens 10, pp. 141-142.
- COORNAERT M., 1972. St.-Pieters-op-de-Dijk. De Topografie, de geschiedenis en de Toponimie van St.-Pieters-op-de-Dijk tot 1899, met een studie over de waterwegen. Sint Andries-Brugge.
- COORNAERT M., 1974. Knokke en het Zwin. De geschiedenis, de topografie en de toponimie van Knokke, met een studie over de Zwindelta. Tielt.
- COORNAERT M., 1976. Heist en de Eiesluis. De geschiedenis, de topografie en de toponimie van Heist, met een studie over de Eiesluis (en de middeleeuwse Vlaamse zeevisserij). Tielt.
- COORNAERT M., 1985. Dudzele en Sint Lenaart. De geschiedenis, de topografie en de toponimie van Dudzele tot omstreeks 1914, met een studie over de Sint-Lenaartommegang (en het middeleeuwse tienderecht). Uitgave De Vrienden van het Ambacht Dudzele.
- FAYEN A., 1906. Liber Traditionum Sancti Petri Blandiniensis. Gent
- GYSSELING M., 1960. Toponymisch Woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (voor 1226). Brussel, 2 dln.

Dit artikel werd overgenomen uit het tijdschrift: "Westvlaamse Archeologica" 1988/2.

---

¹². Liber Amicorum, p. 75. Even ten zuidoosten van de herberg stond de Kringemolen.

DE VUURTORENWIJK 1964. DE STAD OOSTENDE ZET DE KLOK GELIJK.

In de jaarboeken van 1988 en 1990 van Ter Cuere werd uiteengezet hoe de concessie van de aanleg van de Vuurtorenwijk onvoltooid eindigde met de overdracht van de ontworpen bouwzones in die wijk aan de N.V. OPEX zonder dat de aanleg van de drinkwaterleidingen, de wegen en het rioolnet door de concessiehoudende vennootschap tenvolle werd gerealiseerd.

In het begin van de jaren 1960 was er het probleem van de uitrusting van de bouw van de niet-uitgeruste straten niet alleen in de Vuurtorenwijk, maar ook in andere zones van het toenmalig "klein" Oostende van vóór de fusie met Stene en Zandvoorde en een deel van Raversijde.

De stad Oostende had een coördinatiecomité van de Technische Diensten ingericht, en daar werd het probleem van het bouwen aan niet-uitgeruste straten uitvoerig besproken. Het kon zo niet langer, en gelukkig kon bij toepassing van de organieke wet van 29.03.1962 op de ruimtelijke ordening en de stedenbouw orde op zaken gesteld worden.

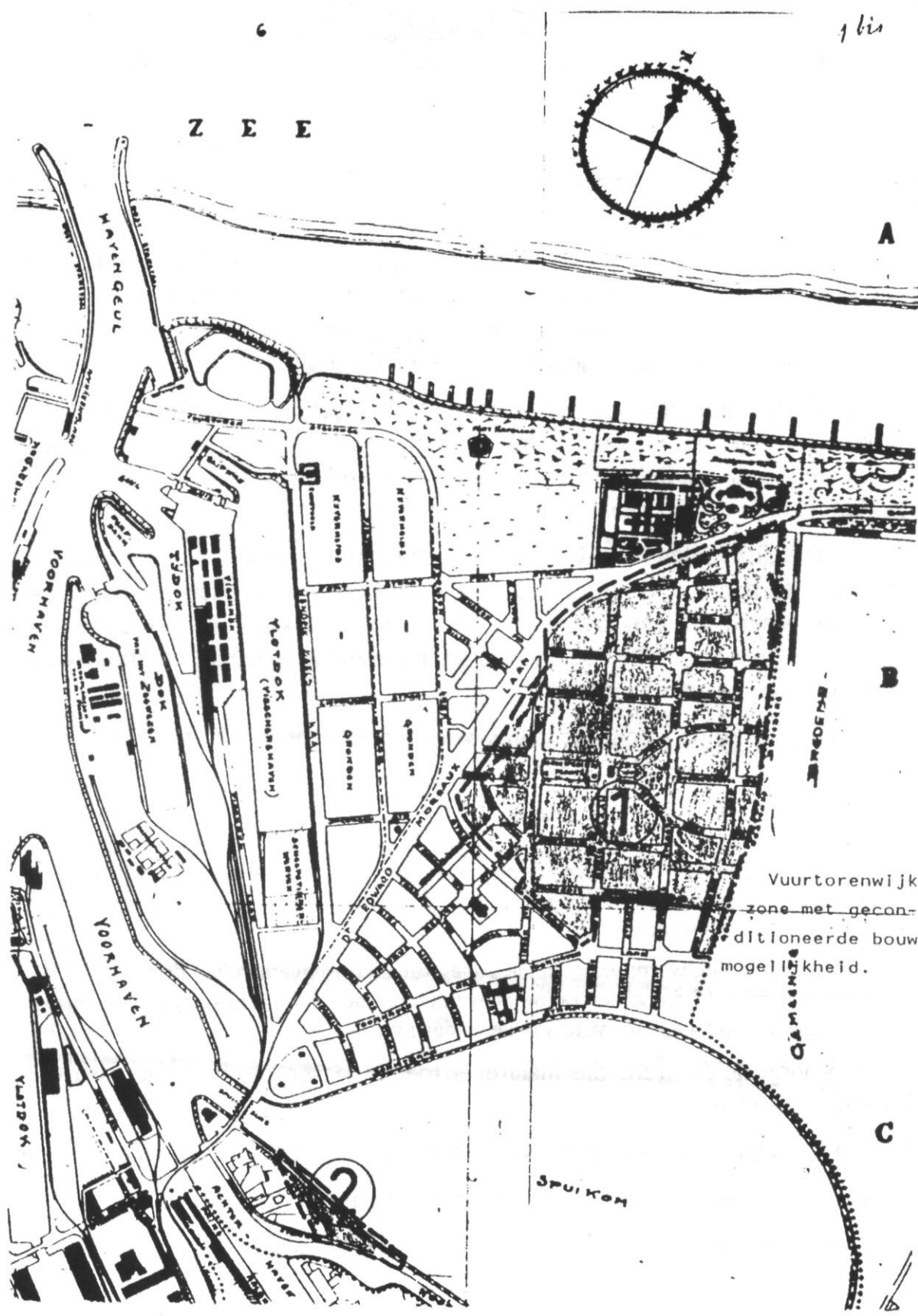
Het coördinatiecomité stelde voor dat de gemeenteraad het stedelijk bouwreglement zou aanvullen met de volgende bepaling:

In de zones aangeduid op de desbetreffende goedgekeurde plans, ter inzage in de Technische Dienst, en in de gevallen dat een verkavelingsvergunning vereist is, zal geen vergunning voor nieuwbouw afgeleverd worden, zolang de ontworpen straten niet aangelegd zijn of zolang geen akkoord over de financiering van de uitrusting met het Stadsbestuur is bereikt.

Onder uitrusting wordt verstaan: de aanleg van de rijwegverharding, de riolering en het waternet. In die zones zal de aflevering van de verkavelingsvergunning maar geschieden nadat aan die voorwaarde voldaan werd.

Voorgesteld werd die maatregel toe te passen op 5 niet-uitgeruste toekomstige bouwzones:

1. de wijk "Opex" ten noorden van de Stanleylaan tot aan de grens met Bredene;
2. de gronden tussen de bebouwing en de spuikom aan de Vicognedijk;
3. de gronden tussen de Lindenlaan en de grens met Stene;
4. het terrein tussen de Nieuwpoortsesteenweg en de Elisabethlaan enerzijds en de grens met Stene anderzijds;

5. de terreinen tussen de Dorpstraat in Mariakerke enerzijds en de toenmalige grens met Middelkerke en Stene anderzijds.

Dit voorstel gold dus vanzelfsprekend niet enkel voor de onbebouwde zone in de Vuurtorenwijk, maar gelijkberechtigend voor alle nog aan te leggen wijkdelen.

Aan het Schepencollege werd op 17.02.1964 het volgend verslag uitgebracht namens het Coördinatiecomité:

Het komt hoe langer hoe meer voor dat door partikulieren bouwaanvragen worden ingediend in gebieden der stad, waar noch bestrating, noch riolen enz. aangebracht worden.

Zulks baart allerhande grote moeilijkheden aan de desbetreffende diensten en zullen de Stad, met de tijd, praktisch voor schier onoverkomelijke financiële moeilijkheden stellen.

Het lijkt onbegonnen werk, wegens de bestaande perceelvormingen en de te verwachten moeilijkheden, een radicale maatregel te willen treffen.

Om deze reden wordt voorgesteld de uitrustingseis enkel te stellen voor de laatste zones in de stad, waar werkelijk nog niets bestaat, zelfs geen spoor van voorlopige bestrating. Die gronden behoren practisch toe aan grote firma's.

Het is dan ook met het oog op de toekomst hieraan het hoofd te bieden dat het Coördinatiecomité deze zaak speciaal heeft bestudeerd en een ontwerp van artikel heeft opgesteld, in te lassen in de verordening op de bouwwerken.

We vestigen nog gans bijzonder uw aandacht op het feit, dat soortgelijke reglementering sedert lang in zwang is in vele steden en gemeenten, o.a. ook te Stene.

Wij hebben dan ook de eer huidige tekst aan uw goedkeuring voor te leggen.

Namens 't Comité:

De Secretaris
G. BAKEN

De Voorzitter
H. LADON

Met het gunstig advies van de Schepen K. Dehouck werd dit voorstel op 18.02.1964 door het Schepencollege en op 28.02.1964 door de Gemeenteraad goedgekeurd. Een openbaar onderzoek volgde, en de notarissen en de immobilaire agentschappen alsook de N.V. OPEX werden alle persoonlijk in kennis gesteld van de getroffen maatregel.

De N.V. OPEX reageerde bij een brief van 06.04.1964, waarvan een vertaling uit het Frans als volgt luidde:

Wij melden ontvangst van uw brieven van 13 en 20 maart 1964. Wij menen evenwel dat u het probleem verkeerd stelt wat ons betreft.

Inderdaad, zo het juist is dat de wet van 29 maart 1962 op de stedenbouw van openbare orde lijkt te zijn, dan vergeet u dat een formele overeenkomst de stad Oostende verbindt jegens onze vennootschap.

Het volstaat te verwijzen naar de koninklijke besluiten van 16 januari 1923 en van 3 juni 1924, gevolgd door de Raadsbeslissingen van 16 oktober 1923, 27 december 1924 en 6 juni 1930, goedgekeurd door de Bestendige Deputatie te Brugge op 4 juli 1924, 16 januari 1925 en 9 oktober 1930.

Welnu, de artikelen 74 en 75 van de wet van 29 maart 1962 bepalen:

“De verkavelingen die op 22 april 1962 in uitvoering waren, mogen zonder vergunning worden voortgezet indien de verkavelaars van een voorafgaand akkoord van het bestuur van Stedenbouw doen blijken”.

Het betreft hier een officieuze instemming, geregeld door de praktijk, bij ontstentenis van een wettelijke of reglementaire tekst.

(zie Georges Bricmont, Aménagement du Territoire et Urbanisme n°199 p.204)

Wij menen bijgevolg dat deze zaak opnieuw bekeken dient te worden wat onze vennootschap betreft.

Het zou al te gemakkelijk zijn tabula rasa te maken van gesloten overeenkomsten.

Na het overlijden van de heer Chaney kunnen wij enkel wensen dat de Stad Oostende het dossier opnieuw bekijkt om te komen tot een oplossing die voldoening geeft.

Veel kostbare tijd ging reeds verloren.

Hoogachtend,

N.V. Ostende-Phare & Extensions,

(get) J. Van Parys. P. Verraert

De Stad Oostende bleef bij haar standpunt en de N.V. OPEX diende op 15 mei 1964 bij de Raad van State een verzoekschrift in tot vernietiging van het Raadsbesluit van 28.02.1964.

Het ging financieel om een miljoenenzaak: de aanleg van de uitrusting van de “bled” aan de noordzijde van de Vuurtorenwijk.

Liever dan de wederzijdse standpunten uitvoerig uiteen te zetten, is het wenselijk het arrest van de Raad van State te laten volgen, waarin toch alle argumenten van de partijen weer te vinden zijn. Het arrest van 21.03.1967 van de Raad van State luidde:

NR.A. 12.720/ IV - 5081

Nr. 12 295

A R R E S T .

De Raad van State, afdeling administratie, IVe kamer,
 In zake: de n.v. Ostende-Phare & Extensions "OPEX",
Leopold II laan 17, Oostende.

tegen

de stad Oostende

Gezien het verzoekschrift ingediend op 15 mei 1964;

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gelet op het bevel van 29 juli 1966 dat de neerlegging ter griffie gelast van het verslag en van het dossier;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de laatste memorie van de verzoekende partij;

gelet op het bevel van 3 februari 1967, waarvan de partijen op 7 februari 1967 kennis is gegeven en waarbij de zaak op de terechtzitting van 7 maart 1967 werd vastgesteld;

Gehoord het verslag van raadsheer MAST, voorzitter;

Gehoord de opmerkingen van Mr....., advocaat bij de balie te Brugge, die verschijnt voor de verzoekende partij, en van Mr....., advocaat bij de balie te Brugge, die verschijnt voor de tegenpartij;

Gehoord het gelijkkluidend advies van de heer HOEFFLER, substituut-auditeur-generaal;

Gelet op artikel 25 van de wet van 23 december 1946, gewijzigd door de wet van 15 april 1958;

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van het besluit d.d. 28 februari 1964 waarbij de gemeenteraad van Oostende het stedelijk bouwreglement met een artikel 5bis aanvult; dat dit besluit overeenkomstig artikel 102 van de gemeentewet, op 25 maart 1964 werd bekendgemaakt;

Overwegende dat de gemeenteraad van Oostende op 16 oktober 1923 "de bedingen en voorwaarden vaststelde betreffende de concessie door openbare aanbesteding der inrichtingswerken uit te voeren aan de wijk Vuurtoren gelegen ten oosten van de Congolaan"; dat de concessie benevens de uitvoering van werken de overneming en de verkrijging van stadsgronden tot voorwerp had; dat de concessie bij gemeenteraadsbesluit van 27 december 1924 aan Jean-Baptiste LEBLEU werd toegewezen "met de verplichting de vergunning in hand te geven van een vennootschap.... die in gemeen overleg met het schepencollege zal worden gesticht"; dat de verzoekende partij aldus in de plaats kwam van J.B.LEBLEU; dat dit gemeenteraadsbesluit op 16 januari 1925 door de bestendige deputatie werd

goedgekeurd; dat bij akte op 14 juli 1931 verleden een overeenkomst tot wijziging van het lastencohier tussen de verzoekende partij en de stad Oostende werd gesloten; dat de n.v. OPEX op 14 oktober 1959 een verklaring ondertekende waarbij zij uitdrukkelijk zonder voorbehoud het ontwerp van aanlegplan nr. 29bis "Opex-Noord" goedkeurde, ontwerp waarbij wijzigingen werden gebracht aan de voordien vastgestelde rooiplannen die tot basis van concessiecontract had gediend; dat hierop het bestreden besluit werd genomen, waarbij volgende bepaling als nieuw artikel 5bis in het bouwreglement der stad Oostende werd ingelast:

"in de zones aangeduid op de desbetreffende goedgekeurde plans, ter inzage in de Technische Dienst, en in de gevallen dat een verkavelingsvergunning vereist is, zal geen vergunning voor nieuwbouw afgeleverd worden, zolang de ontworpen straten niet uitgerust zijn of zolang geen akkoord over de financiering van die uitrusting met het stadsbestuur is bereikt. Onder uitrusting wordt verstaan: de aanleg van de rijwegverharding, de riolering en het waternet. In die zones zal de aflevering van de verkavelingsvergunning maar geschieden nadat aan die voorwaarde voldaan werd";

Overwegende dat de verzoekende partij aanvoert dat niet vaststaat dat de door artikel 62 van de wet van 29 maart 1962 vereiste koninklijke goedkeuring aan het bestreden besluit werd gegeven;

Overwegende dat uit de door het bestreden besluit in het stedelijk bouwreglement ingevoegde bepaling blijkt dat deze tot doel heeft aan de afgifte van de verkavelingsvergunning de lasten te verbinden die de gemeenteraad aan de verkavelaars meent te moeten opleggen met betrekking tot de uitvoering op hun kosten van de werken tot uitrusting van de aan te leggen straten; dat het bestreden gemeenteraadsbesluit aldus genomen is op grond van artikel 58 van de wet van 29 maart 1962; dat die wet de desbetreffende gemeenteraadsbesluiten aan de koninklijke goedkeuring niet onderwerpt; dat de omstandigheid dat de bestreden bepaling in het stedelijk bouwreglement is opgenomen de aard ervan niet wijzigt; dat de stelling van de verzoekende partij derhalve ongegrond is, en overigens, moest ze gegrond zijn, zou moeten doen besluiten tot de niet-ontvankelijkheid van het beroep, in de onderstelling ingesteld tegen een niet-definitieve rechtshandeling;

Overwegende dat de verzoekende partij aanvoert dat de stad Oostende gebonden is door de akkoorden die zij met haar heeft gesloten en dat zij dan ook door het bestreden besluit haar macht heeft overschreden en machtsafwendend heeft gepleegd; dat zij betoogt dat de tegenpartij zich vergeefs op de wet van 29 maart 1962 beroept daar de artikelen 74 en 75 van de wet toepassing vinden of gevallen in uitzicht stelt waarin een overeenkomst tot stand kwam met betrekking tot verkavelingen die aan gang zijn;

Overwegende dat de wet van 29 maart 1962 de verkaveling voor woningbouw in de overheidszorg heeft betrokken en ze door haar artikelen 56 en 57 afhankelijk heeft gesteld van de schriftelijke en uitdrukkelijke vergunning van het college van burgemeester en schepenen; dat artikel 58 van dezelfde wet de gemeenteraad bevoegd maakt om aan de afgifte van de verkavelingsvergunning de lasten te

verbinden die hij aan de aanvrager meent te moeten opleggen met betrekking tot de uitvoering op zijn kosten van alle werken tot uitrusting van de aan te leggen straten, dat de subjectieve rechten die de verzoekende partij meent te ontlene aan de door haar met de gemeente gesloten overeenkomst geen afbreuk doen aan de bevoegdheid die de wet aan de gemeenteoverheid toekent, bevoegdheid die zij niet bezat wanneer bewuste overeenkomsten werden gesloten; dat het de Raad van State niet toekomt te beslissen of de schending van een subjectief recht waarvan de verzoekende partij de schending aanklaagt in voorkomend geval tot schadevergoeding aanleiding kan geven; dat de verzoekende partij zich vergeefs beroept op de overgangsbepalingen vervat in de artikelen 74 en 75; dat immers artikel 75 enkel betrekking heeft op plannen van aanleg en artikel 74 alleen bepaalt dat de verkavelingen die op de dag van de inwerkingtreding van de wet van 29 maart 1962 in uitvoering zonder vergunning mogen worden voortgezet wanneer de verkavelaars van een voorafgaande instemming van het bestuur van de stede bouw doen blijken, wat door het bestreden besluit niet is verboden; dat de verzoekende partij geen gegevens aanhaalt waaruit zou kunnen worden afgeleid dat de tegenpartij haar macht zou hebben afgewend;

Overwegende dat het middel niet gegrond is;

B E S L U I T .

Artikel 1.

Het beroep is verworpen.

Artikel 2.

de kosten, ten bedrage van zevenhonderd vijftig frank, komen ten laste van de verzoekende partij.

Aldus uitgesproken in openbare terechtzitting van de IVe Kamer, de eenentwintigste maart 1960 zevenenzestig, waar aanwezig waren, de heren MAST, raadsheer van State, voorzitter,

MEES en ADRIAENS, raadsheren van State

mevrouw DE KOSTER, griffier.

De Griffier,
J. DE KOSTER

De Voorzitter
A. MAST.

De stad Oostende voelde zich bevrijd voor het maken van een nieuw aanlegplan, maar toen kwam een andere opvatting. De Schepen J. Felix, hierin gevolgd door het Schepencollege en de Gemeenteraad, stelde voor, alhoewel het Stadsbestuur over flink uitgeruste technische

en administratieve diensten beschikte, een private groep met de opmaak van een nieuw ontwerp van aanlegplan te belasten.

Dit voorontwerp -- we waren toen al halverwege 1970 -- stelde voor in de "bled" aan de noordkant van de Vuurtorenwijk hoogbouw toe te staan van 3 tot 7 verdiepingen. Verder werd in de Spuikom een havenuitbreiding ontworpen die via de Zeelaan verbinding zou krijgen met de autosnelweg Oostende- Brussel.

De N.V. OPEX was hier radicaal tegen, en ook de stedelijke diensten betwijfelden de wenselijkheid een nieuwe industriezone aan te leggen tussen de volkrijke wijken Sas-Slijkens en Vuurtoren.

Tenslotte was het de bestemming "watersportcentrum" die het won, gelukkig maar. Het nieuw industriepark werd gemaakt in Zandvoorde en dit is een zegen voor de tewerkstelling in de streek.

Bredene, 7 februari 1996

Daniël Dewulf.

20 JAAR GELEDEN TE
BREDENE
HET ONTDEKKEN DER
BEGRAAFPLAATS
DER ONBEKENDEN.

In mei 1976 werden te Bredene bij verkavelingswerken in een weide, waar sinds mensenheugenis de koeien graasden, 25 menselijke skeletten blootgelegd.

Deze griezelige vondst deed toen heel wat stof opwaaien en was aanleiding tot allerlei gissingen. Nu 20 jaar later is deze gebeurtenis zo stilaan in de vergeethoek geraakt zonder dat het mysterie een oplossing heeft gekregen. Volgens C.14 onderzoek dateren de skeletten van ± 1410 maar de precieze herkomst werd nooit achterhaald.

Over dit mysterieus dodenveld dat zijn geheim niet heeft prijsgegeven is in de jaarboeken Ter Cuere nooit een relaas verschenen, zodat personen die er zich zouden willen in verdiepen er dan ook vruchteloos zullen naar zoeken.

Met deze bijdrage willen we aan dit euvel verhelpen, in de hoop dat ooit iemand een aanvaardbare uitleg voor deze raadselachtige ontdekking zal weten te geven.

CHRONOLOGISCH OVERZICHT VAN DE FEITEN.

Door de N.V. Immobiliën Maatschappij van België, zetel te Brussel, Surllet de Choquierplaats, 16, vertegenwoordigd door de heer Jean Baccart, wonende Poperingestraat 51 te Vlamertinge, werden in 1976 te Bredene gronden verkaveld tot aanleg van een nieuwe villawijk en gelegen in de hoek gevormd door de Driftweg en de Parklaan (ex Polderstraat).

Het betrof landbouwgronden, voor het merendeel weiden, gelegen op een plaats die in de oude bevolkingsregisters, stafkaarten en kadastrale plannen gekend is als de wijk "Turkeyen".

Einde april 1976 werd door werklieden van de onderneming Rotsaert & Zoon te Veldegem een aanvang genomen met graafwerken tot aanleg van de straatbedding, namelijk uitkofferen tot op een diepte van circa 80 cm.

Op Vrijdag 6 mei 1976 in de voormiddag werd er door kraanman Gilbert Slabbinck, oud 43 jaar en wonende Torhoutstraat 38 te Veldegem, met de

graafmachine verscheidene geraamten blootgetrokken. Dit gebeurde op het T-vormige kruispunt van de op het plan vermelde straat A (toekomstige Fazantenlaan) en de dienstweg nr. 2, op een diepte van ± 80 cm.

*Foto's 1 en 2: De uitgekofferde wegen waar op het kruispunt (x) de eerste skeletten werden blootgelegd.
foto 1: gezien richting Driftweg. Foto 2: gezien richting Parklaan.*

De politie werd verwittigd en stelde vast dat het inderdaad vijf menselijke skeletten betrof. Alhoewel de beenderen door de graafmachine dooreen getrokken waren, kon toch duidelijk uitgemaakt worden dat alle geraamten met het hoofd naar het westen gericht lagen. Drie lagen praktisch in één rij met een tussenruimte van ongeveer 50 cm. De twee skeletten die het verst naar de zuidkant lagen, bevonden zich wat buiten de rij. Een lag een 20 cm dieper dan de overige, namelijk op ongeveer 1 m diepte. De grond der graven was zichtbaar donkerder getint dan de omzomende aarde. Op deze plaats ligt op 75 à 80 cm. diepte een laag kleverige zandgrond met schelpen vermengd.

De vondst gebeurde na een uitzonderlijke droge periode, na weken uitblijven van regen, en toch borrelt in deze zone bij het graven op 90 cm diepte reeds grondwater op.

De beenderen waren verweerd en gedeeltelijk verpulverd en zeer broos. Opvallend was dat de hoofden allemaal over een gaaf gebit beschikten. Bij de skeletten werden geen andere voorwerpen gevonden noch sporen van kledij, kist of wat ook.

De procureur des konings werd verwittigd in wiens opdracht de wetsgeneesheer Dr. Deschepper en de gerechtelijke politie om 16u40 ter plaatse kwamen.

Volgens de eerste bevindingen van de wetsdokter betrof het oude skeletten die minstens 50 jaar geleden begraven werden, doch hoogstvermoedelijk nog veel ouder. In zijn opdracht werden de resten verzameld in afzonderlijke plasticzakken en genummerd volgens grafaanduiding om vervolgens naar het gemeentelijk dodenhuis te worden overgebracht. Dan werd in beide richtingen nog wat verder gegraven om na te gaan als er nog skeletten aan de oppervlakte zouden komen. Om 20u30 werd aldus een zesde graf ontdekt, 80 cm. meer noordwaarts en in evenwijdige lijn. Zo kon vermoed worden dat in deze richting nog meer skeletten zouden kunnen liggen. Wegens het invallen van de duisternis werden de opzoekingen stopgezet tot 's anderendaags.

NOG MEER SKELETTEN.

Op 7 mei om 08u15 werden de opgravingen hernomen ter hoogte van de rijvormige richting naar de Driftweg toe. Na een kwartier kwam weer een geraamte bloot. Zoals de voorgaande lag ook dit skelet op de rug en met het hoofd westwaarts. Bij het voorzichtig blootmaken, bij middel van mes en borstels, werd vastgesteld dat de handen gekruist op de borst lagen, zoals bij een normaal begraven lijk. De gaafheid van de tanden was weer opvallend, wat er kon op wijzen dat het om een eerder jong mens ging. Dit skelet van 1m76 lang werd gevonden op de rand van de opgeworpen hoge aardeberm afkomstig van de

uitgekofferde straatbedding. Om verder te graven was mechanische hulp van doen. Er werd aanvullend telefonisch verslag uitgebracht aan het parket. Om 12 uur is de heer Substituut Procureur des Konings Libbrecht ter plaatse afgestapt vergezeld van prof. Dr. Timperman van de Rijksuniversiteit van Gent.

Foto 3: graf nr. 14.

Na onderzoek ter plaatse en met toestemming van de Procureur-Generaal werd een graafmachine gevorderd tot verder uitgraven in westelijke richting.

De zeven reeds uitgegraven skeletten werden in hun genummerde zakken door prof. Timperman meegenomen voor verder labo-onderzoek te Gent.

Vanaf 13 uur werd met de graafmachine een verdere sleuf gegraven, richting Driftweg. Over een lengte van ongeveer 25 meter werden aldus nog achttien geraamten blootgelegd, die min of meer op dezelfde diepte van 80 cm. lagen en met een respectievelijke tussenruimte die varieerde van 60 cm. tot 1 m.

Al deze geraamten lagen ook op de rug, met het hoofd naar het westen en meestal met gaaf gebit. Ze werden in volgorde genummerd. De graven 9 en 19 bevatten opvallend kleinere schedels, klaarblijkelijk kinderhoofden. In deze graven werden slechts een handvol erg verweerde beenderen teruggevonden.

Daar de hoofden het hoogst lagen werden bij het blootleggen met de graafmachine de schedels veelal beschadigd. De ribben van de borstkas waren allemaal ingedrukt. De onderarmen lagen bijna allemaal op de borst, enkele met de handen bij elkaar (samengevouwen) maar de meesten met de linkervoorarm

naar de hals toe. Van de meesten waren de benen gans uitgestrekt. Skelet nr. 23 had slechts één been, het rechter; ook het bovengeraamte leek abnormaal verwrongen en duidde op een verminkt lichaam.

Foto nr. 4: graf nr. 15.

en met 12, die reeds in genummerde zakken staken, overgebracht naar het lijkenhuis. De graven 13 tot en met 25 werden onaangeroerd gelaten en ter vrijwaring voorlopig afgedekt met plasticzakken. Het laatste skelet, nr. 25, werd gevonden op een tweetal meters van de plaats waar de weide ophoudt en overgaat in bezaaide akker. Er werd tot aan de grens van dit zaailand doorgedolven, met langs weerszijden een trechtersvormige uitloper van een drietal meters, doch er werden geen andere skeletten meer gevonden. Meteen werd het vermoeden uitgesloten dat er eventueel een dubbele rij zou kunnen gelegen hebben.

Om 18u30 is de heer Procureur des Konings Detandt zich ter plaatse van de toestand komen vergewissen en besliste dat wegens de kennelijke oudheid der graven een verder rechterlijk onderzoek onnodig was. Zelfs in de veronderstelling dat het hier een geval zou betreffen waarmede misdadigheid zou kunnen gemoeid zijn, is de publieke vordering wegens verjaring toch al lang uitgedoofd. Daar het hier gewis een der belangrijkste oudheidkundige vondsten van de laatste jaren in West Vlaanderen betref, werd beslist beroep te doen op geologen en archeologen tot verrichten van verdere navorsingen.

In afwachting van de komst van deze deskundigen werden de geraamten van graven 8 tot

Op enkele plaatsen werd ook dieper gedolven om na te gaan of er soms in een diepere laag niets meer te vinden was, eveneens met negatief resultaat; Onder de 80 cm. kreeg men immers spoedig grondwater, dat zich nog heviger veropenbaarde van zodra de wind vanuit het zeegat kwam.

Van de heer Dicky Verbanck, toenmalige ere-voorzitter van de heemkring Ter Cuere, werd vernomen dat toen in 1933 zijn villa, Driftweg nr. 33 werd gebouwd, bij aanleg van de funderingen er ook enkele mensenbeenderen aan de oppervlakte kwamen, waaraan toen door de metsers geen speciale aandacht werd besteed. Deze villa ligt een ruime honderd meters westwaarts van de sleuf waarin de skeletten, in naar het westen toe schuinlopende rijvorming, werden gevonden. Wat de mogelijkheid inhoudt dat onder het zaailand tussen de sleuf en de villa er nog geraamten zouden kunnen verscholen liggen.

Foto 5: 11.05.1976: Onderzoek van het dodenveld door de professoren Tavernier en Ameryckx en de heer Verhaeghe, docent in de Post-Romeinse archeologie.

GEEN MASSAGRAF.

Op Zaterdag 8 mei in de namiddag zijn de geologen Tavernier en Ameryckx, professoren aan de Rijksuniversiteit te Gent, een eerste nazicht komen verrichten. Ze kwamen tot de conclusie dat het hier zeker geen massagraf betrof maar wel in afzonderlijke kuilen begraven mensen. Dat daarenboven, gezien de ligging der geraamten, het hier blijkbaar normaal begraven personen betrof. Geen sporen van kisten of aardeverkleuring, die daarop zouden kunnen wijzen werden gevonden, zodat het goed mogelijk is dat die mensen ooit naakt of hoogstens in een laken of een ander gering lijkgewaad werden begraven. Geen enkel voorwerp die aan de identificering zou kunnen verhelpen werd aangetroffen.

Foto 6: Skelet nr. 20 waar tussen de handbeenderen de vier ovaalvormige zwarte bolletjes werden gevonden.

Op 11 mei in de namiddag zijn dezelfde professoren, deze keer vergezeld van de heer Verhaeghe, docent in de postromeinse archeologie hun navorsingen

komen verder zetten. Men was overtuigd dat de skeletten zeker reeds meer dan 100 jaar onder de aarde liggen, maar een meer preciezer periode kon vooralsnog niet vooropgezet worden. Tussen de handbeenderen van skelet 20 werden vier lichtovaalvormige zwarte bolletjes gevonden van ongeveer 1 cm. diameter, waarin aan een kant een gaatje dat blijkbaar als aanhechtingspunt heeft gediend en waarin vermoedelijk een volledig vergaan metalen haakje of oogje heeft gestoken. Een der bolletjes werd voor onderzoek meegenomen. 's Anderdaags werden alle skeletten volledig blootgelegd en werd nauwkeurig gezocht naar eventueel andere voorwerpen. De buit was zeer schraal. Onder het kuitbeen van het eenbenig skelet nr. 23 werd een klein stukje rode baksteen gevonden en tussen de knoken van nr. 18 kwam een groenkleurig, koperachtig stukje metaal aan de oppervlakte. Meer werd er niet gevonden.

Van de geraamten werden met behulp van meetbalk, noordwijzer en kompas foto's genomen. Daarna werden alle skeletten in genummerde zakken naar Gent overgebracht voor verder onderzoek. De meeste geraamten bleken van volwassen personen te zijn en meten tussen 1,50 m en 1,75 m.

Bij eerste laboonderzoek door Prof. Timperman werden tussen de verzamelde knoken van de eerste zeven graven twee blauwkleurige kraaltjes gevonden en bevond er zich ook een skelet van een kind bij. Zeker is dat de geraamten van voor 1800 dateren en het is zelfs goed aanneembaar dat ze reeds in de 16^e eeuw en zelfs vroeger kunnen begraven zijn.

Het zwart bolletje werd ook in Gent onderzocht. Het betreft een soort gebakken aardewerk dat een soort knoop zou kunnen zijn of misschien ook een paternosterballetje.

Volgens de bodemkaart van België, Bredene 22W van prof J.B. Ameryckx is de vindplaats gelegen op de overgangsgronden tussen de hoge duinen en de poldergrond, namelijk in slibhoudend duinzand op variërende diepte doorgaans rustend op polderafzettingen.

Op alle geraadpleegde oude kaarten is nergens gewag van een begraafplaats in deze Bredense strook. Ook de volksoverlevering liet niets ontglippen in verband met een begraafplaats in de wijk Turkeyen te Bredene.

Enkele weken nadien werden de beenderen teruggebracht naar Bredene en in een gemeenschappelijk graf begraven op het nieuw kerkhof in de Priorywijk.

Verder diende gewacht op de uitslag van het C-14 onderzoek (radio-koolstofdatering) om te weten van wanneer de skeletten bij benadering dateren.

foto 7: Het gemeenschappelijk graf op de begraafplaats Priory te Bredene-Dorp.

GISSINGEN BIJ DE VLEET.

Intussen kregen allerhande gissingen de vrije loop, waarvan er direct ontzenuwd werden van zodra bleek dat de geraamten meer dan honderd jaar oud waren.

Dat was ondermeer het geval voor het verhaal van bejaarde Bredenaars, die dachten dat het hier mogelijk skeletten betrof van Russische krijgsgevangenen, die tijdens de eerste wereldoorlog tewerk gesteld waren in de verscheidene Duitse batterijen van die omgeving. Er werd verteld dat die krijgsgevangenen zeer pover gekleed waren en dat ze meer slaag dan eten kregen.

Er werd natuurlijk ook gedacht aan een of andere militaire begraafplaats. Bredene palende aan Oostende was van oudsher een strategische plaats. De aan zee gelegen westhoek van de gemeente heeft eeuwen door gediend als slagveld voor krijgers van verscheidene nationaliteiten.

Vooraf het verdronken land van Lisjemorre, dat ontstond toen in 1584 de duinen aldaar doorbroken waren en "de geule", de huidige Oostendse haven ontstond, is herhaalde malen het toneel geweest van verbeten gevechten.

Zo kwam het er op 5 augustus 1586 tot een botsing tussen 500 Spanjaarden van het garnizoen van Oudenburg en de Watergeuzen, waarbij volgens de overleving 150 Spanjolen sneuvelde.

Bij het beleg van Oostende (1601-1604) hadden de Spanjaarden in deze wilde vlakte van vloeizand en water schansen en platforms opgericht, waarrond zich geregeld aanvallen en tegenaanvallen afspeelden. Het was het terrein waar de Spaanse veldheer Spinola zijn hoofdkwartier gevestigd had. De kerk van Bredene-Dorp was omvormd tot een Spaans fort en bezet met voetvolk en paardenvolk.

Tijdens voornoemd beleg was Lisjemorre ook het geschikt operatieterrein voor de jonge Oostendse vissers die in dienst van de Hollanders stonden. Bij ebbe was de geul ondiep en doorwaadbaar. Als kenners van de streek, kwamen de jonge Oostendenaars de vijand bespieden en verplaatsten zich door de moerassige bodem en waterpannetjes bij middel van lange springstokken. Deze "Springhers" zoals ze genoemd werden, kwamen de Spaanse schildwachten onverhoeds overvallen. Ze ontpopten zich als geduchte sluipdoders. De Spanjaarden lieten dan ook niets onverlet om de rangen van deze ongewenste bezoekers zoveel mogelijk uit te dunnen. Volgens de overleveringen zou er bij het einde van het beleg, van de zestig Oostendse springers, waaruit dit merkwaardig kommandoepeton eens bestond, slechts nog één in leven zijn geweest.

En toen een goede honderd jaar later, namelijk op 13 juni 1706, Oostende overvallen werd door de Engelsen, kwamen ze ook aan wal in de Bredense duinen van Lisjemorre, waar de eerste gevechten zich afspeelden.

En in 1745 bij een latere belegering der stad, nestelden de Fransen zich achter verschansingen in diezelfde beruchte hoek van Bredene, van waaruit ze Oostende zo hevig beschoten dat de Oostenrijkers zich dienden over te geven.

Op 19 mei 1798 was het dan weer de beurt aan de Engelsen om in diezelfde kuststrook te ontschepen en tien stukken geschut op te stellen waarmede de stad onder vuur werd genomen.

Een detachement, onder leiding van generaal Coote, trok naar Sas-Slijkens om er de sluizen op te blazen en alzo de scheepvaart van de Fransen te blokkeren. Slechts tweepijlers werden vernield en enkele binnenschepen met bevoorrading werden in brand gestoken. Het wassende water verplichtte de Engelsen hun kamp in de duinen te gaan vervoegen. Een erge storm kwam opzetten waardoor de belegeraars de verbinding met hun vloot kwijtraakten. Aangerukte Franse versterkingstroepen kwamen de volgende morgen de Britten in de duinen omsingelen. Na een verlies van 500 manschappen en officieren dienden de Engelsen zich over te geven.

En in 1803 hebben duizenden soldaten van Napoleon, in het vooruitzicht van een invasie op Engeland, in de Bredense duinen hun kamp ingericht. Zes eskadrons waren belast met de bewaking der kustlijn. Bij zo'n opeenhoping van krijgsvolk in dergelijke weinig hygiënische omstandigheden waren epidemieën geen zeldzaamheid. In 1810 beval Napoleon te Bredene een fort te bouwen, verscholen in de duinen. Voor deze werken werden ook 500 Spaanse krijgsgevangenen ingezet. Meer dan de helft ervan kwam bij het bouwen van het fort om door ziekte en ontbering.

Bij al deze krijgskundige gebeurtenissen die zoveel doden eisten moeten de lijken toch ergens begraven zijn. Wat is er van geworden?

VOORDIEN ZIJN ER NOG GEWEEST.

En daarmee zijn we het rijtje nog niet af. Duiken we eens dieper de geschiedenis in tot in de 14^e eeuw.

Toen Lodewijk van Nevers in 1322 Graaf van Vlaanderen werd, werd het Vlaamse volk met allerhande dwangmiddelen bovenmatige belastingen opgedrongen. De uitgebuite landlieden kwamen in opstand. In het Veurnse stonden de oproerlingen, die zich "de Kerels van Vlaanderen" noemden, onder leiding van Nicolaas Zannekin, terwijl in het noorden van het Brugse Vrije Seger Jansoone de hoofdman was. Volgens geschiedkundige gegevens was die Jansoone een Bredense landbouwer. Na de slag van Cassel (1328) waarbij Zannekin met 1200 Vlamingen sneuvelde, vluchtte Jansoone naar Zeeland. Een weinig later was hij zo roekeloos met een tweehonderdtal van zijn getrouwen terug te keren naar Vlaanderen. Ze kwamen aan land te Bredene. Kwamen ze toen in botsing met de vijand? Werd er een schare van hen gedood en werden ze door de sympathiserende plaatselijke bevolking met de nodige eerbied begraven? Vast staat dat Jansoone met 23 zijner manschappen een onderkomen zocht in het Arnoldusklooster te Oudenburg, waar ze door de ruitery van de baljuw van Brugge ingerekend werden. Ze werden gevankelijk naar Brugge gebracht waar ze na foltering en onthoofd werden. Het zijn dus zeker deze laatsten niet die te Bredene werden gevonden.

En dan zijn er ook een reeks stormen en overstromingen geweest die ook hun menselijke tol eisten. Nadat in 1334 reeds een geweldige storm de kuststrook

En dan zijn er ook een reeks stormen en overstromingen geweest die ook hun menselijke tol eisten. Nadat in 1334 reeds een geweldige storm de kuststrook teisterde, kwam dan de rampspoedige Sint Vincentiusnacht van 22 januari 1394. Bij een hevige zeevloed werd een nieuwe kustlijn gevormd daar de mest vooruitgeschoven punten van de kust volledig overspoeld werden en naar verluidt Oostende-ter-streep, Harendijke, Scarphout en Koudekerke grotendeels verzwolgen werden. Er zijn er in de loop der eeuwen nog heel wat andere geweest waarbij doden te betreuren vielen, zoals o.a. de rampzalige allerheiligenvloed van 1570.

Ook lijken van schipbreukelingen zijn af en toe aangespoeld. Die werden, voor zover ze nog bruikbaar waren, door strandjutters beroofd van hun klederen en andere voorwerpen. Naar verluidt werden vroeger deze veelal onbekenden niet in gewijde grond begraven en nam niemand graag de kosten van de begraafing voor zijn rekening, zodat ze wellicht ook zonder kist in de grond werden gestopt.

En dan zijn er ook nog de slachtoffers van besmettelijke ziekten. Als je weet dat in de laatste kwart van vorige eeuw te Bredene nog tientallen doden vielen als slachtoffer van een pokkenepidemie en aan tyfus en cholera, wat moet het dan in vroegere eeuwen niet geweest zijn wanneer van gezondheidszorg nog weinig of geen sprake was. Ze werden dikwijls naar afzonderingsoorden gebracht. Zo'n oord heeft ook te Bredene bestaan, het gebouw der zieke lieden. Werden na hun dood hun klederen verbrand en kregen ze een aparte begraafplaats?

De zestiende eeuw en het begin van de zeventiende eeuw is ook de rumoerige tijd waarbij de bevolking werd verscheurd door gruwelijke godsdiensttwisten.

Tijdens het bewind van Filips II begonnen de Calvinisten steeds meer en meer hun hervormde godsdienst in de Nederlanden te verspreiden. De Spaanse koning droeg het protestantisme een onverzoebare haat toe. In 1566 benoemde hij de hertog van Alva tot gouverneur der Nederlanden. Die bracht met zijn beruchte bloedraad en met andere strenge maatregelen het hele land in oproer. Willem van Oranje stelde zich in 1568 aan het hoofd van de mistevreden Nederlandse adel, die de naam "Geus" als strijdleuze koos. Als protest tegen de Spaanse onderdrukking sloten zich overal nieuwe aanhangers bij de Geuzen aan. De sociale onrust groeide. Op het platteland

en ook in de steden heerste armoede en ellende. Benden hongerigen dwaalden door het land en namen deel aan hagepreken, protestantse predikingen. Zo ontstond, geleid door enkele plunderzieke elementen, de beeldenstormen, met vechtpartijen en gewelddadige vernieling van beelden en kostbaarheden in kerken en kapellen. Zo in 1572 wat nog restte van de priorij van Bredene ook verwoest zijn.

Rond 1580 maakten de geuzen van Oostende een hunner sterkste bolwerken, van waaruit ze geregeld strooptochten ondernamen. Zoals reeds gemeld zouden ze van 1601 tot 1604 de stad gedurende een driejarig beleg uit handen van de vijand weten te houden. Intussen joegen de Spanjaarden overal op die zogenaamde ketters. Volgens sommige overleveringen zou er in deze rumoerige periode te Bredene een massale terechtstelling van "kettters" plaats hebben gegrepen, maar dit grafveld werd nooit gevonden.

Uit alles wat voorafgaat spruit duidelijk dat Bredene nooit een rustige gemeente is geweest en hete er geregeld driest is aan toegegaan, waarbij heel wat mensen het leven lieten. Wil daarom nog niet zeggen dat je nu in je tuin diep moet gaan spitten om te zien of er bij jou ook geen onder de aarde liggen.

ZE ZIJN VAN 1410 EN NIET VAN BLUTSYDE.

Men kan soms lang aan hetzelfde been knagen. In maart 1980, bijna vier jaar na de opgravingen, werd vanwege het Koninklijk Instituut van het Kunstpatrimonium te Brussel de uitslag bekomen van de koolstof 14-meting van het mensenbot afkomstig van een van de te Bredene blootgelegde geraamten. Uit dat onderzoek kon worden vastgesteld dat de skeletten van $\pm$ 1410 dateren. De wetenschappelijke uitleg over deze radiokoolstofdatering verscheen in het Jaarboek 1980 van Ter Cuere, zodat we er niet verder dienen over uit te weiden. Deze datum van 1410 kwam logischerwijze voor het merendeel van de vooropgezette mogelijkheden deerlijk roet in het eten gooien. De meeste gissingen konden meteen worden opgegeven omdat ze niet het minst in het tijds kader passen.

Bij gebrek aan een ander houvast werd dan in bepaalde persartikels gretig verwezen naar een mogelijke begraafplaats van het vissersdorpje Blutsyde.

Met opzet hebben wij deze veronderstelling dan ook voor het laatst gehouden.

Blutsyde wordt vermeld in verscheidene oude teksten van de 15^e en 16^e eeuw. Onze kustbewoners hebben zich altijd flink moeten verdedigen tegen de aanvallen van de zee. Dat was o.m. het geval toen in 177, 1478 en 1479 de zee telkens inbrak in Blutsyde, een plaats nabij de stad Oostende gelegen. De naam Blutsyde werd voor het laatst vermeld in 1556. Volgens zeer grondige navorsingen van Richard Verbanck (Bredeniana blz. 87/93) was Blutsyde een zeer klein Bredens gehucht, bestaande uit enkele huizen, dat gelegen was op de plaats waar in 1584 de huidige Oostendse havengeul is ontstaan. Het is dan ook praktisch uitgesloten dat Blutsyde ooit een kerkhof heeft gehad en als ze er een zou gehad hebben dan kan het zeker niet gelegen geweest zijn waar te Bredene 25 geraamten werden blootgelegd. Meteen valt dan ook deze veronderstelling volledig in het water.

Het vraagstuk nopens de herkomst van de te Bredene gevonden skeletten, is nu 20 jaar later bijgevolg nog nooit opgelost. Bij eventuele verdere vorsingen of gissingen zijn er toch enkele punten waarmede best rekening zal gehouden worden.

WAT MOETEN WIJ VOORAL ONTHOUDEN.

- Dat de geraamten, gezien het veelal gaaf gebit, van veeleer jonge mensen moet zijn, waaronder twee kinderen.
- Dat de lijken niet zo maar in de kuil werden geworpen, maar blijkbaar met de nodige eerbied allemaal rugwaarts werden begraven, elk in een apart graf.
- Dat ze in één lange rij werden begraven, wat niet duidt op een normaal aangelegd kerkhof.

foto 8: Einde van de gegraven sleuf tot aan de grens met het zaailand, richting Driftweg.

- Dat gezien de aparte grafkuilen het hier wellicht mensen betreft die niet gelijktijdig begraven werden, zodat men zich de vraag kan stellen, in verloop van hoeveel tijd dit gebeurde.
- Dat intussen op en in de nabijheid van de vindplaats praktisch alles is volgebouwd en bij het aanleggen van deze grondvesten nergens nog gewag gemaakt is van het aantreffen van mensenknoken. Al is dit geen zekerheid dat er geen meer geweest zijn. Door de aannemers wordt bij het vinden van dergelijke oude knoken liefst gezwegen, omdat dit aanleiding is tot heel wat rompslomp met vertraging der werken.

foto 9. huidige toestand: de Fazantenlaan is praktisch volgebouwd.

- Dat de vindplaats vroeger meer landinwaarts moet gelegen geweest zijn dan nu. In de loop der eeuwen zijn onze dijkloze duinen immers heel wat achteruitgewandeld en werd heel wat terrein aan de zee prijs gegeven. Zo komt het dat bij zeer lage tij op het strand soms nog oude stenen fundamenten van vroegere gebouwen worden gevonden, gebouwen die ooit achter de duinen moeten gestaan hebben.
- Dat de vindplaats gelegen is nabij een der oudsgekende wegen van Bredene, namelijk de Breeweg (later Polderstraat en nu Parklaan), die van de kust naar het oude dorp liep, waar van oudsher de kerk met kerkhof was. Een weg waar aan het zeewaarts uiteinde een "duinegat" was met toegang tot het strand.
- Dat in vroegere tijden het geen abnormaal verschijnsel was dat mensen ongekleed of in een zeer simpele lijkwade werden begraven. Het waren tijden met veel ellende en dikwijls hongersnood. Het gewoon volk had geen comfort noch gezondheidszorg. In barre winters vrozen mensen dood.
- Dat in 1969, 1977 en 1979 in deze omgeving (o.m. Sluisvlietlaan) op zo'n 2,50 m. onder de huidige begane grond, resten werden gevonden van een

gallo-Romeinse nederzetting, die wijzen op een artisanale of ambachtelijke wijk uit de 1ste eeuw na Christus. Dit even terloops, want in 1410 zullen het hoogstwaarschijnlijk geen meer van hun nazaten zijn geweest die te Bredene begraven werden.

- Dat de vindplaats der skeletten ligt in het centrum van de wijk die de oude benaming Turkyen draagt. Etymologisch is de juiste oorsprong van die naam nog nooit achterhaald. Men gokt op de naam van een er vroeger gelegen herberg. Dat kan tenzij dat het van Turk-heide zou komen, een heide waar ooit eens jonge Turken begraven werden (ha-ha!!)

OPROEP.

Als er een of andere geschiedkundige vorser is die meent dat hij ergens een lichtje ziet branden om dit vraagstuk op te lossen dan kan hij mij steeds schriftelijk contacteren op mijn adres: Wagenmakerstraat 1 te 8450 Bredene.

Raoul EECKHOUT.

IN DE DRAAIMOLEN ROND ZEELAND.

DOOR C. GESELLE (+).

In onze tijd was er geen sprake van bos- of sneeuwklassen, en ook onze ouders waren niet in de mogelijkheid deze te bekostigen. Mijn eerste schoolreis beperkte zich tot het "Zwin". Ik heb er een goede herinnering aan bewaard. Het regende die dag en we gingen schuilen in de "Lekkerbek" waar we van de gelegenheid gebruik maakten om onze boterhammen, die we van thuis hadden meegebracht, op te eten. Na de middag was het weder wat milder gestemd en er werd een wandeling gemaakt langs het strand tot aan de grenspaal die er toen nog stond. Dan trokken we door het "Zwin", een grote verlaten vlakte waar de bodem over de ganse vlakte gebarsten was, met hier en daar enkele verwilderde struiken. Eens de vlakte doorwandeld moesten we ons een weg banen door het dikke kreupelhout om op de zandweg te geraken die naar "Moeder Siska" leidde. In deze inrichting kon men gebruik maken van de speeltuin, en wie daar geen zin in had schaarde zich rond de onderwijzer, die ons wat meer over het zwin ging vertellen. Ik moet met open mond geluisterd hebben, want zijn vertellingen had bij mij zo'n indruk gemaakt dat ik in het vervolg, het geringe zakgeld dat ik kreeg, ging spenderen in werkjes van A. Hans o.a. "De Veerman van het Zwin", "De Dochter van de Veerman", "Het verdronken land van Saeftinghe" enz.

De kinderjaren gingen voorbij, en er kwamen andere zorgen die mij belette, mij met dit onderwerp bezig te houden. Eens in de herfst van het leven, en de nodige rust teruggevonden, besepte ik maar al te goed, dat ik niet terug moest gaan naar werkjes van A. Hans om mijn kennis bij te werken van het ontstaan van dit raadselachtig gebied, waarin Ooster- en Westerschelde en Walcheren rede begrepen waren. Ik diende me tot meer bevoegd werk te richten. Eerst doorliep ik de werken van gekende oude auteurs, om dan naar onze recente geschiedschrijvers over te gaan.

Gezien deze recente werken op de boekenmarkt zijn te verkrijgen, zal ik hier maar navertellen om de verschillende onderwerpen te staven.

Zoals gezegd kon men het "Zwin" niet losdenken van het ontstaan van Ooster- en Westerschelde. Gebruikmakende van een kaart uit de 13de werd het voor mij een verrassing om op deze kaart een Oostende aan te

treffen op de plaats waar men dit het minst zou verwachten. Van de ene verrassing viel ik in de andere want ook een Westende stond er op aangeduid. Het is begrijpelijk dat een Oostendenaar een belangstelling koestert voor de naamgenoot van zijn geboortestad. Veel kon ik niet terugvinden maar toch wil ik graag weergeven wat enkele vroegere auteurs neerschreven:

Eerst de ligging van onze naamgenoot: Er was een Westende en het lag ten westen van Oostende aan de Noordzee recht over het eiland "SCHOONEVELD" en had als naaste geboortestad ROMBAUTSDORP, in de richting van HEYDENSEE. Tussen Rombautsdorp en Oostende die aan de HEYDENSEE lag trof men nog HAVENKERKE aan.

Ik ben dan op zoek gegaan in de "Inventaris van St Pierre" van Van Lokeren en vond het volgende:

1189. De nouvelles largesse vinrent encore augmenter la fortune de l'abbaye sous cet abbé: philippe d'Alsace lui fit don de cent mesures de terre à Cadsant, dans le Sudpolre, sur la Dodevliet, du côté de chemin menamy à Wal, tarwedic, Husmiet, sur la Watervliet à Ostende, Watervliet, Culant, kerpole, Best, Hal et Sudpolre, Boetenmerke. Cas bien avaient été tenus en fief par léon De Caiant, qui les avaient rétrocéges au comte.

1345- Sur le remontrance de curé de l'église paroissiale de S. Rombaut, à Wulpen, que ce village était presque entièrement zinvahi et détruit par les eauw de la met et qu'ainsi il ne pouvait plus siffire à ses besoins; l'évêque de Tournai Jean pour empecher que de curé ne fût réduit à la mendicité approuve la résolution prise par l'abbé de réunie la paroisse de Rombaut à celle d'Ostende-Wulpen, dont la curé était vacante, et lui enjoint de leurs fonctions dans les cas urgent autorisant la curé de S. Rombaut.

Dit als bewijs dat Oostende en Westende wel degelijk bestaan hebben op het eiland Wulpen. Wat er mede gebeurt is, is weinig over te vinden. Vaernewyck schrijft: dat voor de Wielinge werd opgetrokken? (iets dat we later zullen bespreken) waren vele overstromingen ontstaan waarbij Rokendorp, Avenkerke en Westende zijn ten onder gegaan, maar hij schrijft ook: Oostende-Wulpen is God zij geloofd in wezen gebleven.

Bij het verschijnen van "Knokke en het Zwin" was er meer duidelijkheid over de teloorgaan van bovengemeld Oostende: In de 16de eeuw: Wulpen is grotendeels weggespoeld. Het westelijk deel bleef bestaan onder de vorm van banken, waarvan de situatie door de stromingen en de

sedimenten bepaald wordt. Een deel van de parochie Oostende zal nog enkele jaren overleven.

1622: Tussen Sluis en Damme, IJzendijke en Schoondijke ligt de streek grotendeels onder water. Daar zijn de dijken van de vele polders "byden vyant deurghesteken" in november 1621 en maart 1622, "ende alle vloyende". In het overstroomde gebied kon men geen samenhangende fortelinies oprichten. Daar staan een aantal verschansingen op eilanden. Door bovengemelde en vroegere overstromingen zijn een paar grote stroomgaten doorheen het polderland uitgeschuurd. Op de Westerschelde tussen Wulpen en Biervliet waren in de laatste decennia verscheidene nederzettingen door de golven weggeveegd. We citeren enkele ervan met behulp van de kaart van Horenbault: Oostende-Wulpen, Oud IJzendijke, Heinikenwerve en oud Lapscheure.

Tot daar konden we al iets terugvinden over dit oude Oostende.

Laten we nu met het andere onderwerp "Wielingen" beginnen, zoals reeds aangehaald.

Iedereen weet hoe na de wapenstilstand van de eerste wereldoorlog de Belgische regering, tegenover Holland, onder andere haar rechten op de "Wielingen" heeft doen gelden en dat de onderhandelingen aangaande deze plaats wegens tot nog toe onoverkoombare meningsverschillen afgesprongen zijn. (zo schreef men dus na de eerste wereldoorlog).

Wat verstaat men eigenlijk door de "Wielingen"? De Wielingen is de naam van een der drie geulen of passen die de westelijke monding van de Schelde in verbinding brengen met de Noordzee. Men begrijpe dadelijk, het belang van deze drie geulen. De Wielingen is daarbij de meest bevaarbare geul, dus de voornaamste van de drie. Ze ligt langsheen de kust van Zeeuws-Vlaanderen en volgt de Belgische kust tot voor de badplaats Blankenberge. De twee andere geulen zijn "Het Oostgat", dat langs het eiland Walcheren ligt en de "Deurloo" die ten zuiden van laatstgenoemde gelegen is.

De geule der "Wielingen", die een viertal mijlen ten oosten van het Zwin begint, -punt dat ongeveer overeenkomt met de Belgisch-Hollandse grensscheiding- bevindt zich vanaf dat punt en dit tot aan Zeebrugge, geheel en al in de Belgische territoriale wateren. De regering van Wilhelmina eiste evenwel voor zich alleen de soevereiniteit over deze geul en dan nog wel over haar gehele lengte. Het gezond verstand alleen zegt dat deze eis op zijn minst overdreven was. Wat zou het gevolg zijn voor de Belgische zeevaart

uit de houding der Hollanders? Zoals de Hollandse suprematie over de Schelde de haven van Antwerpen berooft van zijn vrije uitgang naar de zee, zo ook zou de suprematie van Holland over de Wielingen voor gevolg hebben dat onze tweede grootste haven Zeebrugge haar beste uitgang naar de zee en naar de Schelde ontnomen wordt. Het is hier nu niet de bedoeling dit geschil uit de doeken te doen, alleen wilden we hiermede de belangrijkheid van deze geul belichten.

Nu wens ik enkele vroegere auteurs aan te halen, maar hun verklaring dient soms wel met een korreltje zout genomen te worden.

Marcus Vaernewyck schrijft in zijn "Spiegel der Nederlanden" dat 700 jaar voor zijn tijd, Zeeland en Vlaanderen nog met elkaar verbonden waren. Deze streken vormden nog vasteland en een sterke duingordel beschermde ze tegen de zee. In het jaar 980 werden deze duinen doorstoken op bevel van Keizer Otto II, volgens een verdrag tussen hem en de Koning van Frankrijk, om aan te tonen dat het Keizerrijk en de Franse Kroon, daar van elkaar waren gescheiden. Deze onderneming heeft meermaals in de Nederlanden overstromingen veroorzaakt, waarbij vele dorpen zijn ondergaan.

Keizer Otto III en zijn raadgevers, inziende dat deze onderneming meermaals schade veroorzaakte, deden in 1060 de "Wielingen" maken, een sluis die met wielen opwond en geplaatst werd tussen Breskens en Vlissingen. De zeestromen doorbraken deze Wielingen in het jaar 1376 nadat ze 316 jaar het geweld der baren had doorstaan.

Verder schrijft deze auteur: voor het echter zo ver was, lag er voor de "Wielingen" noord-westwaards voor de grote kelle een eiland "Coessant" genaamd welke reeds lang overstroomt is geworden. Hoger op naar het Noord-westen, een mijl en half van de Wielingen was de heerlijkheid "Schooneveld" gelegen. Voordat de doorsteking van de duingordel plaats vond, lag vermelde heerlijkheid ten tijde van Gui van Dampierre, Graaf van Vlaanderen, tussen de botte kelle en de waterduinen en vormde nog vasteland, maar sindsdien zijn de duinen door de zee overstroomt geworden, zodat niets anders overgebleven is dan de naam.

Hier dan een andere klok: In het "District van Sluis- Vlaanderen" meld Marchant (aangehaald bij Kluit I.c.T.I.P. II.115): Dat Keizer Otto het sluiswerk aan het einde der door hem gemaakte gracht liet leggen, uit vrees dat deze soms schadelijke inbreuk mogen maken. (hier is er wel sprake

vaneen sluis, maar wordt niet vermeld dat het "De Wielinge" werd genaamd. Wat echter niet klopt met Vaerewyck is: dat hier de gracht en de sluis aan dezelfde keizer Otto wordt toegeschreven, daar waar Vaerewyck het over Otto II en Otto III heeft.

In hetzelfde werk van J. AB. Utrecht Dresselhuis 1819 lezen we het volgende: "Ongelukkiglijk heeft men aan de ondergeschovene kaarten, bij Boxhorn (op Reygersberghe cron. Van Zeel D.I. blz. 65) en J. Schrap (Geschied. en Costumen van Azel D.I. blz. 55) zo veel geloofs gegeven dat men malkander langen tijd rustelijk navertelde: "Zeeland was in vroegeren tijden niet door de zee omringd gelijk tegenwoordig, maar aan het vasteland gehecht. De Westerschelde was in de beginne maar slechts een gracht door Keizer Otto III omstreeks 980 gegraven (jaartal stemt overeen met Vaernewyck) en Hotstund (Otto water) geheten, waaruit men bij verkorting Honte maakte. Na een geduchte overstroming scheurde dit kanaal open en verwijdde het tot de breedste arm der rivier. Dus schreef nog onlangs weder de heer Van Kampen in zijn Staats- en aardrijkskundige beschrijving van het Koninkrijk der Nederlanden blz. 280, zonder te denken dat deze Otto eerst in dat jaar geboren werd, en drie jaar later als kind aan de regering kwam, of acht te slaan op het oogmerk van het door Otto de groten gegraven kanaal en de beslissende kenmerken die de zelfde loop bepalen. (het was niet een en dezelfde Keizer Otto die de gracht gegraven heeft en de sluis bouwde, want als dit gebeurde was het Otto II en Otto III die het werk volbrachten.)

Men vindt bij Kluit L.e.T.I.P.H. p.138-160 het volgende: "Verg. den Tegenw. Staat van Zeeland D.I. blz. 5 en 6) Hier om echter heb ik van de latere aanwastingen geene partij getrokken, daar men dezelve voor gevolgen der overstromingen van 1377 zoude kunnen houden. Mogt soms iemand met J. Ermerins (Z. Oudh. Zuidbeveland st. 1 blz. 13) het doorbreken van de "Wielingen" tot het jaar 1176 willen terugbrengen, hij zal uit het charter van Philippus van 1176 en het geen wij verder zullen aanvoeren, kunnen zien dat ook daarmede de zwarigheden, die dit gevoel drukken, niet weggenomen zijn, dewijl er ook voor dit jaar reeds verzandingen plaats hadden.

Hier dan weer een andere versie: De "Wielingen" is een algemene naam, geen soortnaam. Wielingen betekent "Draaikolk", vandaar door metonymie, de diepte die de draaikolk in het bed ener rivier of in de bodem van de zee gegraven.

De Wielingen komt van Wielingen-eede, wij vinden ook Zierik-ee, Goer-ee en zoals de Honte de verkorting is van Honnt-ee enz. is evenals Y,

gelijk Lombard-y. De Wielingen was het tegenwoordige scheidwater tussen Vlissingen en Breskens.

De "Wielingen en Inner-Wielingen" volgens de getuigenis van Jacob Meyers in zijn "Flandria Annales": In het jaar 1377 ontstond de grote scheuring tussen het land van Cazant en het eiland Walcheren die dan de "Wielinge" werd genoemd.

In de hierna volgende aanhalingen wordt duidelijk aangewezen dat de naam "Wielingen" achtereenvolgens aan verschillende diepten werd gegeven:

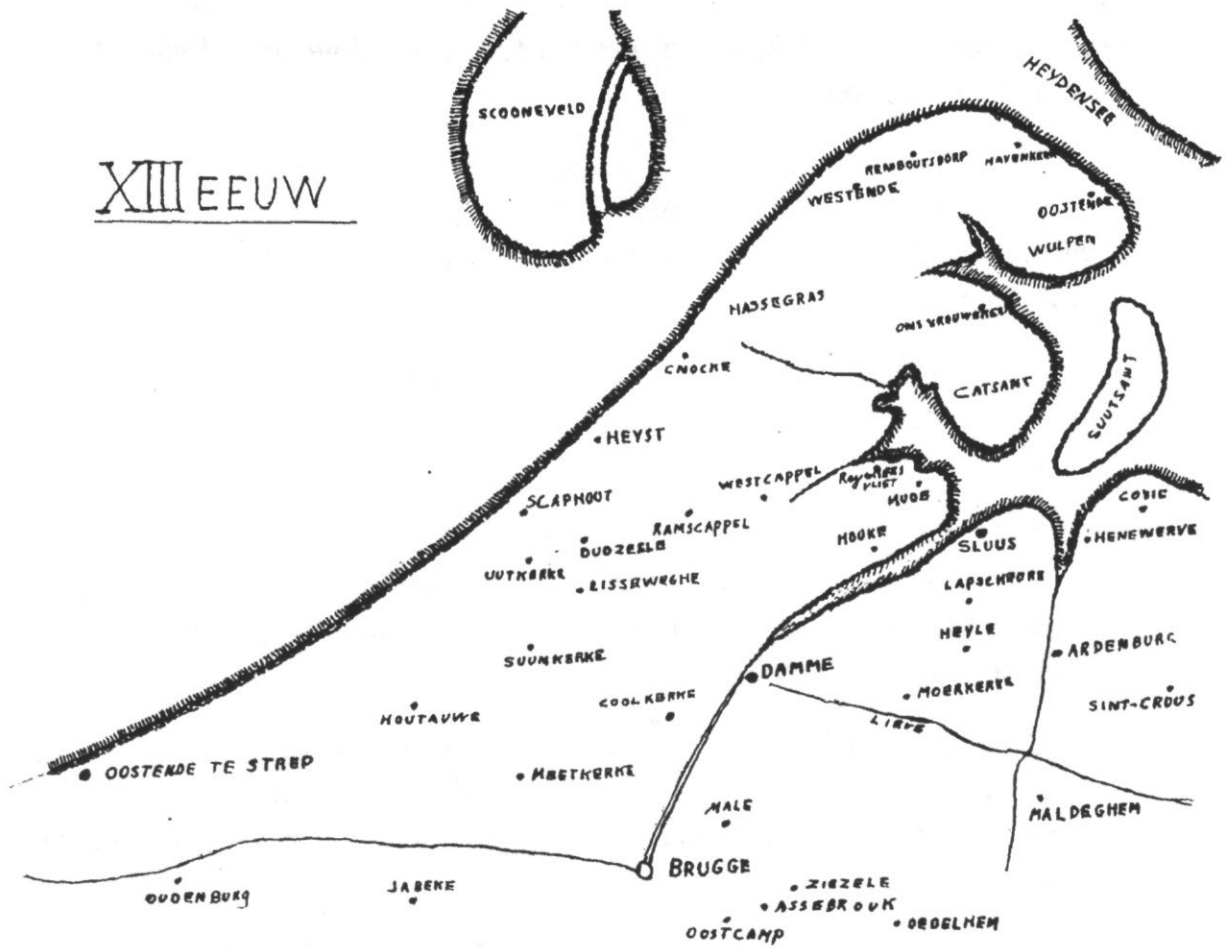
-1- In de eerste tijd, waarin de naam "Wielinge" voorkomt en tot in de XVe eeuw werd daarmee waarschijnlijk een veel oostelijker deel van het vaarwater bedoeld dan nu nl. het toen komvormig water beoosten de ingang Vlissingen-Breskens.

-2- In de XVIe eeuw is de naam in gebruik voor de voornaamste vaargeul bewesten die lijn, maar die vaargeul ligt dan veel noordelijker dan de tegenwoordige Wielingen, ver van de Vlaamse kust.

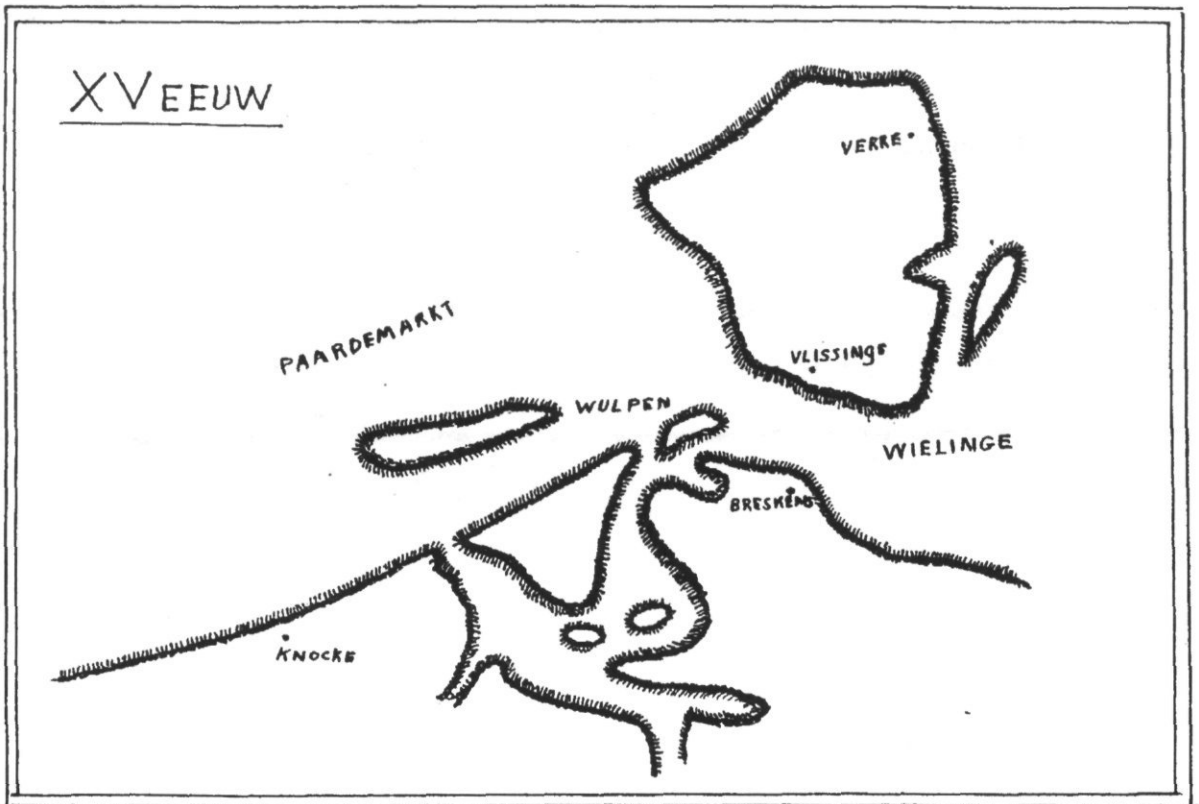
-3- In de XVIIe eeuw is de vaargeul Wielingen al verder zuidwaarts verplaatst en dichter bij de Vlaamse kust loopt parallel nog een afzonderlijke minder diepe vaargeul, die "Inner Wielinge" heet en ook nog door banken van de kust gescheiden is.

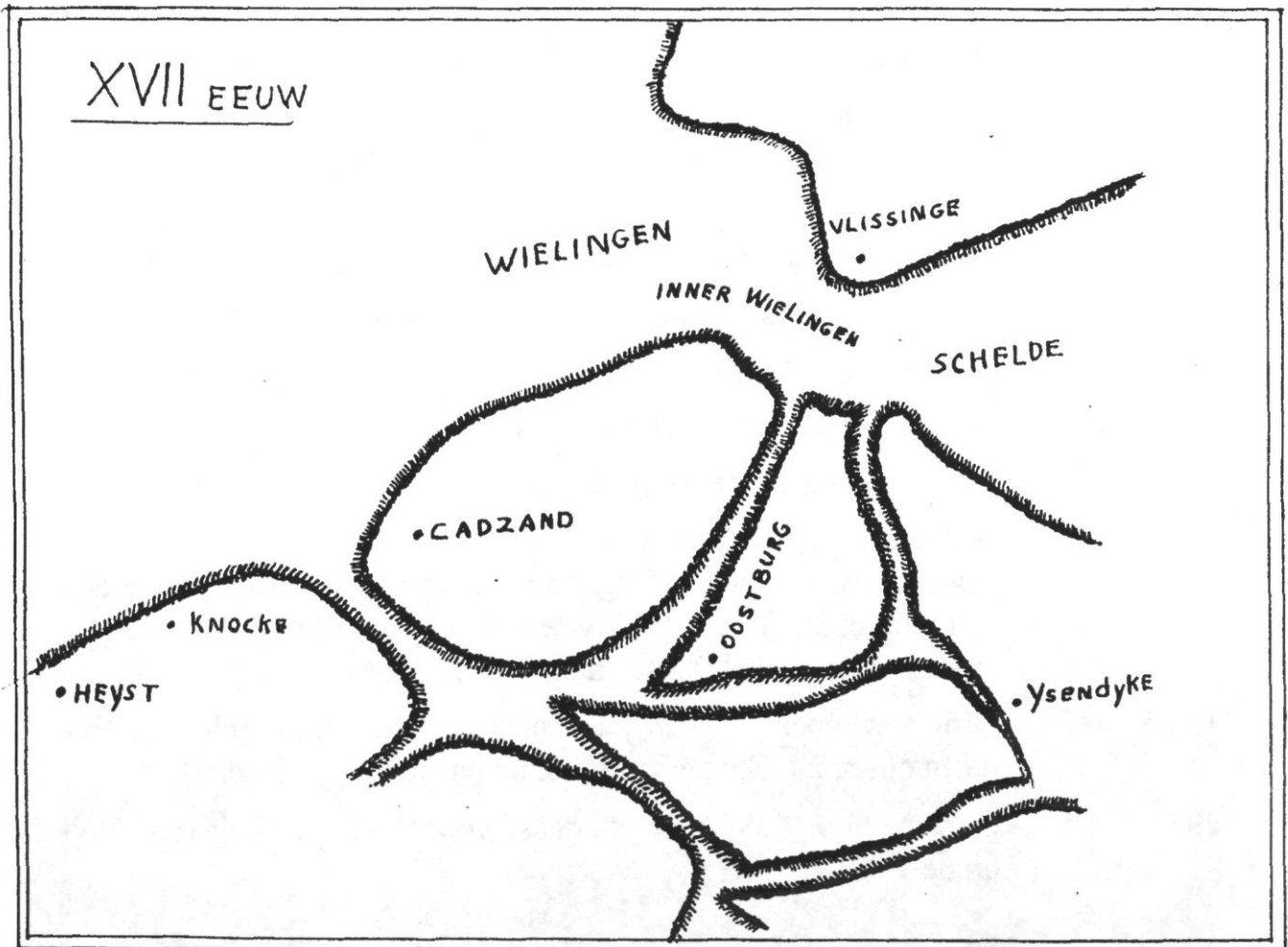
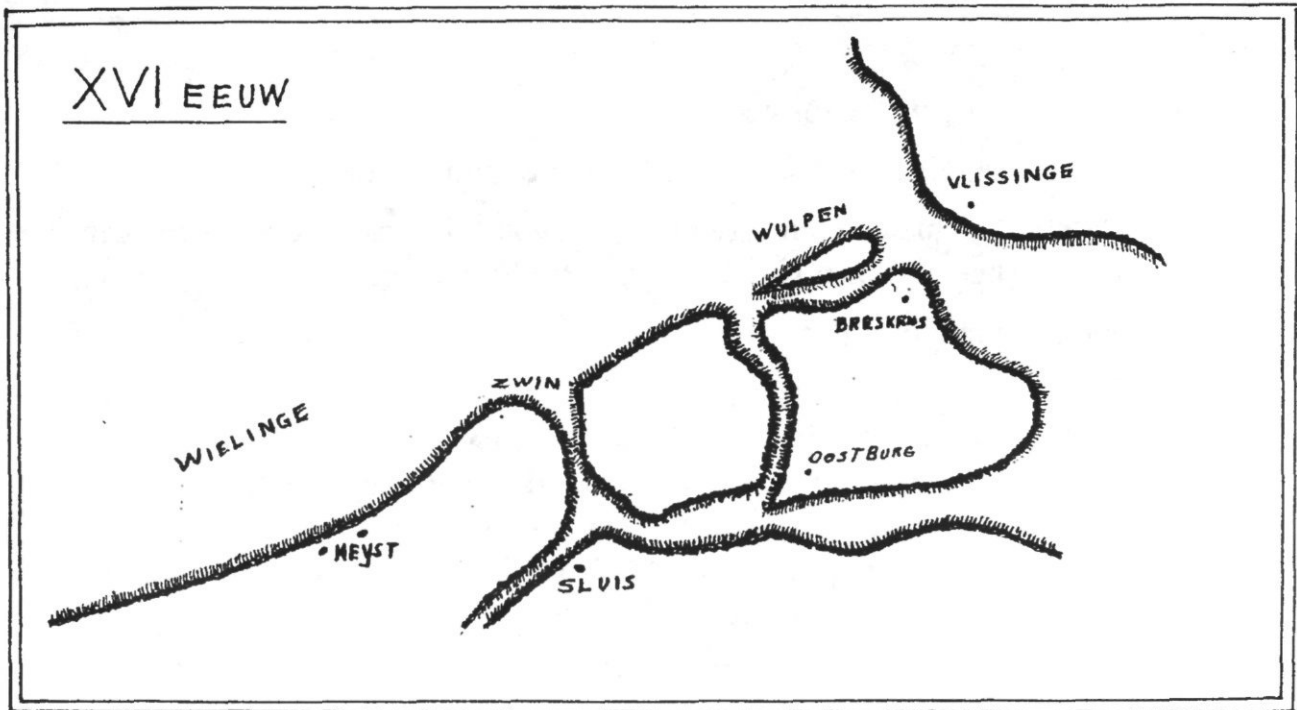
Tot zover wat wij over "Wielinge" konden achterhalen.

XIII EEUW

XV EEUW

WERKING GEDURENDE 1995.

- .01.1995: Uitgifte Roepsteen 154
- .01.1995: Uitgifte Roepsteen 154 Grote Letteruitgave.
- 05.01.1995: Deelname aan driekoningenvond ingericht door een van de heemkringen van Oostende, Bredene en Stene.
- 08.01.1995: pralinezondag.
- .01.1995: Uitgifte Jaarboek 1994:
- Bij het afscheid van Dicky Verbanck.
- De Belgische visserij gedurende 1949 door L. Vande Castele
- Bredense straatnamen door J.M. Cuypers
- Bange dagen en zwarte bladzijden uit de Bredense oorlogsjaren 1940, 41 en 42 door R. Eeckhout.
- Pottenbakkerij Bourgoignie te Bredene-Oostende door W. De Baere.
- werking, beheerraad en ledenlijst.
- 04.02.1995 Jaarlijks Ter Cuere feest
- 04.02.1995: Uitreiking van de "Zilveren Tent" 1994 aan Betsy Ingelaere.
- 23.02.1995: Causerie: Koninklijk Werk IBIS van bij de stichting tot op heden - evolutie- door Ere-directeur Hubert Caestecker.
- 18.03.1995: Met Ter Cuere op stap.
Bezoek aan de tentoonstelling "Ik was 20 in '45" te Brussel.
- .04.1995: Uitgifte Roepsteen 155 voorzien van een fotobladzijde: Ook het Dorp kreeg bommen op 21.09.1940.
- .04.1995: Uitgifte Roepsteen 155 Grote Letteruitgave.
- 07.04.1995: Jaarlijkse Algemene Vergadering.
- 04.05.1995: Met eigen wagen naar Koekelare.
bezoek aan het Fransmanmuseum, Brouwerij, Kathe Kollwitztoeren, Yvan Rayékamer, Miniatuurkermis, Tuin van de Hoop, Mote en de "Platse" met de Sala Thai.
- 13.05.1995: Officiële opening van de nieuwe expositieruimte in ons heemmuseum (schelpenzaal Kamiel en Henriette Geselle).
- 29.05.1995: Opname door TeVe-ploeg "Focus" voor een uitzending van "Volk op de Bres".

- 24.06.1995: Deelname aan "Vlaanderen Uw Vakantieland"
Optreden van "De Zeesterren" uit Oostende.
- 25.06.1995: Deelname aan "Vlaanderen Uw Vakantieland"
- optreden van "De Zeepaardjes" Bredene.
-Een huifkarrencircuit van het Infokantoor naar het Turkeyenhof
en de Watertoren werd ingericht.
- .07.1995: Uitgifte Roepsteen 156 met fotobladzijde "Watertoren en
Turkeyenhof".
- .07.1995: Uitgifte Roepsteen 156 Grote LETTERUITGAVE.
- 30.07.1995: Optreden op het Neerhof van ons Heem van de Gemeentelijke
Harmonie Bredene.
- 03.09.1995: Optreden op het Neerhof van ons Heem van de Gemeentelijke
Harmonie Bredene.
- 17.09.1995: Tentoonstelling ingericht door de heer E. Lietard over Oostendse
aandelen. Tentoonstelling bleef open tot 31.12.1995.
- .10.1995: Uitgifte Roepsteen 157.
- .10.1995: Uitgifte Roepsteen 157 Grote letteruitgave.
- 19.10.1995: Voordracht door André Van Craeynest over de oorlogsjaren van
een Nieuwpoortse vissersfamilie en van de vissers in het
algemeen.

wekelijks openstellen van het heem, bibliotheek en museum.

dagelijks openstellen van het museum

er werden 12 bestuursvergaderingen gehouden.

de werkgroep Roepsteen kwam viermaal samen

HEEMKRING TER CUERE

BEHEERRAAD.

Hoofdman	Noël BELPAEME
Onderhoofdman	Willy CATTRYSSE
Secretaris	Roland VANSTEENKISTE
Penningmeester	Gilbert PITTERY

BEHEERDERS

Jean Marie CUYPERS
Jeanine DAMMAN
Georges DESOPPER
Raoul EECKHOUT
Romain MEEZE
Henriette TERRY
Louis VANDE CASTEELE
Eugeen WEYNEN
Jan WILLAERT.

BEHEERDERS VAN AMBTSWEGE

Willy VANHOOREN, burgemeester
Jacky MAES, eerste schepen
Willy VERSLUYS, tweede schepen
Erwin FEYS, derde schepen
Roger OPSTAELE, vierde schepen
Erwin VANDENBERGHE, vijfde schepen.

ERELEDEN.

Daniël FARAZIJN
Raoul EECKHOUT
Julia DEFEVER

MEDDEDELINGSBLAD : ROEPSTEEN.

LEDENLIJST.

ADAM MICHEL	KWARTELSTRAAT 2	8450 BREDENE
AELBRECHT WILFRIED	ZWALUWSTRAAT 69	8400 OOSTENDE
ASPESLAGH L.A.	JOZEF II STRAAT 25	8400 OOSTENDE
BAELS EDUARD	WARCHAUSTRAAT 12 B8	8400 OOSTENDE
BAILLIERE HECTOR	A.RODENBACHSTRAAT 8	8400 OOSTENDE
BAILLIERE SIMON	KASTANJELAAN 37	8400 OOSTENDE
BAKKER ADOLF	ROGIERLAAN 69	8400 OOSTENDE
BALLIERE HENRI	LEOPOLD I PLEIN 9	8400 OOSTENDE
BARBAIX LOUIS	LAGRAVIERESTRAAT 43	8450 BREDENE
BARE LESLIE	FR. VINCKELAAN 36	8450 BREDENE
BAUWENS GERRIT	NIEUWSTRAAT 88	8450 BREDENE
BEQUART FREDDY	SLUISVLIETLAAN 82	8450 BREDENE
BEECKAERT ROGER mevr.	SLUISVLIETLAAN 108	8450 BREDENE
BEIRENS DIRK	FLORALAAN 7	8400 OOSTENDE
BELPAEME NOEL	BRUGGESTRAAT 408	8480 BEKEGEM
BEUN GERMAIN	STEENOVENSTRAAT 13	8450 BREDENE
BEYEN AUGUST	ST. RIQUIERSTRAAT 12	8450 BREDENE
BILLIAU GEORGES	MEEUWENLAAN 3/10	8450 BREDENE
BILLIET GERMAIN	DUINENSTRAAT 86	8450 BREDENE
BLOMME FERDINAND	IRISSTRAAT 12	8400 OOSTENDE
BLOMME RAYMOND	ORCHIDEELAAN 24	8400 OOSTENDE
BOEY JACQUELINE	DUINENSTRAAT 44	8450 BREDENE
BOEY LUCIEN	ZANDSTRAAT 31	8450 BREDENE
BOEY NOEL	BOSDUIVENLAAN 38	8450 BREDENE
BOLLE ROGER	NOORDHOFSTRAAT 6	8450 BREDENE
BOLLENBERG ALBERT	SLUISVLIETLAAN 106	8450 BREDENE
BOLLENBERG CHRISTIANE	HOEFIJZERLAAN 6	8450 BREDENE
BOLLENBERGHE SIMONNE	TULKPENLAAN 1	8450 BREDENE
BONNEZ GUIDO	FR.ORBANSTRAAT 19	8400 OOSTENDE
BOONE FERNAND	VAN STEENESTRAAT 31	8310 ASSEBROEK
BORGHIS BALDER	DRIFTWEG 99 B3	8450 BREDENE
BORIES BERNADETTE	MOLENPARK 13	9930 ZOMERGEM
BORIES LEON	BREENDONKLAAN 7	8450 BREDENE
BORREY RAYMOND	STUIVERSTRAAT 379	8400 OOSTENDE
BOSSAER RAYMOND	BATTERIJSTRAAT 40	8420 DE HAAN
BOUCQUEZ ROLAND	DRIFTWEG 59	8450 BREDENE
BOUDENGEN JEAN	SLUISVLIETLAAN 68	8450 BREDENE
BOYDENS NATHALIE	TULPENLAAN 17	8450 BREDENE
BRACKX RENE	SLUISVLIETLAAN 73	8450 BREDENE
BRAEMS CAMIEL	MOLENSTRAAT 77	8450 BREDENE
BRANDTS ALICE	KEERWEG 51	8450 BREDENE

BREEMEERSCH MARTIN	KAPELLESTRAAT 269	8450 BREDENE
BROUCKAERT WALTER	ST. RIQUIERSTRAAT 19	8450 BREDENE
BROUCKE AIME	VELDSTRAAT 38	8450 BREDENE
BROUCKE LEON	LEFFINGESTRAAT 133	8400 OOSTENDE
BROUCKE THEODOOR	P. BREUGHELSTRAAT 1	8450 BREDENE
BROUX EDMOND	STEENSEDIJK 611	8400 OOSTENDE
BRUYNEEL BENNY	ZANDHEUVEL 4 A8	8450 BREDENE
BRUYNEEL ROGER	BRUSSELSTRAAT 14	8450 BREDENE
BRUYNINCKX FREDDY	PARKLAAN 49	8450 BREDENE
BRYSSÉ JOHAN	ST. STREUVELLAAN 20	8421 VLISSEGEM
BULTEEL ANDRE	PLAKKERSTRAAT 13	8400 OOSTENDE
BUNDERVOET MYRIAM	ZILVERLAAN 303	8400 OOSTENDE
CAESTECKER HUBERT	PR. STEPHANIEPLEIN 37/3	8400 OOSTENDE
CAESTECKER SYLVAAN	MOLENSTRAAT 81	8450 BREDENE
CAFMEYER MADELEINE	VAARTSTRAAT 33	8450 BREDENE
CAMPE AUGUST	ZANDSTRAAT 63	8450 BREDENE
CARDON ROMAIN	BREENDONKLAAN 37	8450 BREDENE
CARETTE ELIE	BREUGHELPARK PAV8 B41	1731 ZELLIK
CASIER OSCAR	K. ASTRIDLAAN 29	8450 BREDENE
CATTEEUW MARC	LEOPOLD IILAAN 18 B7	8400 OOSTENDE
CATTELLION ROBERT	MARKTSTRAAT 32 B.34	8460 OUDENBURG
CATTRYSSE WILLY	F. VINCKELAAN 106	8450 BREDENE
CHRISTIAEN GILBERTE	VREDESTRAAT 19C	8400 OOSTENDE
CHRISTIAEN M.R.	DE S.DE NAEYERLAAN 80	8400 OOSTENDE
CHRISTIAEN MONIQUE	XANTNERSTRASSE 126	D50735 KOLN
CLAEYS ALBERT	KAPELLESTRAAT 313	8450 BREDENE
CLAEYS DRIES	BOUWMEESTERSTRAAT 2	8400 OOSTENDE
CLAEYS GERARD	STATIONSTRAAT 25	8420 DE HAAN
CLAEYS LEON	GENTSTRAAT 48	8450 BREDENE
CLICTEUR OMER	DRIFTWEG 85	8450 BREDENE
CLYBOUW LIONEL	KAPELLESTRAAT 121A	8450 BREDENE
COELUS ROBERT	VISSERSTRAAT 9	8420 DE HAAN
COENYE JOSEPH	NIEUWPOORTSESEENWEG 10/1	8400 OOSTENDE
COLLEMAN RONALD	STEENOVENSTRAAT 22	8450 BREDENE
COLPAERT MAURICE	KAPELLESTRAAT 33	8450 BREDENE
COLPAERT ROBERT	ZANDSTRAAT 101	8450 BREDENE
COLSOUL M.J.	ZANDHEUVEL 4 B E4	8450 BREDENE
COOL AMEDE	NUKKERSTRAAT 63	8450 BREDENE
COOLS GERMAINE	KOERSLAAN 32	8450 BREDENE
CORNILLIE GUILLAUME	BLAUWKASTEELSTRAAT 56	8400 OOSTENDE
COULIER-GERMONPRE	LOODSENSTRAAT 18	8400 OOSTENDE
CROMBEZ DEROUS	H. VAN BLAERESTRAAT 5	8450 BREDENE
CROOS ROLAND	TOEKOMSTSTRAAT 30	8450 BREDENE
CRUCIFIX ANDRE	BREENDONKLAAN 39	8450 BREDENE
CUYPERS J.M.	OOSTSTRAAT 67	8400 OOSTENDE

D'HULST ROGER	DERBYLAAN 13	8450 BREDENE
DAMAN P- HUYSMANS	ZEGELAAN 16	8450 BREDENE
DAMMAN EDDY	BREENDONKLAAN 53	8450 BREDENE
DAMMAN JEANINE	BUURTSPOORWEGSTR. 87	8450 BREDENE
DANNEELS GEORGES	DERBYLAAN 44	8450 BREDENE
DAVID GUSTAAF	BREENDONKLAAN 22	8450 BREDENE
DAVID LUCIEN	NUKKERWIJKSTRAAT 6	8450 BREDENE
DAVID MARCEL	PARKLAAN 16	8450 BREDENE
DAVID RAYMOND	PR. ELISABETHLAAN 51	8450 BREDENE
DE BETHUNE E	KASTEELDREEF 10	8510 MARKE
DE CEUNINCK DANNY	ETTELGEMSESTRAAT 46	8460 OUDENBURG
DE COCK PAUL	JOZEF2STRAAT 44	8400 OOSTENDE
DE COCK SUZY	JOZEF 2 STRAAT 44	8400 OOSTENDE
DE GRIJSE ANDRIES	PERZIKENLAAN 28	8400 OOSTENDE
DE KEYSER WILLY	VAARTSTRAAT 35	8450 BREDENE
DE LILLE GEORGES	E. FEYSPLEIN 15 B116	8400 OOSTENDE
DE MAN JO	SCHAARSTRAAT 50	8000 BRUGGE
DE MOL JEAN mevrouw	FRANKRIJKLAAN 9	8450 BREDENE
DE PEPERBUSSE VZW	PR. BOUDEWIJNSTRAAT 7	8400 OOSTENDE
DE ROOSE mevrouw	ALBERT1WANDELING 37 B4	8400 OOSTENDE
DE ROOY GUSTAAF	GOLFSTRAAT 64	8450 BREDENE
DE ROOY RENE	SLUISVLIETLAAN 96	8450 BREDENE
DE SMET GUIDO	NUKKERSTRAAT 27	8450 BREDENE
DE SMET VALERE	BELLEVUESTRAAT 13	9050 LEDEBERG
DEBAILLIE WILLY	MONIKKENSTRAAT 17	8450 BREDENE
DEBEEN HENRI	POLDERSTRAAT 171	8450 BREDENE
DEBEEN OMER	ANTWERPENSTRAAT 32	8450 BREDENE
DEBEIR ETIENNE	FAZANTENLAAN 28	8450 BREDENE
DEBEUCKELAERE RUDY	DUINENSTRAAT 311	8450 BREDENE
DEBROCK GERARD	GELIJKHEIDSTRAAT 142A	8400 OOSTENDE
DEBRUYNE ANDRE	STAESSENSTRAAT 2	8450 BREDENE
DEBRUYNE LUC	TABORALAAN 30	8400 OOSTENDE
DEBRUYNE STORME O	SLUIZENSTRAAT 238	8450 BREDENE
DEBRUYNE VALERE	J. BESAGESTRAAT 57	8400 OOSTENDE
DECLERCK ANDRE	JOOS D. T. BEERSTLAAN 22	8450 BREDENE
DECLERCQ ALFONS	GROENENDIJKSTRAAT 19	8450 BREDENE
DECLERCQ DANIEL	VIOLIERENLAAN 49	8450 BREDENE
DECLERCQ J.P.	PAUWHOF LAAN 32	8450 BREDENE
DECONYNCK ROGER	G. GEZELLESTRAAT 27	8450 BREDENE
DECOSTER FRANK	RUITERLAAN 18	8450 BREDENE
DEFEVER CYRIEL	DUINENSTRAAT 171	8450 BREDENE
DEFEVER FABIENNE	DUINENSTRAAT 13	8450 BREDENE
DEFEVER GERARD	FRITZ VINCKELAAN 174	8450 BREDENE
DEFEVER JULIA	ROZENLAAN 21	8450 BREDENE
DEFEVER ROBERT	PR. ELISABETHLAAN 45	8450 BREDENE

DEGEEST GASTON	PAUWHOF LAAN 35	8450 BREDENE
DEGOE WILLY	FAZANTENLAAN 4	8450 BREDENE
DEGROOTE J.P.	WALAKKER 10 bus 6	8200 ST MICHIELS
DEHAESE MAURICE	VELDSTRAAT 1	8450 BREDENE
DEHONDT MARIA mevrouw	DUINENSTRAAT 35	8450 BREDENE
DEKETELAERE mevrouw	RUE DE VISE 34	4607 DALHEM
DEKEUYPER MARNIX	KWADEWEG 9	8460 OUDENBIURG
DEKEYSER ANNE	DUINENSTRAAT 37	8450 BREDENE
DEKEYSER-DEWAELE	DUINENSTRAAT 33	8450 BREDENE
DEKNUYDT RAYMOND	DRUIVENLAAN 23	8400 OOSTENDE
DELEENHEER MARC	MOLENSTRAAT 22	8450 BREDENE
DELEU REDGY	POPULIERENLAAN 76	8450 BREDENE
DELLA FAILLE d'HUYSSSE	SINT JORISSTRAAT 15	8400 BRUGGE
DELODDER ERNA	KAPELLESTRAAT 12	8460 OUDENBURG
DEL RUE FRED	SLUISVLIETLAAN 62	8450 BREDENE
DEL RUE GEORGES	STAESSENSTRAAT 25	8450 BREDENE
DEMEERE HENRI	KONINGSTRAAT 76	8400 OOSTENDE
DEMEY ANDRE	KOOLKERKESTEENWEG 44	8340 KOOLKERKE
DENDOOVEN PYRA	HAUTEMSTRAAT 1	3320 HOEGAARDEN
DEPLANCKE LUC	ROGGESTRAAT 2	8460 OUDENBURG
DEPUIJDT ROGER	DUINENSTRAAT 335	8450 BREDENE
DERINCK URBAIN	KAPELLESTRAAT 7	8450 BREDENE
DEROO GILBERT	NUKKERSTRAAT 25	8450 BREDENE
DEROY JEAN	GENTSTRAAT 23	8450 BREDENE
DERUDDER R	F. PROVOOSTPLEIN 7	8450 BREDENE
DERYNCK ALICIA	NOORDEDESTRAAT 72	8450 BREDENE
DERYNCK WELLECOMME	NUKKERWIJKSTRAAT 30	8450 BREDENE
DESCHACHT DANIEL	LOTUSLAAN 19	8400 OOSTENDE
DESCHACHT GUSTAAF	LARIKSENLAAN 14	8400 OOSTENDE
DESCHACHT JACKIE	SLUIZENSTRAAT 248	8450 BREDENE
DESCHEPPER EUGEN	MARIAKERKELAAN 8	8400 OOSTENDE
DESMET HENRIETTE	MEEUWENLAAN 15	8450 BREDENE
DESNERCK ROLAND	WATERGANGSTRAAT 9	8420 DE HAAN
DESOPPER GEORGES	H. VANBLAERESTRAAT 9	8450 BREDENE
DEVENT GEORGES	GRAAF D'URSELLAAN 12/13	8301 KNOKKE
DEVISCH LUC	H. HARTLAAN 15	8400 OOSTENDE
DEVISCH MARIA	DRIFTWEG 65	8450 BREDENE
DEVOS ANDRE	K. ASTRIDLAAN 18	8450 BREDENE
DEVOS FERNAND	RUITERLAAN 8	8450 BREDENE
DEVOS GILBERT	DANCKAERTSTRAAT 8	8450 BREDENE
DEVOS JP	KLAPROZENLAAN 9	8450 BREDENE
DEVRIENDT WILLY	BRUGSESTEENWEG 53	8450 BREDENE
DEVRIESE MARIE-L	BUURTSPoorWEGSTR. 47	8450 BREDENE
DEWILDE GUSTAAF	PRINS LEOPOLDLEI 32	2640 MORTSEL
DEWISPELAERE Y	COPMANLAAN 13	8420 DE HAAN

DEWULF DANIEL	KOERSLAAN 61	8450 BREDENE
DEWULF GEORGES	P.G.DEFEVERSTRAAT 1C	8450 BREDENE
DEWULF ROMAIN	GISTELSESTEENWEG 167	8200 ST ANDRIES
DEWULF SAID	ZANDSTRAAT 55	8450 BREDENE
DILLEN RAYMOND	PONTONSTRAAT 14	8400 OOSTENDE
DIRICKX KAMIEL	TABORALAAN 182	8400 OOSTENDE
DOENS MARIE-LOUISE	NOORDZEESTRAAT 8	8450 BREDENE
DOUVERE ETIENNE	STEENOVENSTRAAT 4	8400 OOSTENDE
DREESEN JAN	RODSE KRUISSTRAAT 4	8400 OOSTENDE
DRIESSEN ALBERT	WEZELLAAN 9	8400 OOSTENDE
DUBOIS RENE	NIEUWSTRAAT 60	8450 BREDENE
DUBUY PIETER	ZIJDELING 16	8450 BREDENE
DUCHATEAU FRANCOIS	LEFFINGESTRAAT 56 B3	8400 OOSTENDE
DUFLOU BERNARD	OUD VliegVELD 63	8400 OOSTENDE
DUFOUR MAURICE	SLUIZENSTRAAT 10	8450 BREDENE
DUMON ANDRE	ZEESTERLAAN 27	8450 BREDENE
DUMON MARIA	DRIFTWEG 1	8450 BREDENE
DUMON MICHELINE	PR. ALBERTLAAN 85	8400 OOSTENDE
EECKHOUT JAN	DRIFTWEG 57	8450 BREDENE
EECKHOUT RAOUL	WAGENMAKERSTRAAT 1	8450 BREDENE
ELEWAUT JOZEF	MARTELAARSLAAN 89	9000 GENT
ENEMAN JULES	DRIFTWEG 75	8450 BREDENE
EVERAERDT PIERRE	P.G.DEFEVERSTRAAT 18	8450 BREDENE
EVERAERT WILLY	DUINENSTRAAT 19	8450 BREDENE
FALIZE J.P.	H.SERRUYSLAAN 78 B19	8400 OOSTENDE
FARAZYN DANIEL	E. FEYSPLEIN 15 B85	8400 OOSTENDE
FERMANS ROGER	SGT. DEBRUYNSTRAAT 45	8400 OOSTENDE
FEYS HENRI	FR. VINCKELAAN 66	8450 BREDENE
FISCHER ANDRE	HALFWEGHUIS 36	8490 JABBEKE
FISCHER CARLOS	MOLENSTRAAT 92	8450 BREDENE
FONTEYNE JAAK	ORCHIDEELAAN 10	8400 OOSTENDE
FRANCIER JAAK	TORHOUTSESTEENWEG 509	8400 OOSTENDE
GALAND ROGER	GLORANTLAAN 53/12	2050 ANTWERPEN
GALAND YVONNE	DUINENSTRAAT 25	8450 BREDENE
GELDHOF LOUIS	NUKKERSTRAAT 8	8450 BREDENE
GERIL RAYMONDA	PR. ELISABETHLAAN 44 B4	8450 BREDENE
GERIL ROGER	PLANTENSTRAAT 22	8400 OOSTENDE
GERRIS ERIC	A. RODENBACHSTRAAT 9	8450 BREDENE
GERYL AUGUST	NIEUWE DOKSTRAAT 38	8400 OOSTENDE
GESELLE BRIGITTE	RINGLAAN ZUID 106	8420 DE HAAN
GESELLE ERNA	BOSDUIVENLAAN 20	8420 DE HAAN
GESELLE GUIDO	STROOBLOEMLAAN 33	8400 OOSTENDE
GEVAERT JONCKHEERE	PAUWHOF LAAN 68	8450 BREDENE
GEVAERT ROTSAERT	EKSTERSTRAAT 5	8450 BREDENE
GEYSSENS ALFRED	MEEUWENLAAN 15	8450 BREDENE

GHESEQUIERE SIMONNE	H.SERRUYSLAAN 42 bus 7	8400 OOSTENDE
GILLIAERT ETIENNE	KAPELLESTRAAT 239	8450 BREDENE
GOES ALBERT	OUDENBURGSESTEENWEG 12	8400 OOSTENDE
GOMBERT LAURENT	DRIFTWEG 31	8450 BREDENE
GROENVYNCK FIRMIN	POLDERSTRAAT 21	8450 BREDENE
GROOTAERT ETIENNE	VISSERSSTRAAT 4	8450 BREDENE
GRYSON EDDY	DOORNEBILKSTRAAT 48	8450 BREDENE
GUNST LEOPOLD	KAPELLESTRAAT 105	8450 BREDENE
GUNST MARCEL	ZANDHEUVEL 1 C B12	8450 BREDENE
HALSBERGHE CAMIEL	MADLIEFJESLAAN 66	8400 OOSTENDE
HANDSCHOENWERKER E	MOLENSTRAAT 50	8450 BREDENE
HAUTEKIET J.P.	KERKHOFSTRAAT 4	8450 BREDENE
HELSMOORTELO ROGER	DRIFTWEG 153	8450 BREDENE
HEMERYCK DANIEL	KERKSTRAAT 8	8450 BREDENE
HENDRICKX ALFRED	BATTERIJSTRAAT 22	8420 DE HAAN
HERRLING NADIA	PR. MARIE JOSELAAN 11	8450 BREDENE
HESCHBURG FERNAND	KEERWEG 30	8450 BREDENE
HOLEVOET FRANCOISE	ZONNEBLOEMSTRAAT 2	1080 ANDERLECHT
HOLLEVOET ALBERT	SLUIZENSTRAAT 117	8450 BREDENE
HOLLEVOET GASTON	ANTWERPENSTRAAT 14	8450 BREDENE
HOLLEVOET MAURICE	DUINENBOSTRAAT 248	8450 BREDENE
HOSTE ERNEST	WATERLANDSTRAAT 15	8450 BREDENE
HOSTEN ROGER	PR. ELISABETHLAAN 71	8450 BREDENE
HOSTYN JAN	ZWALUWENSTRAAT 118	8400 OOSTENDE
HOSTYN PAUL	BRUGGELAAN 12	8450 BREDENE
HUBERT GEORGES	VAN DYCKSTRAAT 66	8400 OOSTENDE
HUBRECHSEN FREDDY	GERSTSTRAAT 35A	8400 OOSTENDE
HUYGEBART ANDRE	VERBONDENENLAAN 8	8450 BREDENE
HUYGEBART FRANK	DUINENSTRAAT 338	8450 BREDENE
HUYGHE ROGER	ZANDHEUVEL 4 B19	8450 BREDENE
INGELAERE BETSY	DUINENSTRAAT 280	8450 BREDENE
INGHELBRECHT WILFRIED	K. ASTRIDLAAN 1	8450 BREDENE
IPPEL SIMON	VERENIGINGSTRAAT 161	8400 OOSTENDE
JANSSENS JUUL	WYDBOS 26	2440 GEEL
JONCKHEERE ROBERT	VELDSTRAAT 40	8450 BREDENE
JONCKHEERE ROGER	DRIFTWEG 131	8450 BREDENE
JONGHMANS ERIK	ZEESTERLAAN 31	8450 BREDENE
KERCKHOF KAREL	PLASSENDALESTEENWEG 4	8450 BREDENE
KERCKHOF MARCEL	K. ASTRIDLAAN 55A	8450 BREDENE
KIMPE PIERRE	J. PEURQUARTSTRAAT 18/2	8400 OOSTENDE
KLAUSING JOSEPH	KONINGINNELAAN 34 B2	8400 OOSTENDE
KNOCKAERT CYRIEL	VREDESTRAAT 22	8450 BREDENE
KNOCKAERT CYRILLE	NOORDZEESTRAAT 30	8450 BREDENE
KNOCKAERT MARC	GROENENDIJKSTRAAT 7	8450 BREDENE
KYNDT OMER	GISTELSTEENWEG 11	8460 OUDENBURG

LACOERE ANDRE	VERENIGINGSTRAAT 20	8450 BREDENE
LACOERE WILFRIED	FAZANTENLAAN 37	8450 BREDENE
LAGA ROGER	BRABANTSTRAAT 2 B24	8400 OOSTENDE
LAGAST RAYMOND	DRIFTWEG 79	8450 BREDENE
LAGROU DESMET	KOOPVAARDIJSTRAAT 23	8400 OOSTENDE
LAGROU WILFRIED	GOLFSTRAAT 66	8450 BREDENE
LANTSOGHT JACQUES	A. PLOVIEPLEIN 22	8450 BREDENE
LASAT WILLY	SPAARZAAMHEIDSTRAAT 48	8450 BREDENE
LAUWEREYNS MICHEL	KREEKSTRAAT 2	8400 OOSTENDE
LAUWEREYNS ROLAND	BUURTSPoorWEGSTR. 91	8450 BREDENE
LEBBE LODEWIJK	P.G.DEFEVERSTRAAT 1A	8450 BREDENE
LECLUYSE DANIEL	STESSENSTRAAT 22	8450 BREDENE
LEIRMAN JACQUY	DR.L.COENSTRAAT 2	8400 OOSTENDE
LEMS ANDRE	NUKKERWIJKSTRAAT 2	8450 BREDENE
LEMS CHARLES	ZANDSTRAAT 29	8450 BREDENE
LERMYTE ALBERT	MARIAKERKELAAN 18	8400 OOSTENDE
LESCRAUWAET LEO	MOLENWALLEN 3	8200 BRUGGE
LEURS BEATRICE	MOLENSTRAAT 65	8450 BREDENE
LIETARD EDWIN	WAPENPLEIN 14 B3	8400 OOSTENDE
LINGIER DANIEL	WAGENMAKERSTRAAT 18	8450 BREDENE
LINGIER IRENE	DRIFTWEG 161	8420 DE HAAN
LINGIER JAAK	DORPSTRAAT 95	8450 BREDENE
LINGIER PAUL	DORPSTRAAT 128	8450 BREDENE
LINGIER R mevrouw	DORPSTRAAT 104	8450 BREDENE
LOMBREZ GREGOIRE	DUINENWEG 347	8430 MIDDELKERKE
LONCKE ROGER	VOORHAVENLAAN 151	8400 OOSTENDE
LOOSVELD JACQUES	L. PARETLAAN 28	8450 BREDENE
LOY ROBERT	BOSLAAN 14	2400 MOL WEZEL
LOY WALTER	VORSINKBAAN 21	9450 HALTERT
LUCA ROBERT mevrouw	PR. ALBERTLAAN 71	8400 OOSTENDE
LUCIDARME ALBERT	SLUISVLIETLAAN 67	8450 BREDENE
LUST DIRK	SPAARZAAMHEIDSTRAAT 56	8450 BREDENE
LUST GASTON	VINGERLINGSTRAAT 17 B16	8400 OOSTENDE
MAENE DANIEL	SALVIALAAN 40	8400 OOSTENDE
MAERTENS BERNARD	ST. PAULUSSTRAAT 40	8400 OOSTENDE
MAERTENS ERIC	GROENENDIJKSTRAAT 144	8450 BREDENE
MAES JACKIE	DUINENSTRAAT 264	8450 BREDENE
MAHIEU M.C.	DUINENSTRAAT 123	8450 BREDENE
MAHIEU RAYMOND	DUINENSTRAAT 186	8450 BREDENE
MAHIEU WILLY	ZANDSTRAAT 33	8450 BREDENE
MAREST LEOPOLD	DORPSTRAAT 96	8450 BREDENE
MARLEIN WILLY	F. VINCKELAAN 97	8450 BREDENE
MASSCHELEYN PATRICK	MOLENSTRAAT 58	8450 BREDENE
MASSENHOVE ALPHONSE	ZANDVOORDESTRAAT 58	8400 OOSTENDE
MATHAY KNOBL HEIDE	SLUIZENSTRAAT 127	8450 BREDENE

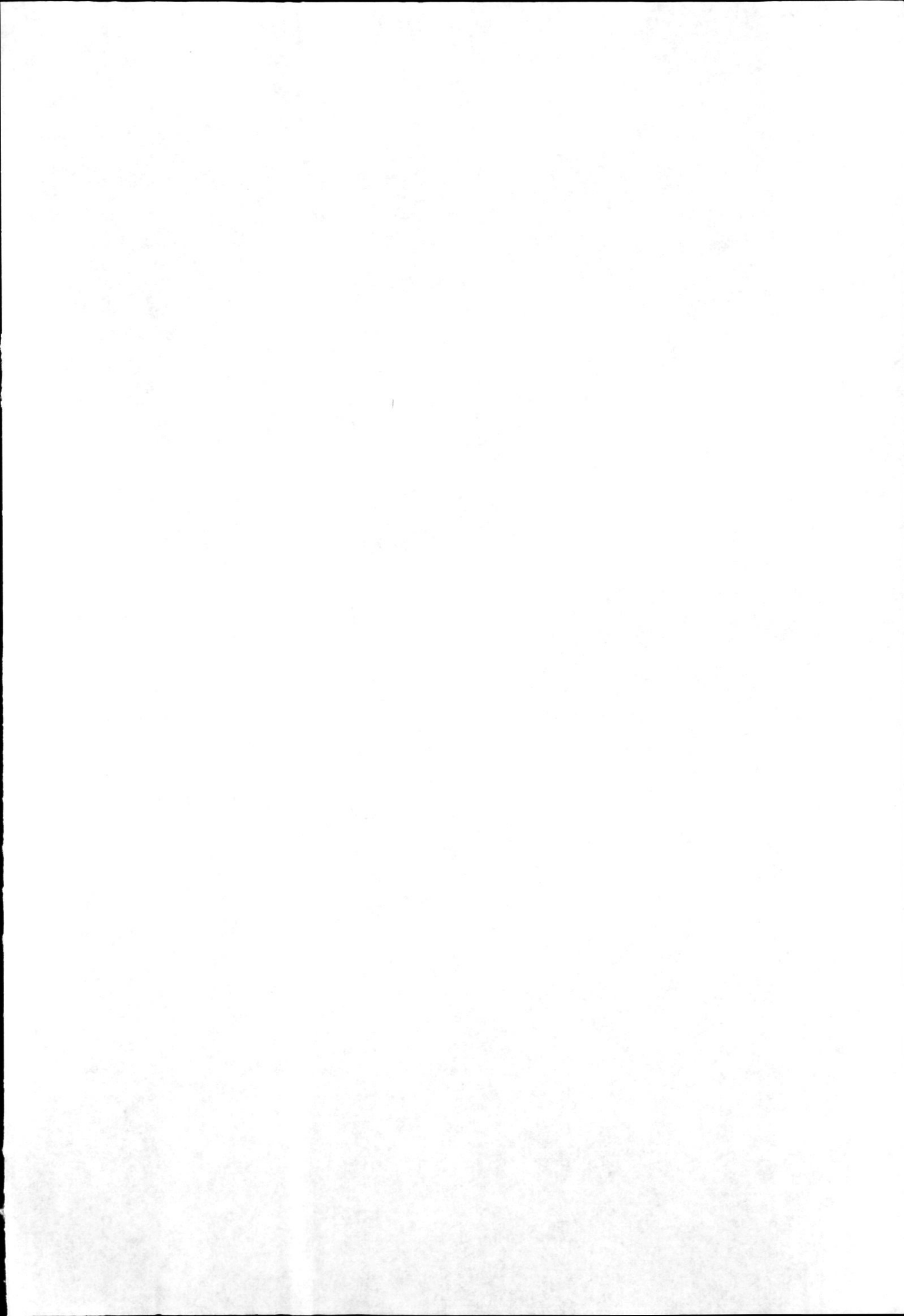
MAYAERT BERT	PLASSENDALESTEENWEG 6A	8450 BREDENE
MECHELAERE ALBERT	BRUGGEBAAAN 32	8470 GISTEL
MECHELE JULIEN	SPAARZAAMHEIDSTRAAT 38	8450 BREDENE
MEESSCHAERT- HOLLEVOET	AALSTSTRAAT 8	8450 BREDENE
MEEZE ROMAIN	PR. MARIE JOSELAAN 6	8450 BREDENE
MELIS ETIENNE	DUINENSTRAAT 345	8450 BREDENE
MESTDAGH FRANS	GOLFSTRAAT 23	8450 BREDENE
MESTDAGH MARTHA	GENTSTRAAT 10	8450 BREDENE
MESTDAGH MONIQUE	KAPELLESTRAAT 71	8450 BREDENE
METDEPENNINGEN FRANK	ZUIDOOSTWIJK 8	8450 BREDENE
METSU ROLAND	ZANDSTRAAT 91A	8450 BREDENE
METSU WALTER	K. ASTRIDLAAN 15 B	8450 BREDENE
METSU WILLY	DR.E. MOREAUXLAAN 263	8400 OOSTENDE
MEYSMAN ROLAND	BUURTSPoorWEGSTRAAT 52	8450 BREDEE
MEYSMAN WIM	STATIONSTRAAT 50	8470 GISTEL
MEYUS CARLOS	IJZERLAAN 2	8450 BREDENE
MINNE GERMAIN	ZANDSTRAAT 105	8450 BREDENE
MYNY ROSETTE	NUKKERSTRAAT 26	8450 BREDENE
NAASSENS MARCEL	TURKEYENLAAN 25	8450 BREDENE
NAESEN PIERRE	VIOLIERENaan 10	8450 BREDENE
NAESSENS HELENE	KEERWEG 23	8450 BREDENE
NASSEL CHARLES	ST ANTONIUSSTRAAT 15	8400 OOSTENDE
NASSEL RONNI	DUINHELMLAAN 8	8450 BREDENE
NEELS ERNA	EKSTERSTRAAT 3	8450 BREDENE
NEIRINCK ROBERT	DORPSTRAAT 86	8450 BREDENE
NOWAK MARIANUS	ZANDHEUVEL 1 B6	8450 BREDENE
OPSTAELE ROGER	L. PARETLAAN 24	8450 BREDENE
PANCKOUCKE R	BLOEMENSTRAAT 11	8400 OOSTENDE
PATTYN WILLY	MOLENSTRAAT 60	8450 BREDENE
PHILIPS MAURICE	RUE E CAMBIER 5	7100 HAINE ST PIERRE
PIETERS GEORGETTE	NUKKERSTRAAT 9	8450 BREDENE
PIETERS MARTHA	FR. VINCKELAAN 76	8450 BREDENE
PILLE BEUSELINCK	DUINENSTRAAT 15	8450 BREENE
PINCKET JOSEPH	GROENENDIJKSTRAAT 149	8450 BREDENE
PITTERY GILBERT	BUURTSPoorWEGSTR. 87	8450 BREDENE
PLOVIE ARIANE	KRIEKESTRAAT 54	8480 ICHTEGEM
PLOVIE MARCEL	EIGEN HAARDSTRAAT 9	8400 OOSTENDE
POITIER ESTHER	GROENENDIJKSTRAAT 80	8450 BREDENE
POLLET ANTHONY	DUINENSTRAAT 23	8450 BREDENE
POLLET ETIENNE	KONINGSTRAAT 74	8400 OOSTENDE
POLLET FREDDY	DUINENSTRAAT 23	8450 BREDENE
POLLET NORBERT	PLANTENSTRAAT 75	8400 OOSTENDE
POPPE MARCEL	JOZEF2STRAAT 29 B8	8400 OOSTENDE
POPPE MESTAGH	FRANKRIJKLAAN 8	8450 BREDENE

PRAET JOZEF	VERBONDENENLAAN 3	8450 BREDENE
PROVOOST EMIEL	P. MICHIELSLAAN 33	8400 OOSTENDE
PUYSTIENS FRANS	DERBIJLAAN 1	8450 BREDENE
PYRA CAMIEL	KAPELLESTRAAT 131	8450 BREDENE
PYRA GEORGES	DORPSTRAAT 74	8450 BREDENE
QUESTIER MARCEL	ST. RIQUIERSTRAAT 11	8450 BREDENE
QUESTIER ROGER	FRANKRIJKLAAN 16	8450 BREDENE
RAES MARIA	SLUIZENSTRAAT 186	8450 BREDENE
RAES SCHALLIER	PARKLAAN 20	8450 BREDENE
RAMMELAERE WILLY	DOPSTRAAT 158	8450 BREDENE
REUNBROUCK RENE	VOORHAVENLAAN 171	8400 OOSTENDE
REYBROUCK MAURICE	H. ZWAENEPLOELSTRAAT 5	8450 BREDENE
RIGAUX FREDDY	TER HEYDELAAN 336	2100 DEURNE
ROMAN RICHARD	WAGENMAKERSTRAAT 6	8450 BREDENE
ROMMEL GABRIEL	WEG NAAR ZWARTBERG 241	3660 OPGLABBEEK
RO TSAERT DIRK	JOOS D.T.BEERSTLAAN 16	8450 BREDENE
RO TSAERT FREDDY	FRANKRIJKLAAN 6	8450 BREDENE
RO TSAERT RENE	DORPSTRAAT 4	8450 BREDENE
RO TSAERT THERESIA	FAZANTENLAAN 31	8450 BREDENE
ROUSELLE MARC	NOORDEDESTRAAT 91	8450 BREDENE
ROUSELLE ROBERT	DRIFTWEG 25	8450 BREDENE
ROUSSEUW CHARLES	NOORDZEESTRAAT 21	8450 BREDENE
RUYSSCHAERT AIME	OOIEVAARSLAAN 1 bus 310	8400 OOSTENDE
RYCX EMIEL	HOFSTRAAT 13	8400 OOSTENDE
SAELENs MARIE	DUINENSTRAAT 106	8450 BREDENE
SAELENs WILFRIED	NIEUWESTEENWEG 203	8420 DE HAAN
SANDERS ALFRED	DAHLIALAAN 30	8400 OOSTENDE
SCHAMP EDMOND	DUINENSTRAAT 135	8450 BREDENE
SCHAMP YVAN	ZEESTERLAAN 40	8450 BREDENE
SCHILLEWAERT ARTHUR	GOLFSTRAAT 14	8450 BREDENE
SCHREUS LILIANE	ST. PIETERSTRAAT 42	8460 OUDENBURG
SEGHERS ALINE	PLASSENDALESTENWEG 15A	8400 OOSTENDE
SMETS FRANCOIS	KWARTELSTRAAT 6	8450 BREDENE
SMISSAERT EMIEL	H. SERRUYSLAAN 4 B9	8400 OOSTENDE
SMISSAERT RITA	NUKKERSTRAAT 97	8450 BREDENE
STADSBIBLIOTHEEK	WAPENPLEIN 1	8400 OOSTENDE
STAELENs MAURICE	JOZEF 2 STRAAT 29 B28	8400 OOSTENDE
STAFFE JEANNINE	IJZERLAAN 7	8450 BREDENE
STANDAERT R	DAHLIALAAN 54	8400 OOSTENDE
STRAUVEN JOSEPH	PR. ELISABETHLAAN 83	8450 BREDENE
STROBBE JACQUES	DRIFTWEG 41	8450 BREDENE
STUBBE JOZEF	SLUISVLIETLAAN 75	8450 BREDENE
T'JAMPENS HENDRIK	DUINENSTRAAT 244	8450 BREDENR
T'JAMPENS MESTAGH	GOLFSTRAAT 17	8450 BREDENE
TACK MARCEL	PR. ELISABETHLAAN 34	8450 BREDENE

TACQ JACQUES	PR. MARIEJOSELAAN 9	8450 BREDENE
TAILLAERT ROGER	ZEGELAAN 16B	8450 BREDENE
TEETAERT RAYMOND	DIKSMUIDESTRAAT 33	8370 BLANKENBERGE
TERRYN HENRIETTE	BUURTSPORWEGSTRAAT 89	8450 BREDENE
TERRYN REDGY	FR. VINCKELAAN 50	8450 BREDENE
TEUNKENS MARIE	ZUIDSTRAAT 2	8450 BREDENE
THEYS RONNY	SLUISVLIETLAAN 41	8450 BREDENE
THOEN HUGO	ERFGOEDLAAN 7	9800 DEINZE
THYS GERARD	H. BAELSKAAI 22	8400 OOSTENDE
TIMMERMANS ROGER	ST. SEBASTIAANSTRAAT 24	8400 OOSTENDE
TOURLOUSSE HENRI	ZEESTERLAAN 35	8450 BREDENE
TROMONT HERVE	SCHAPENSTRAAT 54	8400 OOSTENDE
TULPIN MEDARD	NOORDEDESTRAAT 112	8450 BREDENE
VAN BUREN ROGER	PAUWHOF LAAN 52	8450 BREDENE
VAN CAUTER MARC	NUKKERSTRAAT 58	8450 BREDENE
VAN CRAEYNEST R	BLAUWKASTEELSTRAAT 103	8400 OOSTENDE
VAN EEGHEM ERNEST	SLUISVLIETLAAN 80	8450 BREDENE
VAN HACKE CHRISTELA	ZUIDOOSTWIJK 12	8450 BREDENE
VAN HUELE VIKTOR	CH. HUYSSSTRAAT 5	8370 BLANKENBERGE
VAN ISACKER JACQUES	BREENDONKLAAN 49	8450 BREDENE
VAN ISEGHEM AUGUST	IJZERSTRAAT 1	8400 OOSTENDE
VAN LOO RENE	DUINENSTRAAT 333	8450 BREDENE
VAN LOO ROLAND	KASTEELLAAN 11	8450 BREDENE
VAN MASSENHOVE TONY	P. BENOITLAAN 16	8450 BREDENR
VAN MEERBEECK DANY	VAARTSTRAAT 39	8460 OUDENBURG
VAN REEMST	L. PARETLAAN 15	8450 BREDENE
VAN RICKSTAL	ZWALUWENSTRAAT 63	8400 OOSTENDE
VANACKER DECLERCK	DUINENSTRAAT 254	8450 BREDENE
VANDAMME PATRICK	SLUIZENSTRAAT 83	8450 BREDENE
VANDE CASTEELE LOUIS	ST. RIQUIERSTRAAT 17	8450 BREDENE
VANDECASTEELE CHARLES	BREENDONKLAAN 26	8450 BREDENE
VANDECASTEELE JEAN	SPAARZAAMHEIDSTRAAT 82	8450 BREDENE
VANDEILE ROGER	POLDERSTRAAT 85	8450 BREDENE
VANDEN BERGHE ANDRE	KERAMIEKSTRAAT 2	8400 OOSTENDE
VANDENABEELE HOSTE	FAZANTENLAAN 16	8450 BREDENE
VANDENBERGHE EDWIN	EIKHOFSTRAAT 19	8600 DIKSMUIDE
VANDENBERGHE ELISA	KONINGSTRAAT 16 B11	8400 OOSTENDE
VANDENBERGHE FLORIE	VELDSTRAAT 18	8450 BREDENE
VANDENBERGHE GEORGES	BEUKENLAAN 7	8450 BREDENE
VANDENBERGHE JOHNNY	BATTERIJSTRAAT 74	8450 BREDENE
VANDENBERGHE THEOPH.	POLDERSTRAAT 153	8450 BREDENE
VANDENBERGHE VICTOR	DUINENSTRAAT 215	8450 BREDENE
VANDENBERGHE WILLY	BENEDIKTIJNERSTRAAT 17	8450 BREDENE
VANDEBOGAERDE C	SLUIZENSTRAAT 180	8450 BREDENE
VANDEBOGAERDE G	ANTIWERPENSTRAAT 52	8450 BREDENE

VANDENBOGAERDE M	BRUGSE STEENWEG 176	8450 BREDENE
VANDENBROELE A mevrouw	PR. ELISABETHLAAN 82	8450 BREDENE
VANDENBUSSCHE M	BUURTSPOORWEGSTR. 53	8450 BREDENE
VANDENBUSSCHE WILLY	FR. VINCKELAAN 99	8450 BREDENE
VANDENWEGHE JAN	PR. ALBERTLAAN 70	8400 OOSTENDE
VANDEPITTE CYRIEL	NOORDEDESTRAAT 9	8400 OOSTENDE
VANDEPITTE GERMAIN	BLANKENBERGSESTWG.158	8000 BRUGGE
VANDERWAL DANIEL	TORHOUTSTEENWEG 130	8400 OOSTENDE
VANDEVELDE FRANÇOIS	GISTESESTEENWEG 48	8400OOSTENDE
VANDEWALLE ALOIS	STREEPSTRAAT 103	2950 KAPELLEN
VANDEWALLE GINO	DORPSTRAAT 82	8450 BREDENE
VANDEWALLE MARIA	CATERSHOFLAAN 94	2170 MERKSEM
VANDEWALLE PAUL	ALBATROSSTRAAT 15	8400 OOSTENDE
VANDYCK DYMPHA	EUROPALAAN 1	2610 WILRIJK
VANHEE ROGER	GROENENDIJKSTRAAT 102	8450 BREDENE
VANHERCKE GEERT	PAUWHOFLAAN 11	8450 BREDENE
VANHOENACKER FERNAND	PR. ALBERTLAAN 93	8400 OOSTENDE
VANHOOREN PAUWELS	NOORDZEESTRAAT 8	8450 BREDENE
VANHOUCKE RENE	VREDESTRAAT 16	8450 BREDENE
VANHOUTTE CONSTANT	ZEGELAAN 15	8450 BREDENE
VANLAERE GERARD	BUURTSPOORWEGSTRAAT 63	8450 BREDENE
VANLEENHOVE GILBERT	BATTERIJSTRAAT 66	8450 BREDENE
VANMASSENHOVE GILB..	KROONLAAN 19	2400 MOL
VANMASSENHOVE CAMIEL	K. ASTRIDLAAN 75	8450 BREDENE
VANMASSENHOVE ROL.	SLUISVLIETLAAN 33	8450 BREDENE
VANMOORTELE ROBERT	ZEESTERLAAN 23	8450 BREDENE
VANPETEGHEM ETIENNE	KLAPPERBEEK 94	9100 ST NIKLAAS
VANPRAET DESCHREVEL	PRIORYHOFSTRAAT 11	8450 BREDENE
VANREMOORTELE ERIC	TARWESTRAAT 57	8400 OOSTENDE
VANSLEMBROUCK JOZEF	VANDERSTICHELESTR. 109	8400 OOSTENDE
VANSTEENKISTE MAURICE	IJZERLAAN 5	8450 BREDENE
VANSTEENKISTE OSCAR	NUKKERSTRAAT 7	8450 BREDENE
VANSTEENKISTE ROGER	RUITERLAAN 4	8450 BREDENE
VANSTEENKISTE ROLAND	SLUISVLIETLAAN 100	8450 BREDENE
VEEKENS BRUNO	KAPELLESTRAAT 81	8450 BREDENE
VELGHE PYRA DIRK	K. ASTRIDLAAN 79	8450 BREDENE
VELLE MARCEL	POPULIERENLAAN 51	8450 BREDENE
VENMANS CORDIER	KEERWEG 63	8450 BREDENE
VERBANCK LOUIS	STAESSENSTRAAT 3	8450 BREDENE
VERBURGH ANDRE	ZWANENLAAN 75	8400 OOSTENDE
VERHAEGHE ROLAND	ZUIDSTRAAT 6 B5	8450 BREDENE
VERLINDE ANDRE	BENEDIKTIJNERSTRAAT	8450 BREDENE
VERLINDE ROGER	NUKKERSTRAAT 86	8450 BREDENE
VERMEERSCH JUVENAL	FR. VINCKELAAN 151	8450 BREDENE
VERMEULEN ARSENE	LEFFINGESTRAAT 135F B9	8400 OOSTENDE

VERMEULEN ROLAND	DUINENSTRAAT 219	8450 BREDENE
VERMEYLENFONDS	HOEFIJZERLAAN 1	8450 BREDENE
VERMOORTELE ANDRE	KAPELLESTRAAT 61	8450 BREDENE
VERSCHOOREN M.L.	PARKLAAN 24	8450 BREDENE
VERSLUYS KAMIEL	KAPELLESTRAAT 167	8450 BREDENE
VERSLUYS PIERRE	BRUSSELSTRAAT 10	8450 BREDENE
VERSLUYS REMY	ZANDSTRAAT 95	8450 BREDENE
VERSLUYS WILLY	KAPELLESTRAAT 167	8450 BREDENE
VERSLYCKEN ELZA	KAPELLESTRAAT 45	8450 BREDENE
VERSTRAETE FRANK	OVERVLOEDSTRAAT 59	8400 OOSTENDE
VERTONGEN JEAN	KOERSLAAN 34	8450 BREDENE
VIAENE GODELIEVE	FRANKRIJKLAAN 50	8450 BREDENE
VIAENE-VYVEY	KRAANVOGELSTRAAT 22	8400 OOSTENDE
VILAIN OMER	ROGIERLAAN 38 B11	8400 OOSTEDE
VINCKE WILLY	NOORDHOFSTRAAT 13	8450 BREDENE
VRAMBOUT EMILE	PR. ELISABETHLAAN 44 B2	8450 BREDENE
VRANCKEN WILLY	NIEUWPOORTSESTEENW. 304	8400 OOSTENDE
VROOMEN PROSPER	DUINENSTRAAT 251	8450 BREDENE
VYVEY ROLAND	ZANDVOORDESTRAAT 232	8400 OOSTENDE
WALTERS GUIDO	H. BORGERSTRAAT 107	8400 OOSTENDE
WEUTS HUBERT	SLUISVLIETLAAN 104	8450 BREDENE
WEYEN EUGENE	BRUGSESTEENWEG 49	8450 BREDENE
WILLAERT EDMOND	PESCATORSTRAAT 27	8450 BREDENE
WILLAERT J.P.	VANDYCKSTRAAT 22	8400 OOSTENDE
WILLEPUT ARSENE	POPULIERENLAAN 82	8450 BREDENE
WYNTIN DAG	ZARRENLINDESTRAAT 15A	8610 KORTEMARK
WYNTIN HERMAN	SLUIZENSTRAAT 130A	8450 BREDENE
ZWAENEPOEL CHRIS	ZANDHEUVEL 1C/4	8450 BREDENE
ZWAENEPOEL FERNAND	LINDENSTRAAT 8	8450 BREDENE
ZWAENEPOEL MECHELAERE	GISTELSESTEENWEG 591	8400 OOSTENDE
ZWAENEPOEL WILLY	ZEGELAAN 2	8450 BREDENE

*Deze kaart bevestigt dat _____
door betaling van 450 frank het lidmaatschap verwierf van
de Heemkundige Kring "Ter Cuere" Bredene.
voor het jaar 1997*

*De Penningmeester
G. Pittery*

*De Hoofdman
N. Belpaeme*

Sekr. R. Vansteenkiste, Sluisvlietlaan 100, 8450 Bredene, tel. 32.31.40

*Luchtfoto met midden links "De Coupure" die plaats moet ruimen voor de "nieuwe zeesluis".
De woningen moeten afgebroken worden. (Bredensesteenweg).*

